

FORSVARSMINISTERIET
AUDITØRKORPSET

Auditørkorpset

Årsberetning 2023

---

*Forsvarsministeriets Auditørkorps
afdelingsmærke.*

Indhold

Forord	5
1. Indledning.....	7
2. Oversigt over sanktioner i militære straffesager i 2023	13
3. Særlige fokusområder i 2023.....	15
4. Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov.....	25
5. Sanktioner for overtrædelse af straffeloven	41
6. Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning	45
7. Eksempler på sager afsluttet uden tiltale og frifindende domme	50
8. Undersøgelser i arbejdsskadesager	55
9. Efterforskning af sager i internationale missionsområder og sager vedr. humanitær folkeret mv.....	57
10. Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.....	61
11. Generalauditørens personvurderinger i hjemmeværnssager	65
Bilag.....	70

Forord

Auditørkorpsets hovedopgave er som selvstændig myndighed i Forsvarsministeriets koncern at understøtte disciplinen og opgaveløsningen i forsvaret og samtidig sikre personellet retssikkerhed. Auditørkorpset bidrager løbende til at understøtte koncernens myndigheder ved at gennemføre uafhængige undersøgelser af sager, hvor der er mistanke om, at militært personel har begået strafbare forhold m.v.

For at kunne løse denne opgave optimalt er det vigtigt, at en undersøgelse kan iværksættes hurtigst muligt for at undgå bevistab og forældelsesmæssige problemstillinger. Auditørkorpset er derfor til stadighed opmærksom på, om myndighedernes bestemmelsesgrundlag er tilstrækkeligt dækkende og præcist. Det gælder navnlig bestemmelser, der understøtter chefers forpligtelse til at indrapportere mistanke om strafbare forhold til Auditørkorpset, selvom det står enhver frit at indgive anmeldelse eller at anvende bestående whistleblower-ordninger.

Det kan i den forbindelse noteres med tilfredshed, at der i beretningsåret blev nedsat en tværgående arbejdsgruppe med henblik på udarbejdelse af et koncernfælles handlepligtscirkulære til uddybning af chefforpligtelsen.

Beretningsåret 2023 har været præget af travlhed. Det skyldes dels et øget antal nye sager og dels en række sager og opgaver, der har krævet betydelige ressourcer, sammenholdt med en ikke ubetydelig stigning i antallet af strafferetlige sanktioner (*personsager*).

En række af årets personsager har drejet sig om kønskrænkende adfærd. Dette sagsområde, der påkaldte sig særlig opmærksomhed i 2022, har gennem en årrække været et fokusområde for Auditørkorpset. Den stigning i sagstallet, der blev konstateret i andet halvår 2022, synes at være fortsat i 2023, og et antal mere alvorlige strafesager er i årets løb indbragt for domstolene med påstand om frihedsstraf. Der faldt dom i nogle af sagerne i beretningsåret, mens flere sager behandles i 2024. Det skyldes, at retsvæsenet fortsat er udfordret af domstolenes aktuelle berammelsestider. Regeringens tiltag for at løse denne generelle udfordring må dog forventes på sigt at indebære en hurtigere retssagsbehandling.

Blandt årets andre fokusområder kan nævnes misbrug af tjenstligt udleverede betalingskort. Der må konstateres en vis stigning i antallet af sanktioner for uberettiget anvendelse af disse betalingskort til udgifter, der ikke har noget med tjenesten at gøre. Som nævnt i forrige beretning kunne det overvejes at gøre en særlig indsats på området.

Misbrug af euforiserende stoffer er uforeneligt med militærtjenesten og er et fokusområde, som Auditørkorpset følger opmærksomt, bl.a. gennem forebyggende indsatser i samarbejde med militærpolitiet. Beretningsåret indebar også en mærkbar og bekymrende stigning i antallet af sager om misbrug af kokain.

Omvendt er der et betydeligt fald i antallet af sager om værnepligtiges ulovlige udeblivelse fra tjenesten. Den gode udvikling har kunnet følges, siden Personalestyrelsen foretog visse justeringer af behandlingen af disse sager.

Antallet af nye hjemmeværnssager faldt noget i 2023 i forhold til året før. Tilsvarende gælder hjemmeværnsmedlemmernes overtrædelse af våbenlovgivningen f.eks. i form af besiddelse eller import af ulovlige knive, og den i forrige beretning omtalte positive udvikling er fortsat, således at kun ganske få af årets medlemssager har drejet sig om import af ulovlige knive.

Blandt årets mere ressourcekrævende opgaver kan nævnes den afsluttende behandling af det i forrige beretning omtalte sagskompleks, der drejer sig om zonemærkningen på et antal militære etableringer. Behandlingen af genoptagne skiltesager har navnlig i første halvår lagt beslag på betydelige ressourcer i forbindelse med refusion af erlagte bøder i ca. 350 sager.

Den uhensigtsmæssige skiltning på området har i øvrigt blandt andet bevirket, at militærpolitiet alene i begrænset omfang har haft mulighed for at foretage hastighedskontroller på etableringerne.

Blandt årets andre ressourcetungt opgaver kan endelig nævnes bidrag til arbejdet i *Udvalget om selvstændig kriminalisering af krigsforbrydelser, tortur og forbrydelser mod menneskeheden*, som Regeringen nedsatte i sommeren 2023. Det er forventningen, at udvalgsarbejdet

munder ud i fremsættelse af et lovforslag i denne Folketingsamling.

Afslutningsvis skal nævnes, at vi ser frem til de afsluttende forhandlinger af flerårsaftalen 2024, herunder i hvilket omfang den kommer til at berøre vores virksomhed.

København, maj 2024
Lars Stevnsborg
Generalauditør

1. Indledning

Justitia

Bronzeskulptur af billedhugger
Jette Vohlert. Vestre Landsret.
Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste.

»**Auditørkorpsets kerneopgave er navnlig at efterforske og retsforfølge militære straffesager**«

Om Auditørkorpset

Forsvarsministeriets Auditørkorps – i daglig tale kaldet FAUK er den militære anklagemyndighed i Danmark. Auditørkorpset er en selvstændig myndighed under Forsvarsministeriet og er uafhængigt af forsvaret og det militære kommandosystem. Formålet med dets virksomhed er på den ene side at understøtte disciplinen i forsvaret og på den anden side at sikre personellens retssikkerhed.

Auditørkorpset redegør i den faglige årsberetning navnlig for de straffesager, der i årets løb er afsluttet med en sanktion (personsager). Beretningen indeholder også eksempler på sager, der er afsluttet uden tiltale mv., fordi efterforskningen er indstillet i medfør af retsplejelovens regler. Endvidere orienteres om nogle af årets nye sager. Årsberetningen har til formål dels at give et overblik over praksis i militære straffesager dels at vejlede om de mulige konsekvenser af en tilsidesættelse af gældende militære pligter.

Læs mere om Auditørkorpsets virksomhed og de relevante retsregler i udgivelsen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning* på www.fauk.dk.

Sondring mellem militær straffelov og militær disciplinarlov

Den militære straffe- og retsplejeordning omfatter både militære straffesager og militære disciplinarsager. Der er en række sammenhænge mellem de to systemer. Det er for det første det samme personale, der er omfattet af de to love, det vil sige tjenestegørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område. For det andet er det

Auditørkorpset påtalekompetence omfatter

- sager, der vedrører overtrædelse af den militære straffelov og
- sager, der vedrører overtrædelse af den civile straffe- og særlovgivning, hvis overtrædelsen er begået af militært personel i tjenesten, i anledning af tjenesten eller på militært område.

Civilt personel og frivilligt hjemmevernspersonel er ikke omfattet af påtalekompetencen i fredstid.

Auditøren, der træffer endelig bestemmelse om, hvorvidt en sag skal behandles som en straffesag eller en disciplinarsag, og for det tredje kan der, efter at en straffesag er henlagt, indledes en disciplinarsag.

Mens de militære straffesager forfølges af Auditørkorpset, henhører de militære disciplinarsager under de militære chefer inden for Forsvarsministeriets område. Det er således den militære chef, der indleder og undersøger en disciplinarsag efter bestemmelserne i militær disciplinarlov som en *administrativ* undersøgelse. Forsvarsministeriets Personalestyrelse fører tilsyn med disciplinarordningen.

Der er i beretningsåret udstedt en ny bekendtgørelse (nr. 704 af 8. juni 2023) om disciplinarmyndighed inden for Forsvarsministeriets område, hvorved det bl.a. fastlægges, hvilke militære chefer på Forsvarsministeriets område, der tillægges myndighed som disciplinarchef. Bekendtgørelsen afløser en tidligere bekendtgørelse fra 2005. Der er til lige udsendt en vejledning i tilknytning til bekendtgørelsen.

Sanktionerne i straffesager omfatter tiltalefrafald, bøde og fængselsstraf, mens disciplinarloven omfatter en række sanktioner fra *tilrettevisning* (den mildeste) til en *disciplinarbøde* på op til et maksimum på 1/10 af den pågældendes månedsløn for hvert forhold.

Hvis disciplinarlovens sanktionsmuligheder ikke er tilstrækkelige – f.eks. i tilfælde, hvor degradering eller afskedigelse kan komme på tale – kan der indledes en tjenestemandssag eller tages andre ansættelsesretlige skridt.

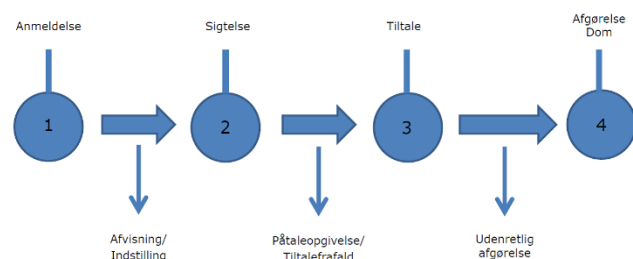
Formålet med den samlede ordning er – hvad enten der er tale om en straffesag eller en disciplinarsag – at sikre disciplinen i forsvaret.

Militære straffesagers gang

Auditørkorpset iværksætter efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af den militære anklagemyndighed, er begået. Når Auditøren modtager en anmeldelse, der også kan være anonym, om et muligt strafbart forhold, undersøges grundlaget for anmeldelsen.

I praksis foretager Auditørkorpset i en række tilfælde indledningsvis en nærmere undersøgelse af, hvorvidt der er grundlag for at indlede efterforskning i en sag. Det kan også skyldes medieomtale af en hændelse.

Sagerne bliver således screenet ved modtagelsen, og Auditøren vurderer, om der er grundlag for at indlede efterforskning. Kan det umiddelbart fastslås, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning, *afvises* sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

Procesdiagram for straffesagsbehandlingen.

I andre tilfælde skal der foretages en nærmere undersøgelse, før der kan træffes afgørelse. Indledes der efterforskning i en sag, har denne efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Det er i den forbindelse vigtigt, at man som chef i en enhed, hvor man er vidende om, at Auditørkorpset har iværksat en efterforskning, er bevidst om ikke uforvarende at røbe detaljer fra efterforskningen, når man som chef samtidigt har et behov for i et vist omfang at orientere sine medarbejdere om fravær af personer, der er involveret i sagen, og opfordre vidner m.v. til at rette henvendelse til Auditørkorpset.

Efterforskningen af militære straffesager varetages af Auditørkorpsets politiuddannede efterforskere (auditørfuldsmægtige). Auditøren trækker også på militærpolitiet, der efter nærmere aftale og instruktion yder bistand under efterforskningen af konkrete straffesager og strafferetlige undersøgelser. Auditørkorpset bidrager på denne baggrund bl.a. til uddannelsen af MP i efterforskningsteknikker m.v.

En del af Auditørkorpsets sager indledes på baggrund af f.eks. færdselskontroller udført af militærpolitiet.

Når efterforskningen af en sag giver anledning til en mistanke af en vis styrke, rejses der sigtelse i sagen. Er der grundlag for at rejse tiltale, foreligger der flere muligheder. Sagen kan afgøres ved et udenretligt bødeforelæg eller i retten.

I visse tilfælde kan sagen i stedet afgøres med et *tiltalefrafald*, dvs. at sagen afgøres uden påtale, selvom den pågældende anses for skyldig i sigtelsen. Tiltalefrafald

udgør en strafferetlig sanktion. *Bødeforelæg* anvendes, hvis lovovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde. Det indebærer, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig parat til inden en nærmere angiven frist at betale den forelagte bøde. Kan den sigtede ikke erkende sig skyldig, sendes sagen til retten med et anklageskrift.

Er der ikke grundlag for at udsende et bødeforelæg, eller skal der nedlægges påstand om frihedsstraf, indbringes sagen for retten med en retsmødebegæring (tilståelses-sager) eller et anklageskrift.

Lessons learned

En række af de undersøgelser, som Auditørkorpset gennemfører, indeholder også oplysninger og konklusioner, der kan være nyttige for forsvarrets myndigheder eller bør give anledning til ændring af procedurer m.v. Auditøren orienterer derfor militære myndigheder om undersøgelsens udfald. Herigennem åbnes mulighed for, at militære myndigheder i fornødent omfang kan tilpasse operative procedurer efter de erfaringer, der er indhentet ved efterforskningen.

Særligt om forsvarrets bistand til politiet

I forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 708 af 8. juni 2018 om forsvarrets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen mv. blev der foretaget en ændring af militær straffelov, således at denne ikke finder anvendelse for forhold begået af tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område i forbindelse med, at personalet yder bistand til politiet efter §§ 24 a – 24 d i politiloven.

Disse særlige bestemmelser finder som udgangspunkt først anvendelse, når soldaten er mødt til tjeneste på det sted, hvor vedkommende yder bistand til politiet og dermed er underlagt politiets ledelse.

Ændringen indebærer, at disse sager behandles efter den civile straffelov i den civile strafferetsplejes former og således, at kompetencen til at efterforske og påtale sådanne sager om strafbare forhold er flyttet fra den Auditørkorpset til Den Uafhængige Politiklagemyndighed (DUP) og den civile anklagemyndighed, som udgangspunkt statsadvokaten.

Den militære anklagemyndighed bistår DUP og statsadvokaten i disse sager. Det forudsættes bl.a. i lovens forarbejder, at DUP orienterer FAUK om oprettelse af nye sager og varsler om forventede afhøringer af forsvarspersonel med henblik på, at FAUK får mulighed for at deltage i de pågældende afhøringer. Der er på denne baggrund indgået en Samarbejdsaftale mellem myndighederne.

Efter indstilling fra DUP kan videre forfølgning af sagerne endvidere overlades til den militære anklagemyndighed til behandling i den militære retsplejes former, hvis viden om militærfaglige forhold eller militærspecifikke regler er af særlig betydning for sagen, og hvis statsadvokaten og den militære anklagemyndighed er enige herom.

Oversigt over forkortelser anvendt i årsberetningen

AU - Auditøren
GAU - Generalauditøren
Forsvarsministeriets Auditørkorps – FAUK
Forsvarsministeriets Personelstyrelse – FPS
Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse - FRS
Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse – FMI

Der er i politilovens § 24 e hjemmel til, at der kan etableres midlertidige militære områder (MMO) – f.eks. på en havn – for at forebygge og afværge fare for dansk og udenlandsk militært personel og materiel, der befinder sig udenfor faste militære områder. Når der er etableret et midlertidigt militært område finder reglerne i militær straffelov m.v. anvendelse på handlinger foretaget i dette område. Kompetencen til at efterforske og påtale sådanne sager om strafbare forhold tilfalder således Auditørkorpset.

Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser i Marts

2023

Nedenfor redegøres der kort for nogle af de nye undersøgelser, som Auditørkorpset har iværksat i beretningsåret.

Januar

Efterforskning af uberettiget modtagelse af ydelser og udeblivelse efter militær straffelov § 25

(AU 2023/000212)

FPS anmeldte den 31. januar 2023 til Auditørkorpset, at en militær ansat i en periode havde modtaget ydelser som led i civil uddannelse (CU), selvom den pågældende ikke var studieaktiv. Der blev indledt efterforskning i sagen.

Efterforskningen blev indstillet den 22. marts 2023, da der ikke var en rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at den pågældende havde haft et sygdomsforløb, og at han ikke bevidst havde prøvet at snyde.

Efterforskning af uberettiget modtagelse af ydelser mv.

(AU 2023/000147+ 001622)

FRS anmeldte den 19. januar 2023 en overkonstabel for i 2022 at have misbrugt sit firmahæftende betalingskort til at foretage 10 kontakthævninger til en samlet værdi af 15.000 kr. Overkonstabelen blev sigtet for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 og mandatsvig efter straffelovens § 28o.

Sagen verserer fortsat.

Februar

Efterforskning i sag om grov krænkelse af underordnet ved klap i bagdelen

Auditørkorpset modtog den 3. februar 2023 fra en sideordnet officer en anmeldelse om kønskrænkende adfærd begået af en major, der blev beskyldt for at have klappet en underordnet hårdt i bagdelen. Under efterforskningen fremkom der oplysninger om flere hændelser, hvor flere kvindelige medarbejdere havde fundet majorens adfærd upassende.

Den 20. april 2023 blev der rejst tiltale for overtrædelse af militær straffelov § 18 for den del af sagen, hvor majoren var beskyldt for at have givet et klap i bagdelen. Sagen er indbragt for Retten i Aalborg, men er endnu ikke berammet. Efterforskningen vedrørende de øvrige hændelser blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var en rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået.

Efterforskning i sag om krænkende adfærd i form af mobning

(AU 2023/000520)

Auditørkorpset modtog den 27. marts 2023 fra en overordnet en anmeldelse om krænkende adfærd i form af mobning, idet en kaptajn blandt andet havde kaldt en seniorsergent for "hiposvin".

Kaptajnen blev den 13. oktober 2023 idømt en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27. Sagen er nærmere omtalt nedenfor under militær straffelov § 27.

April

Sag fra Letland vedrørende indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten

(AU 2023/000560)

Lettisk politi anholdt den 16. april 2023 en konstabel under udgang i Riga på grund af en mistanke om besiddelse af euforiserende stoffer. Auditørkorpset blev inddraget i sagen med henblik på overvejelser af, om jurisdiktion i sagen tilfaldt Danmark som udsendende stat eller værtslandet Letland efter reglerne i overenskomsten af 19. juni 1951 mellem deltagerne i Den Nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker (NATO SOFA).

Den pågældende vedtog efterfølgende den 24. april 2023 en bøde udstedt af de lettiske myndigheder på 1.800 €.

Efterforskning af sag vedrørende indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten

(AU 2023/000601 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 25. april 2023 fra en overordnet en anmeldelse vedrørende en mistanke om, at en værnepligtig indtog euforiserende stoffer i tjenesten. Der blev på den baggrund straks iværksat efterforskning af sagen.

Pågældende blev den 13. september 2023 idømt en bøde på 7.500 kr. Sagen er omtalt nedenfor under afsnittene om overtrædelse af militær straffelov §§ 20, 22 og 27.

Maj

Efterforskning som følge af anonym anmeldelse om misbrug af euforiserende stoffer blandt flere soldater

(AU 2023/000733 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 10. maj 2023 en anonym anmeldelse om misbrug af euforiserende stoffer blandt flere soldater. Efterforskningen i sagen førte til, at to overkonstabler vedtog en bøde for overtrædelse af mili-

tær straffelov § 22 for at have besiddet og indtaget kokain på militært område.

Sagen er omtalt nedenfor under afsnittene om overtrædelse af militær straffelov §§ 22 og 27.

Juni

Efterforskning af kønskrænkende adfærd over for værnepligtig

(AU 2023/000920)

Auditørkorpset modtog den 7. juni 2023 fra en overordnet en anmeldelse om krænkende adfærd begået af en sergent over for en kvindelig værnepligtig. Det fremgik af anmeldelsen, at sergenten skulle have hældt en drink ud over den værnepligtige og udtalt: "Du skal lade være med at ligge og bolle sergenter, da det er en dum ide".

Efterforskningen blev indstillet den 20. november 2023, fordi den værnepligtige ikke ønskede at udtale sig i sagen og derved medvirke til sagens opklaring.

Juli

Efterforskning af tre tilfælde vedrørende blufærdighedskrænkelse

(AU 2023/001246 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 28. juli 2023 fra en overordnet en anmeldelse om kønskrænkende adfærd begået af en chefsergent over for en kvindelig civil ansat medarbejder. På baggrund af efterforskningen blev chefsergenten sigtet for tre tilfælde af blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232 ved i to tilfælde at have vist sin erigerede penis til medarbejderen, ligesom han havde befølt hende på bagdelen og i skridtet uden på tøjet.

Påtale blev opgivet den 17. oktober, da videre forfølgning i sagen ikke kunne ventes at føre til, at chefsergenten ville blive fundet skyldig, da påstand stod over for påstand i sagen. Afgørelsen om påtaleopgivelsen blev af forurettedes advokat påklaget til Generalauditøren, som den 4. december 2023 tiltrådte Auditørens afgørelse.

Efterforskning af sag om uberettiget brug af kreditkort

(AU 2023/001491 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 25. august 2023 fra FRS en anmeldelse om misbrug af et firmahæftende kreditkort, idet en sergent i to tilfælde havde foretaget uberettigede transaktioner. Sagen blev i efteråret 2023 udvidet med anmeldelse af yderligere forhold. Sergenten er p.t. sigtet for mandatsvig efter straffelovens § 280.

Sagen verserer fortsat.

August

Efterforskning af sag om kørsel med farligt gods

(AU 2023/001498)

Auditørkorpset modtog den 26. august 2023 en anmeldelse vedrørende kørsel med farligt gods i et militært køretøj. Militærpolitiet havde foretaget landevejssyn af forsvarerets køretøjer, og man havde i den forbindelse kontrolleret det omhandlende køretøj, hvor man havde konstateret, at der blev fragtet trykflasker med ilt.

Sagen verserer fortsat.

September

Efterforskning af sag om misbrug af forsvarerets køretøjer og materiel

(AU 2023/001649)

Auditørkorpset modtog den 28. september 2023 en anonym anmeldelse af en chefsergent, som ifølge anmeldelsen misbrugte forsvarerets køretøjer til kørsel til og fra sin bopæl, ligesom han brugte forsvarerets materiel i forbindelse med kursusafholdelse, som ikke vedrørte tjenesten.

Sagen verserer fortsat.

Oktober

Efterforskning af sag om krænkelse af underordnet

(AU 2023/001755)

Auditørkorpset modtog den 16. oktober 2023 fra en overordnet en anmeldelse om krænkelse af en underordnet, idet en sergent ifølge anmeldelsen havde befølt en konstabel på låret. Forholdet var begået under udsendelse efter en bytur.

Efterforskningen blev indstillet den 20. juni 2023, da der ikke var grundlag for at fortsætte efterforskningen, fordi konstablen ikke ønskede at udtale sig i sagen og derved medvirke til sagens opklaring.

November

Efterforskning af sag om vold i forbindelse med en hjemsendelsesfest

(AU 2023/001970)

Auditørkorpset modtog den 30. november 2023 fra en overordnet en anmeldelse om vold begået i forbindelse med en hjemsendelsesfest, hvor to værnepligtige havde haft uoverensstemmelser. Den indledende efterforskning blev foretaget af militærpolitiet.

Sagen verserer fortsat.

December

Efterforskning af sag om tyveri fra arbejdsplads

(AU 2023/001987 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 4. december 2023 fra en overordnet en anmeldelse om tyveri af en sabel, M-1854, som en værnepligtig opbevarede på sin bopæl. I forbindelse med efterforskningen blev den værnepligtige sigtet for tyveri efter straffelovens § 276, subsidiært grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27. Han blev tillige sigtet for overtrædelse af knivloven ved at have besiddet sablen på sin bopæl. Han nægtede begge forhold.

Sagen verserer fortsat.

2. Oversigt over sanktioner i militære straffesager i 2023

Overblik over årets nøgletal

Undersøgelser

843

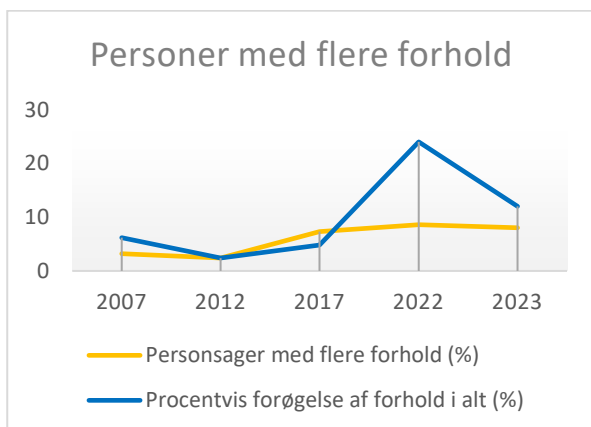
Sanktioner (personsager)

433

Årets nøgletal

Der blev i 2023 oprettet 843 nye straffesager. Det er lidt over niveauet i 2022, hvor der blev indledt 808 nye undersøgelser. Der blev i 2023 udmålt en sanktion (personsag) – der kan omfatte et eller flere forhold – i 433 sager. Dette er en stigning på 25 % i forhold til 2022, hvor der var 347 sanktioner.

Der har gennem årene været en stigende tendens til, at en række enkeltpersoner er ansvarlige for flere forhold. Der er i 2023 dog registreret et lille fald i antallet af forhold pr. person. De 433 personer var således skyldige i 486 forhold, mens 347 personer i 2022 var skyldige i 432 forhold.

Figur 1. Den blå kurve indikerer, hvor stor en procentdel af personsagerne der indeholder mere end ét forhold. Den orange kurve indikerer den procentuelle forøgelse af det samlede antal forhold, som denne personkreds er ansvarlig for. Det markante udsving i 2022 skyldes, at enkelte personer blev fundet skyldige i et betydeligt antal forhold (fx seriekrænkere). Kilde: FAUK årsberetninger (udtræk i 5 års intervaller).

Terminologi

Når antallet af nye straffesager opgøres, tæller hvert forhold som en sag.

En sanktion – f.eks. en bøde – retter sig mod en enkelt person og kan omfatte et eller flere forhold, herunder overtrædelse af forskellige bestemmelser eller love. Der tales her om sanktionssager eller personsager.

Der blev i beretningsåret afsagt 64 domme, hvilket ligger antalmæssigt imellem 2021 og 2022, hvor der blev afsagt henholdsvis 55 og 82 domme. 15 % af samtlige sanktioner (personsager) blev i 2023 idømt af domstolene, mens tallet for 2022 var 23 %.

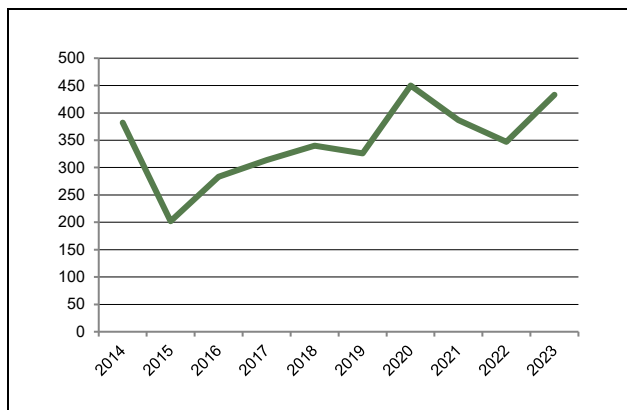
Der var i årets løb hovedforhandling, dvs. retsmøde om sagens materielle forhold, i 36 sager, hvilket ligger lidt over niveauet for 2021 og 2022, hvor der var hhv. 27 og 33 hovedforhandlinger.

Tallet omfatter hovedforhandlinger i byretterne, og landsretterne, herunder i sager, hvor der er sket frifindelse. Knap halvdelen af hovedforhandlingerne vedrørte overtrædelser af straffeloven. Foruden de hovedforhandlede sager, blev der afsagt dom i et antal bødesager, der blev afgjort uden tiltaltes tilstedeværelse.

Blandt de endelige domme i beretningsåret blev der i 18 tilfælde idømt fængselsstraf. I 2022 medførte 19 sager frihedsstraf.

Antallet af frifindelser er generelt relativt begrænset. I beretningsåret blev der dog afsagt ni frifindende domme. Den ene dom er anket til landsretten af Auditørkorpset. Sagerne er nærmere beskrevet i afsnittet om frifindende domme.

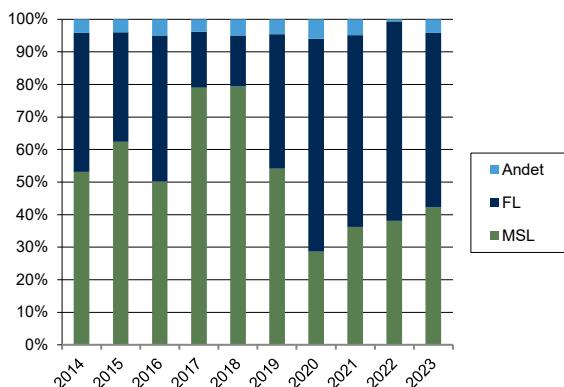
De øvrige sager blev afgjort udenretligt med bødevedtagelse og tiltalefrafald, dvs. at sagen blev afgjort uden påtale, selvom den pågældende anses for skyldig i sigtelsen.

Figur 2. Sanktioner i militære straffesager (militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning) 2014-2023.

Der blev i beretningsåret registreret 232 sanktioner (personsager) for færdselsforseelser, hvilket er en mindre stigning i forhold til 2021 og 2022, hvor der blev registreret henholdsvis 228 og 206 sanktioner. Se nærmere herom i afsnittet vedr. sanktioner for overtrædelse af færdselsloven. Andelen af militære straffesager, der vedrører færdselslovsovertrædelser, udgjorde ca. 54 % af årets samlede antal sanktioner. I 2022 var andelen 59%.

Der er registreret en betydelig stigning i det samlede antal sanktioner (personsager) for overtrædelse af militær straffelov, idet der i beretningsåret var 181 sanktioner mod 128 i 2022 og 140 i 2021. Stigningen skyldes hovedsageligt en betydelig stigning i antallet af sanktionssager om pligtforsømmelse efter § 27. Andelen af militære straffesager, der vedrører overtrædelse af militær straffelov, udgjorde ca. 42 % af årets samlede antal sanktioner. I 2022 udgjorde andelen 37%.

Figur 3. Procentuel fordeling af sanktioner for overtrædelser af henholdsvis militær straffelov (MSL), færdselslov (FL) og anden lovgivning 2014-2023.

Sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager

Mindre grove pligtforsømmelser behandles som udgangspunkt efter militær disciplinarlov, og sagerne henhører, som omtalt ovenfor i indledningen, under den militære chef. Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

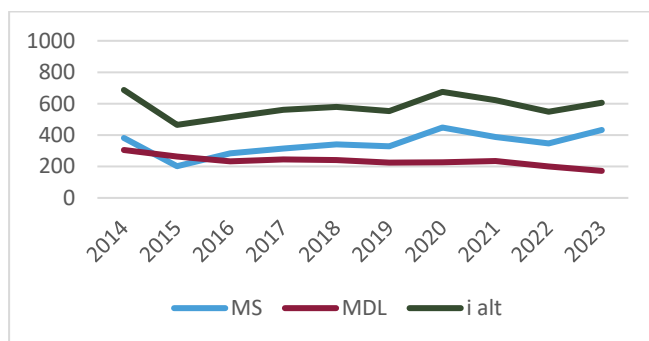
Der må således i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af forholdets grovhed og af graden af gerningsmandens tilregnelser, når det skal afgøres, om sagen skal behandles som disciplinarsag eller militær straffesag.

Viser det sig under efterforskningen af en sag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren sagen til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning.

Auditøren oversendte 47 sager til disciplinarchefen i 2023.

Der blev i 2023 truffet i alt 172 disciplinarafgørelser mod 201 året før. Godt en fjerdedel af sagerne vedrørte vagtforseelser, hvilket svarer til niveauet for 2022. Sager vedr. generel pligtforsømmelse og ulovligt fravær fra tjenesten udgjorde henholdsvis godt en tredjedel og en tiendedel af sagerne, mod godt en fjerdedel og en femtedel i 2022.

Der er i figur 4 foretaget en sammenstilling af udviklingen i antallet af strafferetlige sanktioner og disciplinarmidler for perioden 2014-2023.

Figur 4. Oversigt over det samlede antal sanktioner 2014-2023 samt fordelingen mellem militære straffesager (MSL) og militære disciplinarsager (MDL)
Kilde: FAUK/ FPS.

3. Særlige fokusområder i 2023

Oversigt

Indledning

Stillings- og tjenestemisbrug

Særligt om misbrug af tjenstlige betalingskort

Krænkende adfærd

Våben

Misbrug af euforiserende stoffer

Indledning

Forsvarsministeriets Auditørkorps er i den daglige sagsbehandling opmærksom på tendenser i forsvaret, der kræver særlig opmærksomhed, og en række af disse særlige fokusområder indgår i Generalauditørens årlige indsatsplan for kvalitets- og legalitetssikring.

Auditørkorpsset har f.eks. i en årrække haft særligt fokus på en række forskellige former for misbrug af statens ejendom, herunder bl.a. økonomisk uredelighed ("svindel"), misbrug af tjenstekøretøjer og tjenstlige betalingskort, salg af forsvarets materiel mv.

Flere store sager om berigelseskriminalitet har også gennem årene lejlighedsvis sat fokus på ledelsens tilsyn med forsvarets økonomiforvaltning mv., herunder det ansvar, der påhviler den enkelte chef for at sikre, at forvaltningen lever op til forskrifterne. Manglende tilsyn med økonomiforvaltningen vil således efter omstændighederne i sig selv kunne danne grundlag for en strafferetlig undersøgelse, ligesom domstolene tillægger alvorlige svigt i ledelsens tilsyn og kontrol med de foretagne dispositioner stor betydning ved straffastsættelsen i den enkelte sag.

Der er de senere år på baggrund af konkrete sager foretaget en række tiltag med henblik på at modvirke økonomiske uregelmæssigheder i Forsvarsministeriets koncern. Der er således blandt andet indført en obligatorisk kursuspakke med henblik på at sikre, at ministerområdets chefer kender de grundlæggende rammer for den offentlige forvaltning og handler i overensstemmelse hermed, ligesom der er fastsat retningslinjer om en handlepligt i tilfælde af inhabilitet, når en medarbejder konstaterer, at vedkommende har en egeninteresse i en beslutning vedkommende

behandler (FPSVEJL 400-5 vejledning om inhabilitet som følge af egeninteresse mv. 2021-12), samt indførelse af en styrket økonomisk kontrol ved indkøb, der bl.a. har omfattet uddannelse af alle disponenter, samt retningslinjer f.eks. for firmahæftende betalingskort (FRSBST 581-6, opdateret marts 2024).

Eksempel på årlig kontrol (erklæring vedr. inhabilitet)

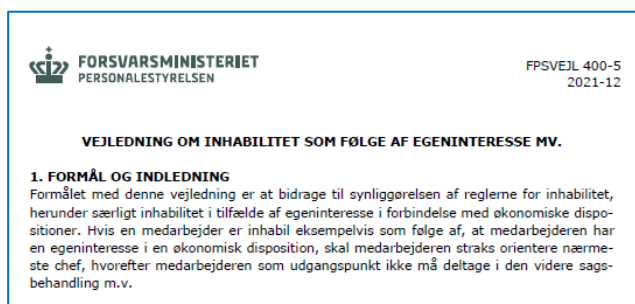
Som følge af din stilling, hvor du kan være involveret i indkøbs- og anskaffelsesprocesser, skal du ved besvarelse af denne mail bekræfte, at du har læst og forstået [FPSVEJL 400-5](#):

"Jeg har læst og forstået. Jeg bekræfter hermed, at jeg er bekendt med reglerne om inhabilitet, herunder min pligt til straks at informere min nærmeste chef, hvis jeg ifm. en indkøbs-anskaffelsesproces vurderer, at jeg er eller kan være inhabil som følge af egne interesser."

Der har også gennem årene været sat fokus på andre områder, herunder f.eks. på våbenområdet i forbindelse med tyveri af våben, ammunition og eksplosivstoffer, anvendelse af private knive i forsvaret, forskellige former for krænkelser og særlige ritualer, misbrug af narkotika og steroider m.v.

En række af disse tendenser bør forsvarets ledelse være særlig opmærksom på, og det er vigtigt, at Auditørkorpsset inddrages rettidigt i disse sager. Auditørkorpsset har derfor i en årrække løbende haft fokus på, om det tilstrækkeligt klart fremgår af forvaltningsgrundlaget, at det er et chefansvar, at Auditørkorpsset *straks* inddrages, når der i konkrete tilfælde opstår mistanke om strafbare forhold. Problemstillingerne adresseres i den løbende dialog med forsvarets myndigheder, herunder i forbindelse med høringer over relevante dele af forvaltningsgrundlaget, ligesom Auditørkorpsset i en række tilfælde har påpeget uhensigtsmæssige eller utiltrækkelige forvaltningsgrundlag over for forsvarets ledelse.

I det følgende foretages en kort opridsning af nogle af årets fokusområder. Det gælder forskellige former for tjenstemisbrug, herunder misbrug af kreditkort, forskellige former for krænkende adfærd, alvorlige våbensager og sager vedrørende misbrug af euforiserende stoffer.

FPS har i december 2021 udsendt en vejledning om inhabilitet som følge af egeninteresse mv.

Der kan uddybende henvises til eksempler på konkrete sager, der behandles i de relevante afsnit i beretningen.

Stillings- og tjenstemisbrug mv.

Auditørkorpset har også i 2023 behandlet en række sager om forskellige former for økonomisk uredelighed mv. Sagerne omfatter stillings- og embedsmisbrug, misbrug af forsvarrets køretøjer og urigtig registrering af arbejdstid samt misbrug af de af koncernen udstedte tjenstlige betalingskort (kreditkort).

Der har – bortset fra kreditkort – foreligget relativt få misbrugssager i beretningsåret.

I beretningsåret blev en sergent straffet med 20 dages betinget fængsel for blandt andet underslæb ved at have tilegnet sig en tjenstligt udleveret mobiltelefon, som han solgte på Facebook for 2.500 kr., mens en oversergent blev straffet med 60 dages betinget fængsel og samfundstjeneste for at have tilegnet sig et tilgodehavendebevis på 16.808 kr., som han fik indsat på sin private konto.

Endvidere blev en konstabel straffet for brug af forsvarrets køretøj til privat kørsel, mens en overkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for snyd med registrering af arbejdstid.

De konkrete sager er beskrevet i beretningens afsnit om militær straffelov § 27 og i afsnittet om sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

Særligt om misbrug af tjenstlige betalingskort

I beretningen for 2021 blev det bl.a. anført, at det "er positivt at kunne konstatere, at antallet af sager om misbrug af tjenstligt udleverede betalingskort synes at være aftagende". Denne formodning holdt ikke stik i 2022, og i 2023 er den negative udvikling fortsat, således

at flere medarbejdere er fundet skyldige i misbrug af tjenstlige betalingskort.

Regler og proces

Auditørkorpset behandler sager om muligt misbrug af tjenstlige betalingskort i samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse (FRS) og Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS).

FRS har i Bestemmelse for firmahæftende betalingskort (FRSBST 581-6) fastlagt retningslinjer for anvendelse af firmahæftende betalingskort, herunder regler for anvendelse og administration af tjenstlige betalingskort mv. Retningslinjerne bliver løbende ajourført.

FRSBST 581-6 fastlægger retningslinjer for firmahæftende betalingskort i Forsvarsministeriets koncern. Bestemmelsen blev bl.a. opdateret i september 2023 med tilføjelse af et generelt krav om dokumentation for forbrug.

Det tjenstlige betalingskort kan anvendes til mindre private udgifter i forbindelse med tjensterejsen, dvs. småfornödenheder som er nævnt i Personaleadministrativ Vejledning, herunder udgifter til fortæring, som skal dækkes af time- og dagpenge. Udgifterne må maksimalt svare til time/dagpengesatsen pr. dag, tjensterejsen varer. Tjenstlige betalingskort må aldrig anvendes til rent privat forbrug, da dette ikke er tjenstligt begrundet.

Hvis det lægges til grund, at den uberettigede brug af betalingskortet skyldes undskyldelige omstændigheder eller fejl, vil sagen som udgangspunkt blive lukket.

Konstaterer FRS, at en militært ansat medarbejder har anvendt sit tjenstlige betalingskort i strid med bestemmelsesgrundlaget, overdrager FRS sagen til Auditørkorpset, der i hver enkelt sag foretager en konkret vurdering af, om den uberettigede anvendelse af betalingskortet beror på en undskyldelig fejl.

Er dette ikke tilfældet, iværksætter Auditørkorpset en nærmere efterforskning af sagen med henblik på at afdække, om der er tilstrækkeligt grundlag for at rejse sigtelse. Ved denne vurdering, lægges vægt på en række forhold, herunder om medarbejderen straks har

orienteret sin chef og FRS om den uretmæssige brug af betalingskortet, beløbets størrelse om der er tale om gentagne forseelser, samt om den pågældende selv har forsøgt at stoppe betalingen ved at kontakte forretningsstedet.

Auditørkorpset har som nævnt i tidligere beretninger bidraget til udarbejdelsen af en række gode råd til at undgå uretmæssigt brug af firmahæftende betalingskort, herunder aldrig at anvende samme pinkode på et tjenstligt og et privat betalingskort, mærkning af betalingskort samt behørig vejledning af kortholder. Et supplement hertil kunne være krav om at bestå et online kursus i retningslinjerne som krav for udlevering af firmahæftende betalingskort eller andre kontrolmekanismer (se f.eks. oven for om habilitetsregler).

Spørgsmålet om, hvorvidt en anvendelse af det firmahæftende betalingskort i strid med bestemmelsesgrundlaget udgør et *strafbart* forhold, herunder om forholdet må anses som grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 eller eventuelt bør karakteriseres som mandatsvig efter straffelovens § 280, nr. 1, beror på en konkret vurdering af forholdets karakter og grovhed og den *subjektive* tilregnelser, dvs. om forholdet er begået forsætligt eller uagtsomt, og graden af uagtsomhed.

Kan det godtgøres, at kortet er anvendt med berigelseshensigt, det vil sige *forsætligt*, vil der blive rejst tiltale for mandatsvig efter straffelovens § 280 i kombination med militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have anvendt kortet i strid med bestemmelsesgrundlaget.

Mindre grove og simpelt uagtsomme forhold vil i reglen ikke medføre strafferetlig forfølgning, men kan efter omstændighederne medføre et disciplinært eller ansættelsesretligt ansvar. Sådanne reaktioner ligger dog uden for Auditørkorpsets regi.

I vurderingen af tiltalospørgsmålet indgår foruden den *subjektive* tilregnelser en række objektive elementer så som beløbets størrelse, antallet af forhold, om firmakortet tidligere er anvendt i strid med bestemmelsesgrundlaget og efter tidligere indskærpelse af reglerne mv., samt om kortet er anvendt til rent privatforbrug eller er anvendt i forbindelse med en tjensterejse.

I vurderingen af et rent privat forbrug lægges der f.eks. vægt på beløbets størrelse, antallet af transaktioner og den tidsmæssige udstrækning. I vurderingen af private hævnninger i forbindelse med en tjensterejse lægges der bl.a. vægt på, om beløbet væsentligt overstiger den gældende time- og dagpengesats. Omvendt vil et større antal transaktioner i almindelighed føre til, at størrelsen af

det samlede beløb tillægges mindre betydning. Det vil f.eks. også indgå i vurderingen, om kortet er blevet anvendt forsætligt som en slags kassekredit.

Konkrete afgørelser i sager om betalingskort i 2023

Auditørkorpset har i 2023 afgjort i alt 57 forhold vedrørende uberettiget anvendelse af tjenstligt udleverede firmahæftende betalingskort. Heraf blev 38 forhold afsluttet uden tiltale. Fordelingen af afgørelserne fremgår af figur 6.

Sager afgjort med strafferetlig sanktion

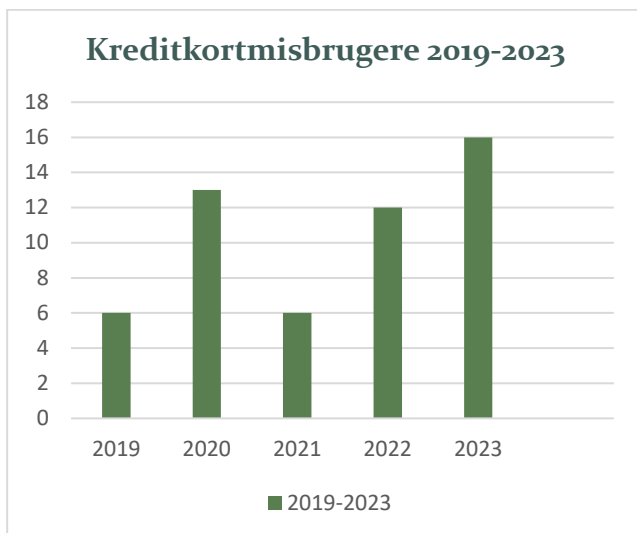
Der var 17 sanktioner (personsager) i 2023 vedrørende 19 forhold, hvilket var en stigning i antallet af personsager i forhold til 2022, hvor der var 12 personsager vedrørende 15 forhold.

Antallet af forhold vedrørende uretmæssigt brug af firmahæftende betalingskort vil ofte svare til antallet af hævnninger på kortet. Imidlertid kan det i en personsag forekomme, at et antal hævnninger på et udleveret kreditkort - f.eks. når hævnningerne er foretaget løbende i et nærmere bestemt tidsrum - betragtes som foretaget i en sammenhæng, og derfor behandles og opfattes som ét forhold. I 2022 omfattede én tiltale i ét forhold således 27 hævnninger foretaget i et afgrænset tidsrum.

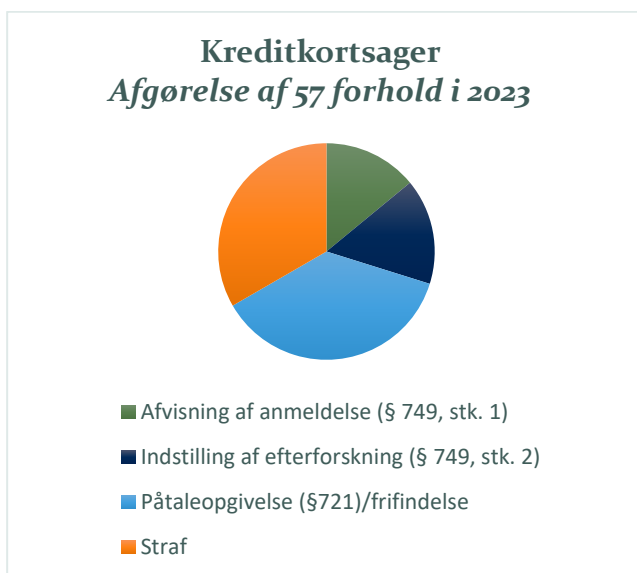
I alt blev 16 personer straffet med bødestraf for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27. Godt 2/3 af tilfældene endte med en bøde på 1.500 kr., mens sager med et mere omfattende misbrug af kortet blev afgjort med bøder fra 2.000 kr. til 3.000 kr. Én personsag blev afgjort med et tiltalefrafald, i medfør af straffelovens § 89, fordi den pågældende i tidsrummet mellem det konkrete misbrug og tiltalefrafaldet var dømt i en tilsvarende sag, og det ikke skønnedes, at han ville være idømt en strengere straf, hvis det nye forhold var medtaget i dommen. Samme person er således sanktioneret med en bøde og et tiltalefrafald.

For eksempel vedtog en kaptajn en bøde på 1.500 kr. for at have anvendt sit tjenstligt udleverede firmahæftende betalingskort til betaling for private udgifter til en værdi af 1.017,93 kr. i forbindelse med tjensterejse til Island i 2022, mens en major vedtog en bøde på 3.000 kr. for at have anvendt sit betalingskort til betaling for en privat udgift til billeje til en værdi af 17.401,90 kr. i forbindelse med et tjenstligt ophold i Israel.

Der er ikke idømt sanktioner for mandatsvig efter straffelovens § 280 i 2023, men der verserer for tiden 2 personsager vedrørende 3 forhold af mandatsvig.

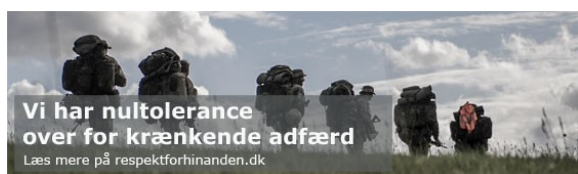

Figur 5. Oversigt over sanktioner (personsager) vedr. misbrug af firma-hæftende betalingskort i perioden 2019-2023 (en person har modtaget 2 sanktioner og tælles med som én person).

Figur 6. Fordeling af afgørelser (enkeltforhold) i kreditkortsager i 2023.

Sager vedrørende krænkende adfærd

Forsvarsministeriets Auditørkorps har siden 2019 haft et øget fokus på sager vedrørende krænkende adfærd, herunder særligt kønskrænkende adfærd, ligesom der på koncernniveau har været lanceret en kampagne mod

krænkende adfærd, der omfattede tiltag mod kønskrænkende adfærd, mobning, arbejdsrelateret vold og diskrimination.

FPS vejledning (FPSVEJL 061-1) om krænkende adfærd blev opdateret i september 2021. Vejledningen er ved beretningens udgivelse under revision.

Kampagnen blev fulgt op af en vejledning om krænkende adfærd (FPSVEJL 061-1), der senest er revideret i september 2021 som følge af Arbejdstilsynets skærpede krav til chefers håndtering og forebyggelse af krænkende adfærd.

Uddrag af FPSVEJL 061-1 (sept 2021)

”Krænkende handlinger

Der er tale om krænkende handlinger, når en eller flere personer groft eller flere gange udsætter andre personer for adfærd, som disse personer opfatter som nedværdigende.

Krænkende handlinger er en samlet betegnelse for vold, mobning, kønskrænkende adfærd og andre måder, som krænkelse kan forekomme på arbejdet.

Der kan både være tale om aktive handlinger og om at undlade at handle. Krænkende handlinger i relation til arbejdet omfatter mange forskellige handlinger.

...

Definition af kønskrænkende adfærd

Kønskrænkende adfærd er en samlet betegnelse for alle former for krænkende handlinger på baggrund af køn eller seksualitet. Køn og seksuel orientering skal forstås bredt og omfatter også LGBTQ+ personer. Kønskrænkende adfærd kan dække, både det man siger, og det man gør.

Kønskrænkende adfærd omfatter alle handlinger fra uønsket seksuel opmærksomhed, over kønskrænkende berøringer til seksuel tvang og voldtægt. Kønskrænkende adfærd kan også forekomme på de digitale medier, hvor afsenderen/afsenderne ikke altid er kendt.

Kønskrænkende adfærd kan være både tilsigtet og utilsigtet. Utilsigtet kønskrænkende adfærd har ikke til formål at krænke en person, men kan have den virkning. Der kan både være tale om aktive handlinger og om at undlade at handle.”

Det fremgår bl.a. af vejledningen, at Auditørkorpsset altid skal underrettes, når der er tale om krænkende adfærd af grov karakter som eksempelvis seksuel tvang,

kønkrænkende berøringer og digitale kønkrænkelser. Det gælder også for hændelser, som hører under kategorien vold og trusler, ligesom det kan gælde for hændelser, som har karakter af grov mobning. Der kan nærmere henvises til vejledningen.

Vejledningen blev i januar 2022 fulgt op af Forsvarskommandoens bestemmelse (FKOBST U.721-0) om forsvarets chefer og leders handlepligt ved krænkende adfærd, der understreger chefer og leders ansvar og handlepligt og samtidig giver konkret vejledning for korrekt håndtering af krænkende adfærd. Vejledningen er suppleret af en uddannelsespakke med titlen "Træningsforløb i forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd i Forsvaret".

TV2-udsendelse og samråd i Folketingets Forsvarsudvalg

Den 28. juli 2022 udsendte TV2 programmet *Operation X* om krænkelser i forsvaret. Udsendelsen indebar en omfattende medieomtale, og gav anledning til en stigning i antallet af anmeldelser. Således indgik der i perioden fra 1. januar 2022 til udgangen af juli, 20 forhold, mens der i perioden fra august 2023 til udgangen af året indgik 40 forhold om kønkrænkende adfærd.

Forsvarsministeren blev efter tv-udsendelsen indkaldt til samråd i Folketingets Forsvarsudvalg den 26. august 2022 til besvarelse af Samrådsspørgsmål P.

Ministeren udtalte i denne forbindelse (*Forsvarsudvalget 2021-22, FOU Alm. del - endeligt svar på spørgsmål 317*) bl.a.:

"De sager, som bliver fremlagt i udsendelsen, belyser en alvorlig problematik, som vi bliver nødt til at handle på. Og den viser også, at håndteringen af krænkelssager ikke altid varetages, som den skal. Jeg tager på det kraftigste afstand fra den adfærd, der beskrives i dokumentationen og efterfølgende artikler på baggrund af udsendelsen. Krænkede adfærd hører ikke hjemme nogen steder og slet ikke i Forsvaret. Det er ganske enkelt uforenligt med Forsvarets værdigrundlag."

Ministeren understregede endvidere, at der på Forsvarsministeriets område er nultolerance over for enhver form for krænkende adfærd, og at chefer og ledere har handlepligt, hvis de bliver opmærksomme på krænkende handlinger. Ministeren bekendtgjorde endelig, at der blev indført en markant praksisændring i denne type sager:

Følgende gælder hele forsvarsministeriets område

1. Praksis for ansættelsesretlige konsekvenser skærpes. Det betyder, at fysiske krænkelser som udgangspunkt vil være afskedigelsesgrundlag. Der kan også ske afskedigelse i andre alvorlige krænkelssager.

2. Den skærpede praksis vil betyde, at der i flere tilfælde end i dag vil blive draget ansættelsesretlige konsekvenser, inden sagerne er færdigbehandlet strafferetligt.

3. Mens sagerne undersøges, vil der være øget fokus på at sikre, at krænkeren og den krænkede ikke arbejder side om side (typisk ved kønkrænkelser). Det vil betyde, at der i højere grad vil blive anvendt midlertidig (evt. frivillig) omplacering og tjenestefritagelse i undersøgelsesfasen.

4. Chefer og ledere forventes at agere i overensstemmelse med Forsvarets og Forsvarsministeriets værdigrundlag og at være deres særlige ansvar bevidst i forhold til handlepligt i sager om krænkende adfærd. Derfor vil manglende efterlevelse af handlepligten kunne medføre ansættelsesretlige reaktioner.

Kilde: FPS HR Nyhedsbrev, september 2022

Ansættelsesretlige reaktioner ligger som anført uden for Auditørkorpsets regi.

Rapport om kønkrænkende adfærd 2023

Forsvarsministeriets Personalestyrelse gennemførte i 2023 en koncerndækkende undersøgelse af kønkrænkende adfærd. Undersøgelsen, der blev publiceret den 6. oktober 2023, viste, at 10,7 % af de medarbejdere, der havde svaret på undersøgelsen, havde oplevet mindst én hændelse af uønsket seksuel opmærksomhed og chikane inden for de seneste 12 måneder. Opgjort på køn havde 20,3% af de kvindelige respondenter og 7,7% af de mandlige respondenter oplevet mindst én hændelse af uønsket seksuel opmærksomhed og chikane. Blandt personer, der identificerede sig som andet end kvinde eller mand, havde 12,5% oplevet mindst én hændelse af uønsket seksuel opmærksomhed og chikane.

Den strafferetlige behandling af krænkelssager

Spørgsmålet om, hvorvidt en given handling eller adfærd må karakteriseres som *krænkende* vil i en række tilfælde bero på et konkret skøn. Det gælder også spørgsmålet, om den krænkende handling må karakteriseres som *kønkrænkende*.

Dette skøn kan også få indflydelse på spørgsmålet om, hvorvidt en krænkende handling er strafbar, og om handlingen i givet fald bør søges retsforfulgt efter den militære eller den civile straffelov. Sondringen beror på en afvejning af flere kriterier, herunder gerningsindholdet i straffebestemmelsen, handlingens karakter og grovhed og den *subjektive* tilregnelser, dvs. om forholdet er begået forsætligt eller uagtsomt, og graden af uagtsomhed. Handlingens karakter og grovhed samt tilregnelsen indgår også i forhold til hvilken sanktionspåstand, der skal nedlægges i den konkrete straffesag.

Hvis handlingen er omfattet af gerningsbeskrivelsen i en af straffelovens bestemmelser, typisk blufærdighedskrænkelser, skal der som udgangspunktet rejses tiltale

for overtrædelse af straffeloven frem for den militære straffelov. Der kan dog også forekomme tilfælde, hvor der skal rejses tiltale efter både civile og militære straffebestemmelser. Det gælder, hvis den militære forseelse kan tillægges *selvstændig* betydning, således at den ikke fuldt ud kan anses for omfattet af de civile bestemmelser.

Forsvarsministeriets Auditørkorps har skærpet fokus på sager om krænkende adfærd, herunder i forhold til kvalitets sikring og fremdrift i sagerne. Denne sagstype ender imidlertid oftere end andre straffesager med hovedforhandling ved domstolene, og domstolenes generelt lange berammelsestider kan derfor påvirke de enkelte sagers samlede sagsbehandlingstid i negativ retning.

Bestemmelser i straffeloven

Grove tilfælde af kønskrænkende adfærd vil efter omstændighederne kunne være strafbare i henhold til straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser eller en af de øvrige bestemmelser i straffelovens 24. kapitel om seksualforbrydelser, herunder f.eks. voldtægt.

Efter straffelovens § 232 straffes den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden med bøde eller fængsel indtil 4 år. § 232 omfatter en bred vifte af krænkelser, som har relation til seksuelle forhold og er af en vis grovere karakter, herunder visse berøringer af seksuel karakter, blotteri, beluring og digitale sexkrænkelser i form af videregivelse af nøgenbilleder eller billeder og videoer af seksuel karakter. Bestemmelsens anvendelse forudsætter ikke, at gerningsmanden selv har opfattet sin handling som blufærdighedskrænkende, eller at den forurettede konkret har oplevet sig krænket.

Efter straffelovens § 232, stk. 2, skal der ved fastsættelse af straffen for blufærdighedskrænkelser lægges vægt på den særlige krænkelser, der er forbundet med lovovertrædelsen. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 257 af 10. april 2018, der skærper bødestrafen for blufærdighedskrænkelser, herunder blotteri, således at der generelt sker en fordobling af bødestrafen i forhold til den hidtidige praksis. Straffen for overtrædelse af straffelovens § 264 d, herunder for digitale sexkrænkelser i form af deling af billeder/videoer af seksuel karakter, er samtidig blevet skærpet, når overtrædelsen er begået under særligt skærpende omstændigheder.

Strafskærpelsen medfører, at der i sager om blotteri i førstegangstilfælde, hvor der ikke foreligger skærpende omstændigheder, som udgangspunkt nedlægges påstand om en bøde på omkring 5.000 kr. Hvis der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. flere forurettede ved overtrædelsen eller tiltaltes adfærd har været særligt krænkende, nedlægges påstand om en bøde på

omkring 7.500 kr. I andengangstilfælde af blufærdighedskrænkelser foretages en konkret vurdering af, om sagen skal afgøres med bøde eller frihedsstraf.

Der kan efter omstændighederne også blive tale om anvendelse af bestemmelsen om ulovlig tvang efter straffelovens § 260 eller bestemmelsen i straffelovens § 264 a om uberettiget fotografering i sager om bl.a. kønskrænkende adfærd, ligesom andre former for krænkelser efter omstændighederne kan være strafbare efter straffelovens § 244 om vold og § 266 om trusler mv.

Bestemmelser i militær straffelov

Krænkende handlinger, der ikke vurderes strafbare efter den civile straffelov, kan efter omstændighederne straffes efter militær straffelov, der indeholder en række bestemmelser, der beskriver centrale militære pligter for militært personel, og som – ud over beskyttelsen af medarbejderne i forsvaret – bl.a. har til formål at sikre den militære disciplin og forsvarets omdømme mv.

Det er særlig følgende bestemmelser i militær straffelov, der kan føre til sanktioner for krænkende adfærd

§ 13: *respektstridig opførsel*

§ 15: *forskelsbehandling, chikane mv. af underordnet*

§ 17: *undladelse af at gribe ind over for underordnetes krænkende behandling*

§ 18: *forsættelig krænkelser af underordnet*

§ 19: *sideordnetes krænkende behandling*

§ 27: *pligtforsømmelse i øvrigt*

Hvis en krænkende handling eller adfærd *ikke* kan henføres under militær straffelov §§ 13, 15, eller 17-19, kan den efter omstændighederne være strafbar efter opsamlingsbestemmelsen i § 27 om grov pligtforsømmelse.

Omfatter gerningsindholdet i en krænkelssag både overtrædelse af militær straffelov og den civile straffelov, kan der, som anført, efter omstændighederne straffes for overtrædelse af både den militære og den civile straffelov. Det skyldes, at formålet med straffebestemmelserne i den militære straffelov i høj grad er at sikre disciplinen i forsvaret og forsvarets omdømme, hvorfor der på baggrund af en konkret vurdering kan forekomme tilfælde, hvor der kan straffes for både overtrædelse af militær straffelov og eksempelvis straffelovens § 232.

Terminologi

I Auditørkorpset anses hvert forhold som en sag.

En sanktionssag (personsag) – f.eks. en bøde – retter sig mod en enkelt person og kan omfatte et eller flere forhold, herunder

overtrædelse af forskellige bestemmelser efter både militær straffelov, straffeloven og anden lovgivning.

Kønkrænkende sager er ofte kendetegnet ved, at den samme person har begået flere forhold og krænket flere personer.

Det beror på en konkret vurdering, om et forhold må karakteriseres som krænkende eller kønkrænkende.

Konkrete afgørelser i krænkelssager i 2023

Auditørkorpset modtog i 2023 flere anmeldelser om forhold af kønkrænkende adfærd end året før – 66 imod 60 i 2022. En række af konkrete hændelser har ført til strafferetlige sanktioner for overtrædelse af straffeloven eller militær straffelov. Det er dog ikke alle anmeldelser, der giver grundlag for at føre en straffesag. Det kan der være flere årsager til. Det kan f.eks. skyldes, at gerningsindholdet i straffebestemmelsen ikke er opfyldt, eller at det vurderes, at det ikke vil være muligt at løfte bevisbyrden, f.eks. fordi parternes forklaring står over for hinanden - *påstand mod påstand* - eller at forholdet er begået i fritiden og derfor ikke er undergivet den militære strafferetlige jurisdiktion. F.eks. måtte to anmeldelser om voldtægt således lukkes uden sanktion i årets løb, én fordi påstand stod overfor påstand, og én fordi det ikke under efterforskningen var fremkommet oplysninger, der underbyggede, at der ved den anmeldte hændelse var begået noget strafbart.

En række af de forhold, der ikke har ført til en strafferetlig forfølgning, er sendt til disciplinarmyndigheden til videre behandling.

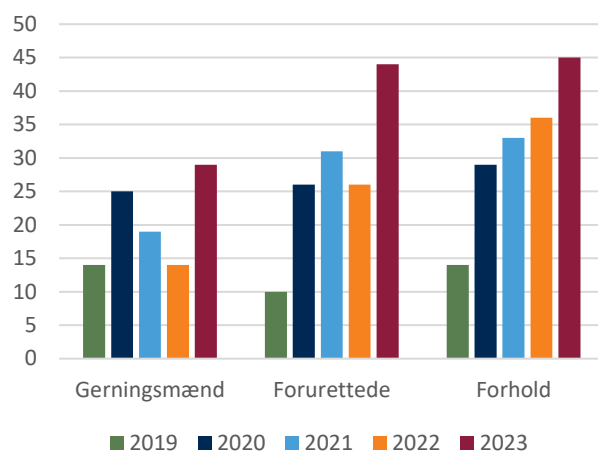
Sager afgjort med strafferetlig sanktion

Der blev i 2023 udmålt en sanktion i 29 personsager, der omfattede 45 forhold af krænkende adfærd, herunder kønkrænkende adfærd begået overfor i alt 44 forurettede. Af personsagerne angik otte kønkrænkende adfærd, mens 21 angik anden krænkende adfærd.

Det er en stigning i forhold til året før, hvor der blev udmålt en sanktion vedr. 36 krænkelssager. Kønkrænkende forhold tegnede sig for 15 forhold i 2023 mod 23 forhold i 2022. Der er således tale om et fald i antallet af forhold, fordelt på otte personsager imod fem i 2023. Tallet for 2022 bar endvidere præg af, at én person var ansvarlig for 16 forhold. Flere af afgørelserne i 2023 omfatter dog også flere forhold.

Ved udgangen af beretningsåret verserede endvidere 23 personsager vedrørende krænkende adfærd ved domstolene, heraf 10 vedrørende kønkrænkende adfærd.

Krænkelssager 2019-2023

Figur 7. Fældende afgørelser i sager om krænkende og kønkrænkende adfærd fordelt på antal gerningsmænd, forurettede og forhold.

1. Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Der var i beretningsåret ni personer der blev fundet skyldige i samlet 17 forhold vedrørende krænkende adfærd efter straffeloven. 15 af forholdene vedrørte handlinger begået i 2022 eller tidligere. I flere af sagerne er der tillige dømt for overtrædelse af militær straffelov.

En premierløjtnant blev f.eks. idømt betinget fængsel i 50 dage for to forhold af blufærdighedskrænkelse, samt krænkelse efter militær straffelov § 18 begået overfor to underordnede. Der er desuden faldet dom i sager, hvor der tillige er dømt for husfredskrænkelse, uberettiget fotografering og aflytning af personer på ikke frit tilgængeligt sted efter straffelovens §§ 263, 264 og 264a.

Der faldt endvidere dom i tre voldssager efter straffelovens § 244, hvor de tiltalte blev fundet skyldig i samlet fem forhold og to trusselsager efter straffelovens § 266, hvor de tiltalte blev fundet skyldig i to forhold. I yderligere én sag blev en tiltalt dømt for både et volds- og et trusselsforhold.

Eksempler på blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232: befølinger på henholdsvis bryst og baller, og ved at tage sit kønsllem frem og opfordre ”til at smage på det” eller berøre ved det.

Der henvises uddybende til beretningens kapitel 5, hvor sagerne er nærmere beskrevet.

2. Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov
20 personer blev fundet skyldige i samlet 28 forhold af krænkende adfærd efter militær straffelov, herunder syv forhold om kønskrænkende adfærd. Alle sager blev afgjort med bødestraf. 13 af forholdene vedrørte handlinger begået i 2022 eller tidligere.

Eksempler på overtrædelse af bestemmelser i militær straffelov:

respektstridig opførsel efter militær straffelov § 13
i en adgangskontrol at have slået en vagt hårdt på begge skuldre forfra og bagfra.

forsætlig krænkelse af underordnet efter militær straffelov § 18

at have taget fat i menige, kaldt dem skældsord og at have skubbet til dem og spyttet efter dem, at have sagt til en underordnet: ”jeg knepper din fucking mor.” En af sagerne omfattede fire forhold.

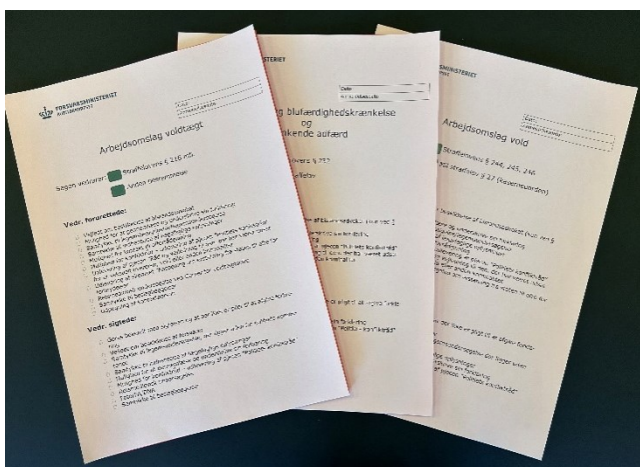
sideordnedes krænkende behandling efter militær straffelov § 19

at have klappet sideordnet flere gange på kinden, herunder med spyt på hånden.

anden grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27

som foranstående at have klappet en overkonstabel bagi, at have udvist aggressiv og truende adfærd overfor flere og at have forsøgt at inklade sig i slagsmål.

Der henvises til beretningens afsnit 4, hvor kriterierne for anvendelsen af de enkelte bestemmelser og relevante sager er nærmere beskrevet.

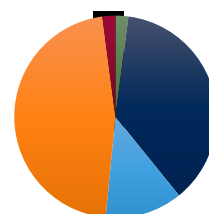
FAUK har indført særlige arbejdsomslag som led i effektiviseringen af behandlingen af krænkelses-, volds- og voldtægtssager. **Sager afsluttet uden sanktion**

52 forhold blev afsluttet uden en sanktion, heraf 2 forhold som følge af frifindelse i retten. I yderligere et forhold er der sket frifindelse. Sagen er dog anket af Auditøren og er derfor ikke endeligt afgjort, og indgår derfor ikke i afgørelsesstatistikken. I de øvrige forhold traf Auditøren afgørelse om indstilling af efterforskningen eller påtaleopgivelse.

Som det fremgår af beretningens indledning, indleder Auditøren som udgangspunkt kun en straffesag efter militær straffelov, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Viser det sig under efterforskningen af en krænkelsessag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren som udgangspunkt sagen til disciplinarmyndigheden med samtidig orientering til FPS JURA til eventuel videre foranstaltning. FPS JURA indleder herefter dialog med disciplinarmyndigheden om, hvorvidt hændelsen skal medføre en disciplinarretlig sanktion eller eventuelt have ansættelsesretlige konsekvenser.

Auditøren har i beretningsåret oversendt 19 krænkelsesforhold til disciplinarchefen. Endvidere er Personalestyrelsen blevet underrettet med henblik på styrelsens dialog med disciplinarmyndigheden.

Krænkende adfærd: Afgørelse af 97 forhold i 2023

Figur 8. Fordeling af afgørelser (enkeltforhold) om krænkende adfærd i 2023. Oversigten omfatter dels kønskrænkende adfærd efter militær straffelov §§ 18, 19 og 27 samt straffelovens §§ 232, 263, 264 og 264a, dels anden form for krænkende adfærd, herunder krænkende adfærd efter militær straffelov §§ 13 og 27 samt vold og trusler efter straffeloven §§ 244 og 266.

Våbensager

Indledning

Auditørkorpset behandler årligt et antal sager vedr. personellets tilegnelse eller undladelse af at returnere ammunition og lignende efter afsluttede skydeøvelser. Der har gennem årene også været tale om tilegnelse af særligt farlige våben. Auditørkorpset har således tidligere behandlet sager vedr. tilegnelse af skydevåben og andre våben af særdeles farlig karakter.

Kort om våbenlovgivningen

Den danske våbenlovgivning består af to elementer. Den grundlæggende kriminalisering af ulovlig våbenbesiddelse følger af våbenloven.

Ved en ændring af straffeloven i 1997 blev der imidlertid indsat en bestemmelse i straffelovens § 192 a om overtrædelser af våbenlovgivningen under særlig skærpende omstændigheder, når overtrædelser vedrører skydevåben eller andre våben eller eksplosivstoffer af særdeles farlig karakter. Særdeles farlige våben er ”våben, som har karakter af egentligt krigsmateriel, og som ikke lovligt kan besiddes af andre end militæret, herunder hjemmeværnet. Som eksempler kan nævnes panserværnsraketter, morterer, håndgranater, bomber, miner og automatiske skydevåben, herunder maskinpistoler og maskingeværer.”

Mens våbenloven har en strafferamme af bøde indtil fængsel i 2 år, indebærer en henføring under *straffelovens § 192 a*, at strafferammen skærpes meget betydeligt. Siden indførelsen i 1997 er strafferammen i bestemmelsen fordoblet, således at den i dag har en strafferamme, der går fra en *minimumsstraf* af fængsel i 2 år indtil fængsel i 8 år. Og der er i retspraksis sket en god udnyttelse af denne strafferamme.

Sager om ulovlige knive behandles efter knivloven.

Overtrædelser af våbenlovgivningen i 2023

Auditørkorpset har i beretningsåret ikke behandlet våbensager efter straffelovens § 192 a.

For så vidt angår overtrædelse af den øvrige våbenlovgivning, herunder ulovlig opbevaring af våben, tilegnelse af ammunition og besiddelse af ulovlige knive, er der i beretningsåret givet bøder i syv personsager for i alt otte forhold vedrørende våbenlovgivningen. Sagerne har i vidt omfang omfattet andre og mere alvorlige lovovertrædelser, og det er kun i en af sagerne, at overtrædelser af våbenlovgivningen har været det bærende forhold i taltalerejsningen. I de øvrige sager indgår overtrædelserne af våbenlovgivningen således som ”underordnede” forhold og indgår i sanktionsstatistikken m.v. under andre overtrædelser.

Sager om overtrædelse af våbenlovgivningen oprettes typisk på baggrund af henvendelser fra politiet og forskellige myndigheder i Forsvaret, herunder via whistleblowerordningen. Auditøren har i beretningsåret i et tilfælde oprettet en undersøgelsessag på baggrund af omtale i pressen omkring fund af diverse våben ved en civil. Det kunne i sagen konstateres, at et af de fundne våben hidrørte fra Hjemmeværnet.

Auditørkorpset har endvidere i beretningsåret fået forelagt fund af våben og ammunition, som ikke har ført til strafforfølgning, herunder et fund af en større mængde ammunition fundet i forbindelse med oprydningen af et dødsbo, og hvor det må formodes, at ammunitionen stammede fra en tidligere ansat i forsvaret. Auditørkorpset blev endvidere orienteret om en hændelse, hvor en tidligere reserveofficer indleverede en *tjenestepistol*, som ikke ved udleveringen i 1980'erne var registreret i forsvarets beholdningsoversigter. Endeligt fik Auditørkorpset i juni 2023 underretning om, at politiet til forsvaret havde indleveret et *let maskingevær M/62* med løsskydningsforstærker, som var fundet i et industriområde. Det var ikke muligt for Auditørkorpset at fastlægge oprindelsen af maskingeværet, herunder om der var tale om et af forsvarets våben, der var bortkommet, fordi våbenets serienummer ikke fremgik af forsvarets systemer.

Misbrug af euforiserende stoffer

Det følger af militær straffelov § 20, at det er strafbart ved indtagelse af blandt andet euforiserende stoffer at bringe sig i en tilstand, hvor man ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde. Det følger endvidere af militær straffelov § 22, at det er strafbart i tjenesten eller på militært område at være i besiddelse af eller indtage euforiserende stoffer.

Misbrug af euforiserende stoffer er henset til forsvarets opgaver og ud fra sikkerhedsmæssige hensyn åbenbart uforenelig med militærtjenesten, og Auditørkorpset har på denne baggrund i 2023 udpeget narkotikasager som et særligt fokusområde.

»Misbrug af euforiserende stoffer er uforeneligt med militær tjeneste, idet Forsvarets personel i tjenesten varetager en lang række opgaver, der kræver skærpet opmærksomhed, herunder håndtering af våben og farligt materiel, hvor fejlbetjening kan få alvorlige konsekvenser«

Som et led i Auditørkorpsets præventive arbejde gennemføres – med bistand fra militærpolitiet – lejlighedsvis uanmeldte kontroller på kaserner og etableringer for blandt andet at tjekke, om kørende personel har kørekort eller er påvirkede af narkotika eller spiritus. Kontrollerne har i beretningsåret ikke ført

til oprettelse af sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer.

Lovgrundlaget

Ved lov nr. 410 af 25. april 2023 blev anvendelsesområdet for militær retsplejelov § 15, stk. 1, med virkning fra 1. juli 2023 udvidet, således at Auditøren og andre militære myndigheder kan kræve, at tjenstgørende militært personel, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser – ud over udåndingsprøve – afgiver spyt- eller svedprøve eller lader deres øjne besigtige.

Militær retsplejelov § 15, stk. 2, er ligeledes udvidet, således at det er muligt for Auditøren og andre militære myndigheder at fremstille tjenstgørende militært personel til udtagelse af blodprøve eller afgivelse af urinprøve, hvis vedkommende nægter eller ikke er i stand til at afgive udåndings-, spyt- eller svedprøve eller lade sine øjne besigtige.

Baggrunden for udvidelsen af militær retsplejelov § 15 er ifølge lovens forarbejder, at misbrug af euforiserende stoffer ud fra bl.a. en sikkerhedsmæssig vurdering er uforeneligt med militærtjenesten, når Forsvarets personel varetager opgaver, der kræver skærpet opmærksomhed, herunder bl.a. i relation til håndtering af våben og farligt materiel, hvor fejlbetjening kan få alvorlige problemer.

Er der konkret mistanke om f.eks. overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer, kan ransagning gennemføres efter reglerne i militær retsplejelov eller retsplejeloven.

Det følger endvidere af militær retsplejelov § 12, at der ved begrundet mistanke om, at der er begået en lovovertrædelse, der skal behandles som en militær straffesag, og som efter loven kan medføre frihedsstraf, uden retskendelse kan foretages ransagning på militært område, hvis ransagningen er af væsentlig betydning for efterforskningen. Den særlige militære ransagningsform betegnes også "razzia" eller kollektiv ransagning. Adgangen til at foretage ransagning af tjeneste- og lejeboliger på militært område er dog reguleret af de almindelige bestemmelser i retsplejelovens kapitel 73 (ransagning).

Bistand fra militærpolitiet

Militære myndigheder skal ifølge militær retsplejelov efter Auditørens anmodning yde bistand under efterforskningen.

Er der begrundet mistanke om, at militært personel gør tjeneste under indflydelse af euforiserende stoffer, kan Auditøren beslutte at fremstille pågældende til udtagelse af blodprøve eller afgivelse af urinprøve efter reglerne i militær retsplejelov § 15, stk. 3.

Afgørelse om gennemførelse af ransagning eller andre straffeprocessuelle indgreb skal altid træffes af Auditøren efter en konkret vurdering, medmindre der undtagelsesvis er tale om uopsættelige efterforskningskridt. Ved konkrete fund, f.eks. en positiv test, bliver der fuldt op med en straffesag.

Ved overtrædelse af bestemmelserne i militær straffelov § 20 og § 22 nedlægges der påstand om en sanktion efter Rigsadvokatens Meddelelse om sanktioner i narkotikasager med tillæg af 50 %. Såfremt der tillige sker kompromittering af sikkerheden eller vagttjeneste udmåles en *yderligere* skærpet bøde. Overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer medfører normalt frihedsstraf.

Konkrete sager i 2023

Beretningsårets sager er i stedet typisk fremkommet ved, at Auditørkorpset fra militære myndigheder er blevet orienteret om konkrete mistanker mod militært personel for at indtage eller være i besiddelse af euforiserende stoffer, og hvor der på den baggrund er iværksat kontrol og ransagning af personerne og deres ejendele.

Der er ved de militære enheder stor fokus på misbrug af euforiserende stoffer, og Auditørkorpset bliver således ofte kontaktet af militære enheder, der søger råd og vejledning omkring Auditørkorpsets muligheder for - på baggrund af oplysninger om muligt misbrug af euforiserende stoffer ved personellet - at gennemføre ransagning på tjenestestedet. I flere af disse tilfælde har Auditørkontoret vurderet, at der var grundlag for at gennemføre en ransagning, hvilket i den forbindelse typisk er sket i samarbejde med militærpolitiet eller ved, at en militær chef bemyndiges til at foretage en ransagning.

Flere af beretningsårets sager er således opstået ved, at der i forbindelse med gennemførte ransagninger findes euforiserende stoffer hos personellet. Disse sager afgøres typisk ved, at der fremsendes et bødeforlæg til den, stoffet er fundet hos.

13 personer blev i 2023 fundet skyldige i overtrædelse af militær straffelovs § 20 eller militær straffelovs § 22 ved at have været påvirket af stoffer i en grad, så de ikke var i stand til at varetage tjenesten på fuldt forsvarlig måde, eller ved at have indtaget eller besiddet euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område, heraf vedrørte 12 af sanktionerne besiddelse m.v. af kokain.

4. Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Oversigt over militær straffelov

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

Pligter som overordnet (§§ 15-19)

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27 a)

Forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed (§§ 28-35)

Andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 36-38).

Indledning

I dette afsnit gennemgås bestemmelserne i militær straffelov og eksempler på sanktioner for overtrædelse af de enkelte bestemmelser i beretningsåret. Gennemgangen følger systematikken i militær straffelovs specielle del.

De hyppigste overtrædelser af militær straffelov har i 2023 været sager om grov pligtforsømmelse efter § 27 og ulovlig udeblivelse efter § 25. Fordelingen af sanktionerne fremgår af tabel 4 i beretningens bilag.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov er udmålt efter Generalauditørens bødekatalog: Generalauditør Meddelelse (GM) nr. 2/2020 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv., hvori der er fastsat vejledende bødetakster for overtrædelser af militær straffelov mv. Vejledende strafpåstande i sager, hvor der skal nedlægges påstand om frihedsstraf, fremgår ligeledes af meddelelsen. Bødetaksterne er optrykt som bilag til årsberetningen.

Meddelelsen er tilgængelig på Auditørkorpsets hjemmeside www.fauk.dk og i Retsinformation www.retsinformation.dk.

Der var i 2023 i alt 183 sanktionssager (personsager) efter militær straffelov. Antallet ligger således på niveau med 2019, hvor der var 178 sanktioner, men markant over niveauet for 2020, 2021 og 2022, hvor der var henholdsvis 129, 149 og 128 sanktioner.

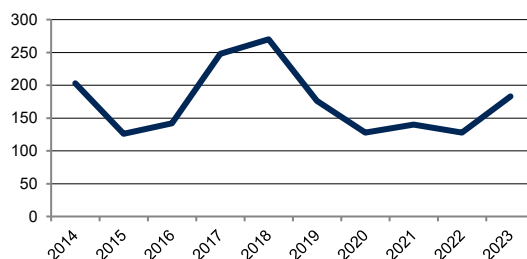
Stigningen i antallet af sanktionssager kan i høj grad forklares med stigningen i antallet af sanktionssager for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, og

besiddelse af euforiserende stoffer efter militær straffelov § 22, som samlet set overstiger en fortsat nedgang i antallet af sager vedrørende militær straffelov § 25 om ulovligt fravær, hvor Personalestyrelsens tiltag har medført en mærkbar nedgang i antallet af sanktioner (personsager) over tid, jf. herom nedenfor.

Sagerne om grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 er – som det fremgår neden for – af særdeles forskelligartet karakter. Et sagskompleks vedrørende indendørs bueskydning på en kaserne har således medført sanktioner i 13 personsager, mens overtrædelse af bestemmelser for et beredskabsvaghold har medført sanktioner i 25 personsager.

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte personsager ofte rummer flere elementer og kan omfatte flere forhold. Det har været en klar tendens i de senere år. F.eks. rummede knap hver niende personsag flere forhold. En sags hovedforhold kan således være rubriceret under militær straffelov § 11 (ulydighed), men sagen kan tillige rumme forhold om respektstridighed efter militær straffelov § 13 eller grov pligtforsømmelse efter samme lovs § 27. Se eksempler herpå nedenfor.

Hvor der foreligger overtrædelse af flere bestemmelser, registreres sagen således under den alvorligste lovovertrædelse. Mange sager, hvor en person er påvirket af f.eks. kokain, vil derfor fremgå af statistikken under § 22 om besiddelse af euforiserende stoffer eller indtagelse af samme på militært område.

Figur 9. Udviklingen i antallet af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov 2014-2023.

Tilsvarende kan der være blandede sager, hvor der indgår både overtrædelser af militær straffelov og den øvrige strafbelagte særlovgivning eller straffeloven. Se for eksempel Retten i Viborgs dom af 27. februar 2023, der omfatter både overtrædelse af militær straffelov § 27, knivloven og spirituskørsel.

Sager, der indeholder flere forhold, er nedenfor rubriceret under hovedforholdet, dvs. det groveste forhold (ift. strafferamme).

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

Militær straffelov §§ 11-13 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af underordnet personers særlige pligter til at adlyde en lovlig given ordre og respekten for foranstående. Mytteribestemmelsen i militær straffelov § 12 har endnu ikke været anvendt.

Ulydighed (§ 11)

§ 11. Den, der undlader at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet eller vagt, eller som efterkommer ordren på klart utilfredsstillende måde, straffes i grove tilfælde for ulydighed med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år, når ulydigheden er af særlig grov karakter, navnlig når den har medført betydelig skade eller fare eller har været egnet til at svække lydigheden hos andre tilstedeværende. Er ulydigheden forbundet med vold mod overordnet eller vagt, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Den vejledende bødetakst for ulydighed efter GM 2/2020 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Eksempel 1 – Undladt at efterkomme tjenstlig ordre fra overordnet

(AU – 2023/000688 m.fl.)

En korporal vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 11 og 23. Den pågældende undlod at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet, som bad ham omklæde til civil, idet han var iført uniform, selvom han befandt sig på et offentligt sted synligt påvirket af alkohol.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 23.

Eksempel 2 – Undladt at efterkomme en ordre fra militærpolitisergernt

(AU 2023/000941 m. fl.)

En værnepligtig vedtog en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 11 og 27. Den pågældende undlod at efterkomme en tjenstlig ordre fra to militærpolitisergerter om at forlade en fest på militært område, idet den pågældende efter at være bortvist vendte tilbage til festen, hvor han optrådte aggressiv og truende. Bøden omfattede endvidere en overtrædelse af militær straffelov § 27.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 27.

Respektstridig opførsel (§ 13)

§ 13. Den, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en foranstående eller vagt, straffes for respektstridig opførsel med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Den vejledende bødetakst for respektstridig opførsel efter GM 2/2020 er 1.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Eksempel 1 – Respektstridig opførsel over for vagt Retten i Aarhus, dom af 12. september 2023

(AU 2023/000242)

En marinespecialist blev idømt en bøde på 2.000 kr. for respektstridig opførsel over for en vagt i en adgangskontrol til et militært område, idet pågældende først slog vagten hårdt på begge skuldre bagfra og dernæst forfra, selvom at vagten tydeligt sagde fra og trådte væk.

Eksempel 2 – Respektstridig opførsel over for flere vagter

(AU 2023/000456 m.fl.)

En værnepligtig vedtog en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 13 og 27. Den pågældende, som havde fri og var alkoholpåvirket, havde under et længere hændelsesforløb optrådt respektstridig over for flere vagter, idet han bl.a. fik en vagt til at "slå ham til ridder" med en sabel, tog en skilderkappe og skråhuer, fik udleveret et gevær fra en vagt og lod sig fotografere med det, og urinerede på en vagts standplads. Ved fastsættelse af bøden indgik det som skærpende omstændigheder, at der var tale om et længere forløb med flere hændelser, ligesom flere af forholdene var begået i forening med andre.

Eksempel 3 – Respektstridig opførsel over for foranstående

(AU 2023/001428)

En marinespecialist vedtog en bøde på 2.000 kr. for respektstridig opførsel over for en foranstående, idet den pågældende trak den foranstående hårdt i armen og kraftigt trak hende ind til sig, ligesom han flere gange foran andet tjenestegørende personale fremviste en "fuck-finger" til den foranstående.

Pligter som overordnet og sideordnet mv. (§§ 15-19)

Militær straffelov §§ 15-19 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af de særlige pligter for overordnet og sideordnet personel. Der er primært tale om pligten til at behandle underordnet personel ordentligt, stillingsmisbrug, krænkelse af underordnet og pligten til at gribe ind ved overgreb begået af overordnet personel eller mod sideordnede (ritualer og lignende).

§ 15. Den overordnede, som forsætligt ved forskelsbehandling, chikane eller på tilsvarende måde forfølger en eller flere underordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 16. Den foranstående, der fra efterstående uberettiget modtager gave, pengelån eller anden fordel, straffes for misbrug af stilling med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 17. Den overordnede, der forsætligt undlader at gribe ind over for en underordneds krænkende behandling af dennes underordnede eller sideordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Der har ikke foreligget sanktioner for overtrædelse af militær straffelov §§ 15, 16 og 17 i beretningsåret.

Forsætlig krænkelse af underordnet (§ 18)

§ 18. Den overordnede, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en underordnet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Bestemmelsen anvendes ved forskellige former for krænkelse af underordnet personel, herunder ved

kønskrænkende adfærd. I nogle tilfælde anvendes bestemmelsen i sammenstød med f.eks. straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse, således som det fremgår af eksempel 3 nedenfor. Det vil i almindelighed bero på en konkret vurdering, om både straffeloven og militær straffelov kan finde anvendelse (se eksempel 1 nedenfor.)

Den vejledende bødetakst efter GM 2/2020 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Eksempel 1 – Krænkelse af underordnet ved greb i arm Vestre Landsret, anke dom af 23. marts 2023

(AU 2021/001565 m.fl.)

En overordnet anmeldte en episode, hvor en premierløjtnant under en feltøvelse havde grebet hårdt fat i en kvindelig sergents højre overarm og trukket hende flere meter baglæns med blå mærker på hendes arm til følge. Episoden fandt sted mens sergenten efter fysisk aktivitet havde bukserne nede omkring knæene eller anklerne for at demonstrere metoder til nedkøling, hvorefter premierløjtnanten irettesatte sergenten i flere underordnede meniges påsyn.

Landsretten lagde til grund, at premierløjtnanten var af den opfattelse, at han flere gange havde givet en tjenstlig ordre om at tage bukserne op, hvilket ikke blev efterkommet, og at han derfor skred ind over for sergenten. Landsretten udtalte, at hensynet til at tilvejebringe lydighed og opretholde orden er tungtvejende i militærforhold, men fandt efter en samlet vurdering af forholdenes karakter og omstændighederne i situationen, at premierløjtnantens handlinger var gået ud over, hvad der var nødvendigt og forsvarligt, idet en irettesættelse kunne være sket på en mindre indgribende måde.

Premierløjtnanten blev idømt 10 dagbøder á 400 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 og vold efter straffelovens § 244, stk. 1.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om overtrædelse af straffeloven, vold.

Eksempel 2 – krænkelse af to underordnede Retten i Esbjerg, bødevedtagelse den 30. januar 2023

(AU 2022/000714)

En overordnet anmeldte, at en sergent forsætlig havde krænket to værnepligtige, idet han uopfordret tog fat om den ene værnepligtiges bagdel og gav den et klem, ligesom han til den anden værnepligtige udtalte: "du må smage mit bat" eller lignende, og med henvisning til sit sovegemak udtalte, at "hotellet er åbent fra kl. 23.00 til kl. 06.00". Sergenten vedtog en bøde på 3.000 kr.

Eksempel 3 – Krænkelser af underordnet på militært fartøj

Retten i København, dom af 17. november 2023

(AU 2022/000921 m.fl.)

En kvindelig premierløjtnant anmeldte sin overordnede, en anden premierløjtnant og næstkommanderende på et militært fartøj, for som overordnet over en periode på ca. en måned i 2021 uberettiget at have optaget fotos m.v. af hende og andre, der kom og gik til hendes lukaf, samt optaget hvad der foregik i hendes lukaf.

Premierløjtnanten blev idømt 30 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for overtrædelse af militær straffelov § 18. Han blev tillige dømt for overtrædelse af flere bestemmelser i straffeloven

Sagen er nærmere omtalt nedenfor under afsnittet om overtrædelse af straffeloven, blufærdighedskrænkelser m.m.

Eksempel 4 – krænkelser af underordnet efter afslutningsfest

Retten i Aalborg, dom af 21. november 2023

(AU 2022/001071 m.fl.)

En premierløjtnant blev idømt 50 dages betinget fængsel for to forhold af blufærdighedskrænkelser begået overfor to konstabelelever.

Da premierløjtnanten var delingsfører og overordnet for den ene konstabelelev, var det ene forhold både omfattet af straffelovens § 232 og militær straffelov § 18.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor under afsnittet om overtrædelse af straffeloven, blufærdighedskrænkelser m.m.

Eksempel 5 – Krænkende udtalelser til underordnet

(AU 2023/000874)

En overordnet anmeldte en seniorsergent for forsætlig krænkelser af underordnet, idet han til en konstabelelev, der var under omskoling til terrænkørsel udtalte: "Hvis du gør det igen, så knepper jeg din fucking mor" eller lignende samt "Du er en kælling, ved du godt det? Jeg har sagt det til dig, og jeg siger det igen. Jeg knepper din mor, så du kan tænke på mig, der siger, du skal være bedre, når du ser hende" eller lignende. Seniorsergenten vedtog en bøde på 2.000 kr.

Sideordnedes krænkende behandling (§ 19)

§ 19. Den, der udsætter en sideordnet for særlig krænkende behandling, herunder for nedværdigende ritualer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Den vejledende bødetakst efter GM 2/2020 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Eksempel 1 – Krænkende behandling af sideordnet ved klap på kinden

(AU 2023/000100)

En overordnet anmeldte en marinespecialist for to forhold af særlig krænkende behandling af en sideordnet, idet den pågældende klappede den sideordnede på kinden flere gange, herunder i det ene tilfælde med spyt i hånden. Marinespecialisten vedtog en bøde på 4.500 kr. Ved fastsættelse af bøden indgik det som en skærpende omstændighed, at handlingen nærmede sig grænsen for vold, og at der i det ene tilfælde var brugt spyt.

Eksempel 2 – Krænkende behandling af en sideordnet ved beføling m.m.

(AU 2023/000836 m.fl.)

En overordnet anmeldte en værnepligtig for to forhold af særlig krænkende behandling af en sideordnet. I det første forhold klappede den pågældende en sideordnet i bagdelen samt førte sin hånd op og ned af den sideordnedes lår uden på tøjet. I det andet forhold stillede han sig tæt op bag hende, mens hun stod i rørstilling, hvorefter han pressede sit skridt mod den sideordnedes bagdel og udførte samlejebevægelser. Den værnepligtige vedtog en bøde på 3.000 kr.

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Militær straffelov §§ 20-23 regulerer strafansvaret for misbrug af rusmidler, beruselse og omgang med euforiserende stoffer mv. Sager af denne karakter kan efter lovforarbejderne *ikke* behandles som disciplinarsager.

Beruselse mv. i forbindelse med tjenesten (§ 20)

§ 20. Den, der ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer, opstemmende eller bedøvende midler eller på lignende måde har bragt sig i en tilstand, hvor vedkommende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Efter GM 2/2020 er den vejledende bødetakst 2.500 kr. Er forseelsen begået under vagttjeneste og lignende, udmåles en bøde på 3.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt, når gerningsmanden ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, f.eks. fordi vedkommende er så

beruset, at han ikke kan vågne, går vakkende, taler snøvlede og usammenhængende eller lignende. Der tages kun sjældent blodprøve i denne type sager, da størrelsen af en eventuel promille – i modsætning til sager efter militær straffelov § 21 – ikke i sig selv er afgørende for vurderingen af, om pågældende er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde.

Der har i 2023 været 16 sanktioner for beruselse, hvilket er samme niveau som i 2022, hvor der forelå 15 sanktionssager (personssager). 15 af årets sager vedrørte alkoholindtagelse, mens en sag omhandlede indtagelse af kokain.

Eksempel 1 – Indtagelse af kokain forud for tjeneste Retten i Viborg, dom af 13. september 2023 (AU 2023/000601 m. fl.)

En overordnet anmeldte en værnepligtig for anvendelse af euforiserende stoffer m.v. Den værnepligtige blev herefter idømt en bøde på 7.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 20, 22 og 27. Den pågældende havde forud for tjeneste indtaget kokain, hvorved han ikke på fuld forsvarlig vis kunne varetage tjenesten. Den pågældende havde tillige overtrådt militær straffelov § 22 ved under tjeneste på en skydelejr at have indtaget kokain, ligesom han havde begået grov pligtforsømmelse jf. militær straffelov § 27, idet han havde indleveret en falsk urinprøve i forbindelse med en lægeundersøgelse, som skulle bruges til hans ansøgning til en stilling i Forsvaret. Den falske urinprøve var den pågældende kommet i besiddelse af, da han havde anmodet en anden værnepligtig om at urinere i et kondom, hvorefter urinprøven blev indleveret til lægeundersøgelsen.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om militær straffelov § 22 og § 27.

Eksempel 2 – Indtagelse af alkohol forud for tjeneste (AU 2023/000607 m. fl.)

En oversergent vedtog en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 20 og 27. Den pågældende deltog i en øvelse i udlandet, hvorunder han var på 1-times beredskab, men som følge af indtagelse af alkohol var han ikke i stand til at varetage tjenesten på fuld forsvarlig vis. Bøden omfattede tillige overtrædelse af militær straffelov § 27, idet den pågældende groft havde tilsidesat sine pligter i tjenesten, da han var ansvarlig for, at hans sektion kunne opfylde kravet om 1-times beredskab, hvilket han havde undladt at sikre, da der manglede personale.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om militær straffelov § 27.

Eksempel 3 – Indtagelse af kokain forud for tjeneste Retten i Aalborg, dom af 13. juli 2023 (AU 2023/000922)

En konstabelev blev idømt en bøde på 2.500 kr. for at have indtaget kokain forud for planlagt tjeneste, hvorved han ikke på fuld forsvarlig vis kunne varetage tjenesten.

Eksempel 4 – Indtagelse af alkohol forud for vagttjeneste (AU 2023/001166)

En værnepligtig vedtog en bøde på 3.500 kr. for at være mødt til vagttjeneste i alkoholpåvirket tilstand, hvorunder han kastede op. Den pågældende var dermed ikke i stand til at varetage tjenesten på fuld forsvarlig vis, hvorfor han blev taget ud af tjeneste. Ved bødens fastsættelse indgik det som en skærpende omstændighed, at vagttjenesten indebar våbenhåndtering.

Eksempel 5 – Indtagelse af alkohol forud for tjeneste (AU 2023/001390)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. for at være mødt til tjeneste i alkoholpåvirket tilstand, hvorved han bl.a. havde problemer med at holde balancen. Den pågældende var dermed ikke i stand til at varetage sin tjeneste på fuld forsvarlig vis, hvorfor han blev taget ud af tjeneste.

Eksempel 6 – Indtagelse af kokain forud for tjeneste (AU 2023/001489 m. fl.)

En overordnet anmeldte en konstabelev for anvendelse af euforiserende stoffer m.v. Konstabeleven vedtog en bøde på 8.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 20, 22 og 27. Den pågældende fik udtaget en blodprøve, som viste positiv for kokain, og han var dermed ikke i stand til at varetage sin tjeneste på fuld forsvarlig vis, hvorfor han blev taget ud af tjeneste. Den pågældende blev tillige fundet i besiddelse af fire pølsemandsposer indeholdende kokainrester, hvilket var omfattet af militær straffelov § 22. Yderligere omfattede bøden to tilfælde af grov pligtforsømmelse i medfør af militær straffelov § 27, idet den pågældende opbevarede i alt 17 skarpe patroner samt en øvelsespatron i sin taske og i sin udrustning. Ud over bøden blev den pågældende også pligtig til at afholde sagsomkostningerne i forbindelse med blodprøven, hvilket beløb sig til 7.875 kr.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om militær straffelov § 22.

Overtrædelse af promillebekendtgørelsen (§ 21)

§ 21. Forsvarsministeren kan fastsætte bestemmelser om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret, navnlig når sikkerhedsmæssige forhold kan begrunde det. Forsvarsministeren kan herunder bemyndige militære myndigheder til at fastsætte promillegrænser i særlige situationer. Overtrædelse af sådanne promillegrænser straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Forsvarsministeren har ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 fastsat promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret. Den vejledende bødetakst efter GM 2/2020 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder, eksempelvis hvis overtrædelsen sker i forbindelse med vagttjeneste.

Sikkerhedshensynene bag bekendtgørelsen vedrører ikke kun sikkerhedsmæssige hensyn internt i forsvaret, men også sikkerhedsmæssige hensyn i forhold til samfundet i øvrigt. Bekendtgørelsens promillegrænser finder alene anvendelse på personel, der konkret varetager en opgave, hvor der til den, der udfører opgaven, stilles særlige krav til agtpågivenhed og omhu.

Der er i beretningsåret afsagt en enkelt dom vedrørende bestemmelsen.

Sag 1 – Spiritussejlads

Retten i Odense, dom af 15. september 2023

(AU 2022/000408)

En overordnet anmeldte en løjtnant, som udfyldte rollen som navigationsofficer, tredjestyrmand og vagtchef ombord på et militært miljøskib, for spiritussejlads. Løjtnanten havde under en øvelse ført skib eller udført arbejde og opgaver ombord på skibet, efter at have indtaget spiritus i et omfang som medførte, at alkoholkoncentrationen i blodet oversteg 0,50 promille. Retten fandt den pågældende skyldig i overtrædelse af søsikkerhedslovens § 29 c, stk. 1, jf. § 29 a, stk. 1, og militær straffelovs § 21, jf. bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret § 4, nr. 9. Den tiltalte blev idømt en bøde på 10.000 kr. og fik betinget frakendt retten til at føre skib eller gøre tjeneste som styrmand eller maskinmester i 3 år.

Sagen omtales tillige under afsnit 10 om sager omtalt i tidligere beretninger.

Besiddelse/indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område (§ 22)

§ 22. Den, der i tjenesten eller på militært område er i besiddelse af euforiserende stoffer, jf. lov om euforiserende stoffer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Det samme gælder den, der indtager sådanne stoffer i tjenesten eller på militært område.

Bødetaksten følger taksten i Rigsadvokatmeddelelsen om Narkotika, afsnittet om "Straf og andre retsfølger" med et tillæg på 50 % efter GM 2/2020.

Det vil i udgangspunktet sige, at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug er på mindst 3.000 kr., og at bøder for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug er på mindst 4.500 kr. Bøderne forhøjes med 50 % i andengangstilfælde og 100 % ved senere gentagelsestilfælde.

Der er i beretningsåret afgjort 13 personsager vedrørende besiddelse m.v. af euforiserende stoffer, heraf 12 vedrørende besiddelse af kokain, hvilket er en betydelig stigning i forhold til den ene sag, der blev afgjort i 2022. Sagerne er hovedsageligt afgjort efter militær straffelovs § 22, idet en enkelt dog er afgjort efter § 20.

Eksempel 1 – Forsøg på besiddelse af kokain på militært område

Retten i Hillerød, dom af 11. juli 2023

(AU 2023/000582)

Efter anmeldelse fra en overordnet blev en værnepligtig idømt en bøde på 4.500 kr. for at have forsøgt at besidde kokain på sit tjenestested. Den værnepligtige opbevarede kokainen i sin pung, som han mistede undervejs til tjenestestedet. Pungen blev efterfølgende indleveret til tjenestestedet, hvorved kokainen blev fundet.

Eksempel 2 – Indtagelse af kokain i tjenesten

Retten i Viborg, dom af 13. september 2023

(AU 2023/000601 m. fl.)

Efter anmeldelse fra en overordnet blev en værnepligtig idømt en bøde på 7.500 kr. for bl.a. overtrædelse af militær straffelov § 22. Den pågældende havde under tjeneste på en skydelejr besiddet og indtaget kokain.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor under afsnittet om militær straffelov § 20.

Eksempel 3 – Besiddelse og indtagelse af kokain på militært område

(AU 2023/000733 m. fl.)

På baggrund af en anonym anmeldelse gennem whistleblowerordningen, vedtog en overkonstabel en bøde på 8.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov §§ 22 og 27. Den pågældende havde i to tilfælde besiddet og indtaget kokain på militært område. Bøden omfattede tillige overtrædelse af militær straffelov § 27. Forholdet var begået i forening med en anden overkonstabel, som vedtog en bøde på 4.500 kr. for forseelsen.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om militær straffelov § 27.

Eksempel 4 – Besiddelse og indtagelse af kokain på militært område

(AU 2023/000976)

På baggrund af en anonym anmeldelse gennem whistleblowerordningen, vedtog en overkonstabel en bøde på 4.500 kr. for at have været i besiddelse af og indtaget kokain på militært område.

Eksempel 5 – Besiddelse af hash på militært område

(AU 2023/001203.)

På baggrund af en anmeldelse fra en overordnet vedtog en værnepligtig en bøde på 3.000 kr. for at have været i besiddelse af 0,9 gram hash på militært område.

Eksempel 6 – Indtagelse af kokain på militært område

(AU 2023/001448 m.fl.)

På baggrund af en anmeldelse fra en overordnet vedtog tre værnepligtige hver især en bøde for i forening at have indtaget kokain på militært område. Bøden var for to af de værnepligtige på 4.500 kr., og for den tredje værnepligtige var bøden på 6.000 kr., da pågældende tidligere var straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, hvilket var en skærpende omstændighed.

Eksempel 7 – Besiddelse af kokain på militært område

(AU 2023/001489 m. fl.)

På baggrund af en anmeldelse fra en overordnet vedtog en konstabelev en bøde på 8.000 kr. for bl.a. overtrædelse af militær straffelov § 22. Den pågældende blev fundet i besiddelse af fire pølsemandsposer indeholdende kokainrester.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor under afsnittet om militær straffelov § 20.

Ordensforstyrrelser (§ 23)

§ 23. Den, der forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i § 20 nævnte årsager, og som gennem sin påklædning el. lign. klart viser at høre til forsvaret, straffes med bøde.

Stk. 2. Den, der i forbindelse med tjeneste i udlandet forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i stk. 1 nævnte årsager, straffes med bøde. Under særlig skærpene omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 1 år.

Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2020 1.000 kr. for offentlig uorden og synlig beruselse i Danmark og 2.000 kr. for offentlig uorden og beruselse i udlandet. Bøden kan hæves under skærpene omstændigheder. Bestemmelsen anvendes relativt sjældent.

Eksempel 1 – Ordensforstyrrelse i lufthavn

(AU - 2023/000688 m.fl.)

En korporal vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af bl.a. militær straffelov § 23. Den pågældende, som var iført uniform og befandt sig i en lufthavn, var synlig påvirket af alkohol, ligesom han forstyrrede den offentlige orden, idet han var højtråbende, forsøgte at ryge, hvor rygning ikke var tilladt samt generede civile personer, da han forsøgte at sætte sig ind i en taxa, hvor der allerede befandt sig kunder.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 11.

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27 a)

Militær straffelov §§ 24-27 a omfatter strafansvaret for andre pligtforsømmelser end de ovenfor beskrevne i form af vagtforseelse (§ 24), ulovlig udeblivelse (§ 25), militært hærværk (§ 26), øvrig grov pligtforsømmelse (§ 27) samt strafskærpelse for tortur (§ 27 a).

Der har i denne kategori været 142 sanktionssager i beretningsåret, hvilket er en stigning i forhold til 2021 og 2022, hvor der var henholdsvis 115 og 105 sager.

Vagtforseelse (§ 24)

§ 24. Den, der groft tilsidesætter sine pligter som vagt, straffes for vagtforseelse med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 3 år, når forholdet er af særlig grov karakter, navnlig når det har medført betydelig skade eller fare eller har givet anledning til, at der er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Der kan straffes for en vagtforseelse, når vagten er tiltrådt. Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2020 2.500 kr. Bøden forhøjes, når der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. når vagtforseelsen er begået under en skydeøvelse eller i et missionsområde.

Der har i beretningsåret været 11 sager, der har ført til en sanktion for vagtforseelse, hvilket er på tilnærmelsesvis samme niveau som 2021 og 2022, hvor der var henholdsvis 15 og 5 sanktionssager (personsager).

Eksempel 1 – Vagtforseelse ved at forlade patruljerute (AU 2023/000448 m.fl.)

To værnepligtige vedtog hver en bøde på 3.000 kr. for vagtforseelse, idet de under vagttjeneste forlod deres patruljerute og tog ophold på et toilet for at få varmen. Ved fastsættelse af bøden indgik det som en skærpende omstændighed, at de værnepligtige havde begået forholdet i forening.

Eksempel 2 – Vagtforseelse ved at lave ridderslagsceremoni (AU 2023/000451)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse, idet den pågældende under vagttjeneste indlod sig med to berusede værnepligtige, som havde fri, idet han trak sin sabel og slog de berusede værnepligtige på skuldrene med sablen, imens de knælede, således at det lignede en ridderslagsceremoni.

Eksempel 3 – Vagtforseelse ved at overlade gevær til beruset gader (AU 2023/000453)

En værnepligtig vedtog en bøde på 3.000 kr. for vagtforseelse, idet han under vagttjeneste indlod sig med en beruset værnepligtig, som havde fri, og overlod sit skarpladte automatgevær til den berusede værnepligtig, som skulle fotograferes med våbnet. Ved bødefastsættelsen indgik det som en skærpende omstændighed, at sagen angik et skarpladt våben.

Eksempel 4 – Vagtforseelse ved at sove på vagt (AU 2023/000771)

(AU 2023/000771)

En konstabel, der havde sovet på sin vagt, vedtog en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse.

Eksempel 5 – Vagtforseelse ved at medbringe og anvende mobiltelefon på vagten (Retten i Helsingør, dom af 13. oktober 2023 (AU 2023/001073))

(AU 2023/001073)

(AU 2023/001073)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.000 kr. for vagtforseelse, idet den pågældende medbragte og anvendte en mobiltelefon på sin vagt. Ved bødens fastsættelse indgik det som en formildende omstændighed, at forseelsen blev begået, imens den pågældende ikke befandt sig på en post.

Eksempel 6 – Vagtforseelse ved at tage hvil under patruljering (AU 2023/001604 m.fl.)

(AU 2023/001604 m.fl.)

To værnepligtige vedtog hver en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse, idet de pågældende under vagttjeneste ved patruljering mellem poster satte sig på en bænk for at hvile, hvorved patruljeringen blev afbrudt og ikke kunne nås inden for den fastsatte tid.

Grov udeblivelse (§ 25)

§ 25. Den, der uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet eller udebliver fra tjenesten, straffes i grove tilfælde for udeblivelse med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

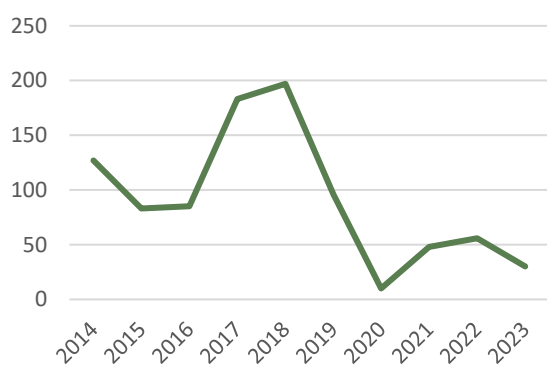
Stk. 2. På samme måde straffes den, der forsætligt unddrager sig tjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsskade, foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.

Stk. 3. Ved forsætlig udeblivelse kan straffen stige til fængsel i 3 år, når udeblivelsen er af særlig grov karakter, navnlig når gerningsmanden må antages at have til hensigt at udeblive permanent, eller når udeblivelsen har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 4. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 og 2 stige til fængsel i 10 år.

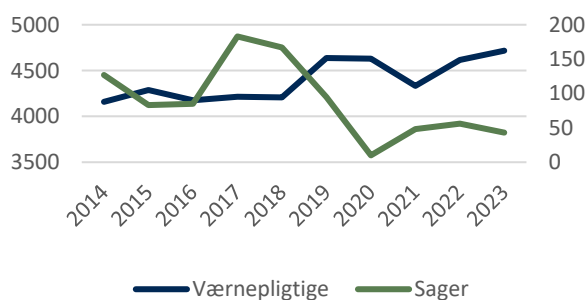
Det samlede antal sanktioner (personsager) for ulovlig udeblivelse fra tjenesten var i beretningsåret 30 mod 56 i 2022, 49 sanktioner i 2021 og kun ti i 2020. Antallet af sanktioner er således væsentligt lavere end i 2018 og 2019, hvor der blev registreret henholdsvis 167 og 97 sanktioner.

Figur 10. Sanktioner for ulovlig udeblivelse 2014-2023. Faldet i 2020 skyldes, at der som følge af corona-nedlukningen ikke indgik sager

Det samlede årlige antal værnepligtige i perioden 2014-2023 fremgår af figur 11 (nedenfor). Figuren viser tillige det årlige antal sager om ulovlig udeblivelse. Sagerne vedrører hovedsageligt værnepligtige. Som det fremgår af figuren, er der ingen umiddelbar sammenhæng mellem antallet af værnepligtige og antallet af udeblivelsessager.

Figur 11. Samlet antal værnepligtige 2014-2023 (i tusinder) og samlet antal udeblivelsessager. Kilde: FPS/FAUK.

Grov udeblivelse fra tjenesten har traditionelt været den hyppigst forekommende overtrædelse af den militære straffelov. Udeblivelsessager udgjorde således i 2022 ca. 44 % af sanktionerne for overtrædelse af militær straffelov mod ca. 34 % i 2021. I beretningsåret udgjorde de imidlertid alene 16%.

Der sondres mellem sager om værnepligtiges udeblivelse fra *første mødedag* ved forsvarrets basisuddannelser, der er de hyppigst forekommende, og øvrige sager om udeblivelse fra tjenesten, der er relativt sjældne.

Værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Udebliver en værnepligtig fra første mødedag ved forsvarrets basisuddannelser, underretter vedkommende

militære enhed Værnepligtssektionen ved Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS), som herefter anmelder udeblivelsen til Auditøren, der indleder en straffesag.

Som følge af corona-nedlukningen blev der ikke indsendt nogen forhold vedr. værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne til Auditøren i 2020. Det følgende år steg antallet til 158 forhold (herunder udeblivelser fra både 2020 og 2021), i 2022 faldt antallet af anmeldte forhold til 48 og i beretningsåret herefter til 43.

FPS Værnepligtssektion har oplyst, at baggrunden for faldet i 2022 skyldes, at anmeldelserne i 2021 dels omfattede forhold fra 2020 og 2021, dels at man i Værnepligtssektionen havde iværksat flere tiltag. Bl.a. screenes sagerne med henblik på at undgå at sende sager, hvor der foreligger *lovligt forfald*, til Auditøren. Endvidere forsøger man proaktivt at forebygge udeblivelser ved kontakt til værnepligtige, hvor man vurderer, at den pågældende pga. helbredsforhold eller lignende er i risiko for at udeblive fra tjenesten. FPS har videre oplyst, at der ved udgangen af 2023 ikke var en større sagspukkel af uanmeldte sager om udeblivelse.

Der blev i beretningsåret afgjort i alt 30 sanktionssager (personsager). Til sammenligning var der i 2022 56 sanktioner for grov udeblivelse, hvoraf hovedparten vedrørte værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag.

Ved en gennemgang af de afgjorte sager i 2023 ses, at godt 1/3 af sanktionerne omfattede flere forhold, i et tilfælde fem forhold til samtidig afgørelse. Samlet omfattede de 30 sanktionssager i alt 43 forhold af udeblivelse, der fandt sted i 2021, 2022 og 2023.

Der blev i 2023 idømt frihedsstraf i seks sager, mens resten af sagerne mundede ud i en bøde eller et tiltalefrafald. Tiltalefrafald meddeles hovedsagelig i tilfælde, hvor den værnepligtige efter en fornyet session er blevet erklæret for varigt uegnet til militærtjeneste.

Sanktionsfastsættelsen i sager om værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Sanktionen er som udgangspunkt bøde, der stiger ved gentagelse. Bøderne udmåles efter Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020, der følger niveauet for civile værnepligtige, der er fastlagt i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit overtrædelse af værnepligtsloven mv. Ved gentagelser ud over fire gange idømmes som udgangspunkt en ubetinget frihedsstraf. Der vejledes herom i forbindelse med udsendelse af bødeforlæg i fjerdegangstilfælde.

Nærmere oplysninger om sanktionsfastsættelsen fremgår af GM 2/2020 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv.

Bødestraf

Bødeskalaen for ulovligt fravær i første- til og med fjerdegangstilfælde er efter fast praksis således:

1. gang: 1.500 kr.
2. gang: 2.000 kr.
3. gang: 2.500 kr.
4. gang: 3.000 kr.

Er der flere forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med bødestraf, anvendes der efter retspraksis ”absolut kumulation”, således at bøderne lægges sammen:

Eksempel på sammenlægning af bøder til en enkelt straf (uden ”rabat”):

Straffen i andengangstilfælde er en bøde på 2.000 kr. Udebliver den værnepligtige på ny skærpes straffen for hver gang, indtil straffen fra femtegangstilfældet i normaltildet er fængsel i 14 dage. Da den anden, tredje, fjerde og femte udeblivelse er indberettet samtidig af FPS, bliver straffen i stedet fastsat til en bøde på 4 gange 2.000 kr. eller i alt 8.000 kr. svarende til fire andengangstilfælde af udeblivelse

Eksempel 1 - Et tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for første gang
Retten i Aalborg, dom af 15. december 2023
(AU 2023/001832)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 1.500 kr. for ét tilfælde af udeblivelse for første gang

Eksempel 2 - To tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for første gang
Retten i Esbjerg, dom af 29. november 2023
(AU 2023/001743 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 3.000 kr. for to tilfælde af udeblivelse for første gang.

Eksempel 3 - To tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for tredje gang
Retten i Kolding, dom af 18. december 2023
(AU 2023/001685 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 5.000 kr. for to tilfælde af udeblivelse for tredje gang.

Frihedsstraf

Fra og med femtegangsudeblivelse udmåles der efter fast retspraksis ubetinget frihedsstraf, der gradueres som følger, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder:

5. gang: fængsel i 14 dage.
6. gang: fængsel i 20 dage.
7. gang: fængsel i 30 dage.
8. gang: fængsel i 40 dage.

Er der tale om flere forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om fængselsstraf, anvendes der efter retspraksis modereret kumulation, dvs. at de enkelte forhold indgår med nedsat vægt (’rabat’). F.eks. udmåles typisk 20 dages fængsel for to femtegangs udeblivelser til samtidig pådømmelse. Er der tale om to sjettegangsovertrædelser, bliver resultatet 30 dages fængsel og så fremdeles.

En sen indberetning af en stedfunden udeblivelse, kan betyde, at der kan være grundlag for nedsættelse af straffen som følge af lang sagsbehandlingstid. Der har tidligere beretninger været flere eksempler, hvor retten har udmålt en betinget straf frem for en ubetinget, under hensyn til, at sagerne ikke var afgjort inden for rimelig tid uden at dette kunne bebrejdes tiltalte. For ulovlige udeblivelser, der har fundet sted efter 1. januar 2022, følger det af lov nr. 2601 af 28. december 2021, at det alene er sagsbehandlingstider, der udgør en krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, der kan komme i betragtning som formildende omstændigheder. Det kan ikke udelukkes, at dette vil få en betydning for antallet af sager, hvor sagsbehandlingstiden fremover vil medføre en nedsættelse af straffen. Der er således ikke i beretningsåret eksempler på sager om ulovlig udeblivelse, hvor sagsbehandlingstiden har medført, at der er udmålt en betinget straf frem for en ubetinget.

Eksempel 4 - Et tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang
Retten i Esbjerg, dom af 20. april 2023
(AU 2022/001637)

En værnepligtig blev idømt 14 dages ubetinget fængsel for et tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang.

Eksempel 5 - Et tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang
Retten i Aalborg, dom af 17. april 2023
(AU 2022/000383)

En værnepligtig blev idømt en tillægsstraf på 10 dages ubetinget fængsel for et tilfælde af udeblivelse for femte gang. Den pågældende var tidligere blevet idømt 40 dages ubetinget fængsel, og nærværende forhold var begået forud for seneste dom, hvorfor der var tale om en tillægsstraf, jf. straffelovens § 89.

Eksempel 6 – To tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang

Retten i Næstved, dom af 4. september 2023

(AU 2022/001586 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 20 dages ubetinget fængsel for to tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang.

Eksempel 7 – Fire tilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang

Retten i Hillerød, dom af 3. februar 2023

(AU 2021/001645 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 30 dages ubetinget fængsel for fire tilfælde af udeblivelse for femte gang. I sagen var der tillige et forhold vedrørende udeblivelse for fjerde gang, der var medtaget under henvisning til straffelovens § 89. To dommere voterede for at gøre straffen ubetinget, og en voterede for at gøre straffen betinget med vilkår om prøvetid, som følge af den pågældendes særdeles gode forhold. Der blev afsagt dom efter flertallet.

Andre former for udeblivelse

Enkelte sager drejer sig om andre former for grov udeblivelse *under* militærtjenesten, herunder f.eks. bortfjernelse eller udeblivelse fra tjenestested uden tilladelse i øvrigt, hvor dette sker som følge af et forsætligt eller groft uagtsomt forhold. Forholdet skal vurderes at være groft pga. længden af fraværet (mere end 10 tjenestedage for værnepligtige) eller omstændighederne i øvrigt, henset til karakteren af tjenesten. Det sidste vil navnlig være relevant for fast personels ulovlige fravær.

Andre tilfælde er gentagelsestilfælde, dvs. hvor der tidligere er tildelt disciplinarmiddel og/eller straf for udeblivelse, selv om forholdet isoleret set ville blive bedømt som en *simpel udeblivelse*, der sanktioneres efter militær disciplinarlov. Sager om fravær af kortere varighed afgøres som udgangspunkt med disciplinarmiddel.

Værnepligtiges udeblivelse i mere end 10 dage

Mere end 10 tjenestedages fravær anses som groft fravær og dermed en straffesag. Sanktionen er i disse sager bøde. Er der tale om en værnepligtig, bliver den pågældende som hovedregel hjemsendt med henblik på genindkaldelse til afvikling af ny militærtjeneste.

Den vejledende minimumsbøde for værnepligtiges ulovlige fravær efter 1. mødedag i mere end 10 tjenestedage er efter GM 2/2020 2.500 kr.

Eksempel 1 – Udeblivelse fra værnepligtstjeneste i mere end 10 dage

Retten i Holstebro, dom af 14. december 2023

(AU 2023/001495)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.500 kr. for at være udeblevet fra værnepligtstjeneste i mere end 10 dage med hjemsendelse til følge.

Anden grov udeblivelse

Eksempel 1 – Udeblivelse fra tjeneste på grund af beruselse

(AU 2023/001001)

En konstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. for udeblivelse, idet den pågældende på grund af alkoholpåvirkning ikke mødte til planlagt vagttjeneste.

Militært hærværk (§ 26)

§ 26. Den, der bevirker, at ting, der tilhører det militære forsvar, bortkommer, ødelægges eller beskadiges, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 kan straffen under særlig skærpende omstændigheder stige til fængsel i 6 år.

Sager om militært hærværk efter militær straffelov § 26 forekommer relativt sjældent.

Sanktionspåstanden i sådanne sager følger Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Udgangspunktet er her, at hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, straffes med bøde, hvis skaden ikke overstiger en værdi på 15.000 kr. Derefter er udgangspunktet en påstand om frihedsstraf.

Ødelæggelse af dørkarm

(AU 2023/000751)

En konstabel befandt sig på militært område, hvor han slog hårdt på en dør, hvorved den sprang op, og dørkarmen blev beskadiget. Han vedtog en bøde på 800 kr. for militært hærværk.

Andre grove pligtforsømmelser (§ 27)

§ 27. Den, der i øvrigt groft tilsidesætter sine pligter i tjenesten, straffes for pligtforsømmelse med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 1 år, når pligtforsømmelsen er af særlig grov karakter, eller når den har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år.

Militær straffelov § 27 omfatter strafansvaret for grove pligtforsømmelser, der ikke kan henføres under andre bestemmelser i militær straffelov om tilsidesættelse af militære pligter. Bestemmelsen anvendes bl.a. ved grov

overtrædelse af tjenestebestemmelser i forsvaret. Sagerne er, som det fremgår nedenfor, af meget forskelligartet karakter.

Bestemmelsen i § 27 kan endvidere anvendes sammen med anden lovgivning, når pligtforsømmelsen kan "tillægges selvstændig betydning". Efter GM 2/2020 er den vejledende bødetakst 1.500 kr. for groft uagtsomt forhold og 2.500 kr. for forsægtigt forhold. Bøden hæves under skærpende omstændigheder.

Er der tale om pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2, nedlægges på baggrund af en vurdering af sagens karakter og grovhed påstand om en skærpet bøde eller fængsel. Ved forsægtig grov pligtforsømmelse under væbnet konflikt efter § 27, stk. 3, nedlægges påstand om fængsel. Eventuelle grænsetilfælde mellem bødeområdet og området for frihedsstraf prøves ved domstolene.

I beretningsåret har der i alt været 100 personsager, hvilket er en fordobling af niveauet for 2021 og 2022, hvor der var henholdsvis 52 og 43 sager. Som det fremgår nedenfor, har overtrædelse af militær straffelov § 27 et anvendelsesområde, der spænder forholdsvis vidt. I beretningsåret har ét sagskompleks vedrørende indendørs bueskydning på en kaserne således medført sanktioner i 13 personsager, mens overtrædelse af bestemmelser for beredskabsvagt – f.eks. individuelt at forlade kaserne under beredskabsvagt – har medført sanktioner i 25 personsager.

Grov pligtforsømmelse efter § 27, stk. 1

Kategorierne i sagerne om overtrædelse af militær straffelov § 27 omfatter i denne beretning:

1. Skudafgivelse
2. Øvrige sager ved omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben
3. Misbrug af tjenstlige betalingskort
4. Sager om krænkende adfærd
5. Misbrug af forsvarets køretøjer
6. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse
7. Blandede sager om overtrædelse af straffeloven/særlig lovgivningen og grov pligtforsømmelse

Eksempler på de enkelte sagskategorier omtales nedenfor.

1. Skudafgivelse

Eksempel 1 – Utilsigtet skud på skydebane
Retten i Esbjerg, dom af 24. maj 2023
(AU 2023/000182)

En konstabelev blev idømt en bøde på 2.000 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han på en skydebane forlod skydelinjen med en skarpladt pistol, hvorefter han over for en anden konstabelev foreviste skydestilling, sigte og aftræk, hvorved han utilsigtet afgav et skud, der ramte en jordvold bag skydelinjen. Ved bødens fastsættelse indgik det som en skærpende omstændighed, at sagen omhandlede håndtering af skydevåben.

Eksempel 2 – Afgivelse af skud på skydebane, hvor specialarbejder foretog reparation

(AU 2023/001910)

En sergent vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han som skydeleder beordrede to konstabelever til at genoptage skydningen på en skydebane, selvom skydetilladelsen var inddraget af sikkerhedskontoret. Der blev derved afgivet flere skud ud i skydeterrænet, hvor en specialarbejder foretog reparation af en skydeskive. Specialarbejderen blev ikke ramt af skuddene.

Ved bødens fastsættelse indgik det som en skærpende omstændighed, at sagen omhandlede håndtering af skydevåben.

2. Øvrige sager vedr. omgang med våben mv.

Eksempel 1 – Affyring af røghåndbombe på bopæl

(AU 2023/000116)

En konstabelev vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han fandt en røghåndbombe i et øvelsesterræn på militært område, hvorefter han tog røghåndbomben med hjem på sin bopæl og affyrede den, selvom røghåndbomben skulle have været afleveret til forsvaret og ikke måtte anvendes privat.

Eksempel 2 – Efterladt tjenstepistol på toilet under udsendelse

(AU 2023/000500)

En korporal vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han efterlod sit føringsmiddel med tjenstepistol, ammunition og peberspray uden opsyn på et toilet. Ved fastsættelse af bøden indgik det som en skærpende omstændighed, at forholdet var begået under udsendelse til Letland, samt at det omhandlede opbevaring af skydevåben og ammunition.

Eksempel 3 – Besiddelse af skarpe patroner i rygsæk

(AU 2023/000733 m. fl.)

En overkonstabel vedtog en bøde på 8.000 kr. for bl.a. grov pligtforsømmelse, idet den pågældende i sin rygsæk opbevarede to skarpe patroner, som han havde undladt at aflevere efter en øvelse.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor under afsnittet om militær straffelov § 22.

Eksempel 4 – Opbevaring af tjenstepistol og ammunition i garderobeskab

(AU 2023/001618)

En konstabel vedtog en bøde på 3.500 kr. for grov pligtforsømmelse, idet den pågældende opbevarede sin skarpladte tjenstepistol og ammunition i et garderobeskab i et omklædningsrum på sit tjenestested. Ved fastsættelse af bøden indgik det som en skærpende omstændighed, at den pågældende handlede forsætligt, og at sagen vedrørte opbevaring af skydevåben og ammunition.

Eksempel 5 – Efterladt tjenstepistol og ammunition under udsendelse

(AU 2023/001654)

En kaptajn, som var udsendt til Irak, vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse. Den pågældende efterlod sin tjenstepistol samt ammunition uden opsyn på et bord, hvortil der var almindelig adgang for alt personale på basen. Ved fastsættelse af bøden indgik det som en skærpende omstændighed, at sagen omhandlede opbevaring af skydevåben og ammunition.

3. Misbrug af tjenstlige betalingskort

Som det fremgår af beretningens indledende afsnit, har misbrug af tjenstlige betalingskort været et særligt fokusområde i beretningsåret.

I alt 16 personer blev i beretningsstraffet straffet med bøde for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 ifm. ulovlig anvendelse af tjenstligt udleverede betalingskort.

Der er ikke rejst tiltale for mandatsvig efter straffelovens § 280, nr. 1, i forbindelse med misbrug af tjenstligt udleverede betalingskort i beretningsåret.

Eksempel 1 – Betaling af hotelophold

(AU 2023/000556)

En major vedtog en bøde på 1.500 kr. for grov pligtforsømmelse ved at have anvendt sit tjenstligt udleverede firmahæftende betalingskort til betaling af et hotelophold til en værdi af 1.850 kr., selvom hotelopholdet ikke havde direkte sammenhæng med en tjensterejse eller i øvrigt var tjenstligt begrundet.

Eksempel 2 – Ansvarlig for familiemedlems misbrug af betalingskort

Retten i Viborg, dom af 13. september 2023

(AU 2023/000865)

En korporal blev idømt en bøde på 1.500 kr. for grov pligtforsømmelse ved at have efterladt sit tjenstligt udleverede firmahæftende betalingskort på bopælen uden opsyn og med påsat dymo-label med kode, hvorved betalingskortet blev taget af et familiemedlem og anvendt til kontanthævninger for samlet 1.100 kr.

Eksempel 3 – Betaling af privat billeje

(AU 2023/000135)

En major vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse ved under tjenstligt ophold i Israel at have anvendt sit tjenstligt udleverede firmahæftende betalingskort til betaling af en privat leje af en udlejningsbil for 17.401,90 kr., uden at lejen havde direkte sammenhæng med tjensterejsen eller i øvrigt var tjenstligt begrundet.

Eksempel 4 – Misbrug af betalingskort i gentagelsestilfælde

(AU 2023/001501)

En seniorsergent vedtog en bøde på 2.000 kr. for grov pligtforsømmelse ved under en ferie at have anvendt sit tjenstligt udleverede firmahæftende betalingskort til betaling af en regning på en restaurant på i alt 570 kr., selvom regningen ikke havde direkte sammenhæng med en tjensterejse eller i øvrigt var tjenstligt begrundet.

Ved fastsættelse af bøden indgik det som en skærpende omstændighed, at den pågældende tidligere havde vedtaget en bøde for et tilsvarende forhold.

4. Sager om krænkende adfærd

Som det fremgår af beretningens indledende afsnit, har krænkende adfærd tillige været et særligt fokusområde i beretningsåret.

Terminologi

En sanktion (personsag) – f.eks. en bøde – retter sig mod en enkelt person og kan omfatte et eller flere forhold, herunder overtrædelse af forskellige bestemmelser eller love.

Kønskrænkende sager er ofte kendetegnet ved, at den samme person har begået flere forhold.

Elleve personsager om krænkende adfærd medførte straf efter militær straffelov § 27.

Der henvises endvidere til de under militær straffelov §§ 13, 18-19 samt straffelovens §§ 232, 244 og 260 omtalte sager vedr. krænkende adfærd.

Eksempel 1 – Krænkende adfærd ved beføling og udtalelser

(AU 2022/001391)

På baggrund af en anmeldelse fra en overordnet vedtog en marinekonstabel en bøde på 2.000 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han krænkede en kvindelig konstabel ved uopfordret at sige "det kunne være lækkert med et blow-job" og "det kunne være lækkert med noget sex" eller lignende, i alt imens han lagde en arm rundt om hende og holdt hende på skulderen.

Eksempel 2 – Krænkende adfærd ved klap i bagdelen

(AU 2022/001409)

På baggrund af en anmeldelse fra en overordnet vedtog en overkonstabel en bøde på 2.000 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han krænkede en kvindelig overkonstabel ved at give hende et klap i bagdelen, da han gik forbi hende på vej ud af baderummet.

Eksempel 3 – Voldelig og fornærmelig adfærd under udsendelse

(AU 2023/000108)

På baggrund af en anmeldelse fra en overordnet vedtog en overkonstabel en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han i et baderum på militært område, som udsendt til Letland, rettede henvendelse til en konstabel og lagde sin hånd på konstablens hals samt skubbede til ham, ligesom den pågældende udtalte til konstablen *"Du er fucking fed"*, *"du er en undermåler"*, og *"du er ikke for stor til at få en lussing"* eller lignende.

Eksempel 4 – Voldelig og truende adfærd over for værnepligtig

(AU 2023/000364 m.fl.)

En værnepligtig vedtog en bøde på 3.500 kr. for to forhold af grov pligtforsømmelse. Ved det første forhold havde den pågældende på militært område optrådt voldelig og truende over for en anden værnepligtig, som blev påført røde mærker på halsen som følge af, at den pågældende hev i en snor med nøgler, som den værnepligtige havde om halsen. I det andet forhold havde den pågældende optrådt truende og chikanerende, idet han tømte indholdet i et skab, tilhørende en anden værnepligtig, ligesom han sagde til den værnepligtige *"Du skal lade være med at spille smart over for mig"*, og *"tænk over hvordan du taler til mig"* eller lignende.

Eksempel 5 – Truende adfærd over for erhvervspraktikant

(AU 2023/000436)

På baggrund af en anmeldelse fra en overordnet vedtog en sergent en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse. Den pågældende fungerede som instruktør for erhvervspraktikanter, og i den forbindelse afholdt han øvelsen "opklaringspatruljer", hvorunder han uden tilladelse, etablerede et afhøringslokale med kunstigt blod på gulve, vægge, døre, en hammer og en feltkniv, hvorefter han under afhøring af en erhvervspraktikant på trusselslignende vis åbnede erhvervspraktikantens jakke og skjorte og holdt en feltkniv mod erhvervspraktikantens blottede hud ved kravebenet.

Eksempel 6 – Nedladende udtalelser om anden medarbejder i forsvaret**Retten i Helsingør, dom af 13. oktober 2023**

(AU 2023/00520)

På baggrund af en anmeldelse fra en overordnet blev en kaptajn idømt en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han omtalte en seniorsergent som "Hiposvinet" over for øvrigt tjenstgørende personel.

Eksempel 7 – Truende adfærd på kaserne

(AU 2023/000941 m. fl.)

En værnepligtig vedtog en bøde på 4.000 kr. for bl.a. grov pligtforsømmelse i form af kaserneuorden ved at have optrådt aggressiv og truende, ligesom han forsøgte at indlade sig i slagsmål under en fest på militær område.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 11.

5. Misbrug af forsvarets køretøjer

Forsvarskommandoen fremhævede ved skrivelse af 3. oktober 2013 reglerne for anvendelse af forsvarets køretøjer, hvoraf bl.a. fremgår, at tjenstekøretøjer alene må anvendes til tjenesterelaterede formål godkendt af nærmeste chef. Det er chefens ansvar, at anvendelse sker i overensstemmelse med gældende regler.

Mindre alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarets køretøjer sanktioneres som udgangspunkt med en bødestraf efter militær straffelov § 27. Mere alvorlige tilfælde kan efter omstændighederne straffes med ubetinget fængselsstraf i 14 dage efter straffelovens § 293 a om brugstyveri af motorkøretøj.

Spørgsmålet om, hvilken retsregel forholdet henføres under beror på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed, herunder om der er tale om misbrug af et tjenstekøretøj, der er udleveret til tjenstlig kørsel, eller om den pågældende på eget initiativ har sat sig i besiddelse af tjenstekøretøjet.

Der har i beretningsåret været én sag om misbrug af forsvarets køretøjer, der har ført til bødestraf for overtrædelse af militær straffelov § 27.

Brug af forsvarets køretøj til privat kørsel

(AU 2023/00906)

En overkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han i forsvarets køretøj kørte til sin bopæl for at hente tøj, hvilket var tjensten uvedkommende og ikke tjenstligt autoriseret.

6. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse

Pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 omfatter tillige en række forskelligartede forhold, herunder f.eks. urigtig registrering af arbejdstid.

Eksempel 1 – Kørsel med Piranha uden at iagttage sikkerhedsforanstaltninger med materiel skade til følge (AU 2022/001151 m.fl.)

En konstabel og en overkonstabel vedtog hver en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse under udsendelse, idet de som henholdsvis kører og vognkommandør på et pansret køretøj af typen Piranha, besluttede at foretage kørsel uden "ground guard", selvom det var befalet og indskærpet flere gange, hvorved de påkørte og beskadigede materiel til en samlet værdi af 110.691,69 kr. Ved fastsættelse af bøden indgik det som en skærpende omstændighed, at forholdet var begået i forening, ligesom værdien af det ødelagte materiel blev tillagt betydning.

Eksempel 2 – Ubertigtet udbetaling af rejsegodtgørelse og ukorrekt registrering af arbejdstid (AU 2023/000171 m.fl.)

En overkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse for at have afgivet urigtige oplysninger til brug for registrering af arbejdstid og variable ydelser, idet den pågældende i 20 tilfælde urigtigt oplyste at være kørt mellem sin bopæl og sit midlertidige tjenestested i forbindelse med covid-19 vagter.

Den pågældende var under efterforskningen sigtet for overtrædelse af straffelovens § 279 om bedrageri, men dette blev i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2 påtaleopgivet i forbindelse med bødevedtagelsen.

Eksempel 3 – Opbevaring af alkohol i værkstedscontainer (AU 2023/000335)

En overkonstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han under udsendelse opbevarede whisky og vodka i en værkstedscontainer, hvilket han ikke havde tilladelse til.

Eksempel 4 – Indendørs bueskydning på kaserne Retten i Aalborg, dom af 31. maj 2023 (AU 2023/000481 m. fl.)

Efter anmeldelse fra en medarbejder på kasernen blev en sergent idømt en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han til en fest for befalingsmænd og officerer affyrede en pil med en compound-bue mod et opstillet mål i messen på en kaserne. Under bueskydningen deltog 12 andre militært ansatte, som ligeledes blev idømt eller vedtog en bøde for forseelsen, hvor der bl.a. var sket skade på en væg og en dør som følge af, at det opstillede mål ikke var blevet ramt.

Eksempel 5 – Indlevering af falsk urinprøve i forbindelse med lægeundersøgelse

Retten i Viborg, dom af 13. september 2023

(AU 2023/000601 m. fl.)

Efter anmeldelse fra en overordnet blev en værnepligtig idømt en bøde på 7.500 kr. for bl.a. grov pligtforsømmelse. Den pågældende indleverede en falsk urinprøve i forbindelse med en lægeundersøgelse, som skulle bruges til hans ansøgning til en stilling i Forsvaret.

Som følge af episoden blev yderligere to værnepligtige, som henholdsvis havde udleveret kondomet til brug for formålet og afgivet urinprøven, sigtet for medvirken til grov pligtforsømmelse. Begge vedtog en bøde på 2.500 kr. for overtrædelsen.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor under afsnittet om militær straffelov § 20.

Eksempel 6 – Undladelse af at sikre, at sektion kunne opfylde krav om 1 times beredskab

(AU 2023/000607 m.fl.)

En oversergent vedtog en bøde på 4.000 kr. for bl.a. grov pligtforsømmelse. Den pågældende deltog i en øvelse i udlandet og var ansvarlig for, at hans sektion kunne opfylde kravet om 1-times beredskab, hvilket han havde undladt at sikre, da der manglede personale.

Sagen er nærmere omtalt ovenfor under afsnittet om militær straffelov § 20.

Eksempel 7 – Færdselsuheld med erhvervspraktikanter (AU 2023/000610)

En overkonstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han førte et militært pansret patruljekøretøj med tre erhvervspraktikanter som passagerer uden at tilpasse hastigheden til forholdene. Under et sving skred køretøjet ud i rabatten og væltede rundt på taget som følge af for høj hastighed. Der skete alene lettere personskade.

Eksempel 8 – Brud på 2-timers beredskab

(AU 2023/000902)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse, idet han i strid med reglerne opholdt sig uden for kasernen uden at færdes med andre fra sin beredskabsgruppe, ligesom han indtog alkohol, selvom han indgik i 2-timers beredskab.

Eksempel 9 – registermisbrug ved uberettigede opslag i DeMars

(AU 2023/001149)

En chefsergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse, idet den pågældende i en periode over fem måneder uberettiget og uden tjenstlig

anledning havde lavet otte opslag i DeMars på en kaptajnløjtnant.

7. Blandede sager

I en række sager er der tale om både grov pligtforsømmelse efter militær straffelov og overtrædelse af straffeloven eller særlovgivningen.

Eksempel 1 – voldelig optræden på værtshus

(AU 2023/000509 m.fl.)

En værnepligtig vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse og overtrædelse af restaurationsloven. Den pågældende optrådte voldelig på et værtshus, idet han skubbede til andre værnepligtige, hvilket tillige var egnet til at forstyrre den offentlige orden eller medføre ulempe for andre tilstedeværende på værtshuset, hvor der var offentlig adgang.

Eksempel 2 – Kørsel med farligt gods

Retten i Esbjerg, dom af 12. september 2023

(AU 2023/001049 m.fl.)

En korporal blev idømt en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af bl.a. militær straffelovs § 27, jf. FMIBST 061-02, pkt. 3, jf. dagældende bekendtgørelse nr. 828 af 10. juni 2017 om vejtransport af farligt gods (nugældende bekendtgørelse nr. 596 af 26. maj 2023), jf. FMIBST 061-02, tillæg H, pkt. 3. Den pågældende førte på militært område en militær lastbil med tilkoblet anhænger lastet med løs ammunition uden at have sikret sig, at de medbragte håndildslukkere på køretøjet var tilset og vedligeholdet, ligesom anhængerens ikke var godkendt til formålet.

Den pågældende havde desuden ikke kvalifikationerne til at foretage transporten, idet han ikke havde et gyldigt ADR-bevis, og endelig omfattede sagen også en overtrædelse af færdselslovens § 56, fordi pågældende ikke havde medbragt sit kørekort under kørslen.

Pligtforsømmelse af særlig grov karakter

Der er i beretningsåret afgjort én sag vedr. pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter militær straffelov § 27, stk. 2.

Sag 1 – Opbevaring af formbart sprængstof

Retten i Viborg, dom af 27. februar 2023

(AU 2022/001373 m.fl.)

En konstabelev blev idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om samfundsfundstjeneste samt en bøde på 13.500 kr. Forholdet blev henført under militær straffelov § 27, stk. 2, om pligtforsømmelse af særlig grov karakter, fordi han på militært område på en belægningsstue opbevarede 24,6 gram formbart sprængstof, som han ikke havde afleveret efter endt øvelsesaktivitet.

Sagen omfattede endvidere overtrædelse af knivloven og spirituskørsel efter færdselslovens § 53.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om spiritus- og narkotikakørsel.

Øvrige bestemmelser i militær straffelov

Der er ikke afgjort sager efter militær straffelov § 12, § 27 a og §§ 28-38 i beretningsåret.

5. Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Oversigt over straffeloven

Blufærdighedskrænkelse (§ 232)

Vold (§ 244)

Uberettiget aflytning (§ 263, stk. 2)

Husfredskrænkelse (§ 264)

Uberettiget fotografering (§ 264 a)

Trusler (§266)

Tyveri (§ 276)

Underslæb (§ 278)

Indledning

I dette afsnit behandles sager om militært personels overtrædelse af straffeloven. Der var i 2023 i alt 16 sanktionssager (personsager) vedr. sådanne overtrædelser, og flere af sagerne omfatter straf for flere forhold vedr. overtrædelse af straffeloven eller den militære straffelov mv. Sagerne er rubriceret under hovedforholdet.

Blufærdighedskrænkelse

§ 232. Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen.

Sag 1 – Blufærdighedskrænkelse ved beluring og uberettiget fotografering

Retten i Næstved, dom af 30. august 2023

(AU 2022/001016 m.fl.)

Efter en anmeldelse fra overordnede blev en overkonstabel idømt 10 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for to forhold af blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232 samt et forhold vedrørende § 264 a om uberettiget fotografering. Det første blufærdighedskrænkende forhold blev begået i et fitnesscenter, hvor overkonstabelen gik ind i kvindeomklædningsrummet og belurede en kvinde, som stod nøgen i badet. Det

andet forhold blev begået under udsendelse, hvor den pågældende i et baderum stak sin mobiltelefon ind under en skillevæg og filmede en kvindelig konstabel, som stod nøgen under bruseren.

Under sagen blev den pågældende tillige fundet skyldig i overtrædelse af våbenloven ved at have besiddet en peberspray på sin bopæl.

Sagen er tillige omtalt nedenfor under afsnittet om overtrædelse af våbenlovgivningen.

Sag 2 – Blufærdighedskrænkelse og ulovlig overvågning m.v. på militært fartøj

Retten i København, dom af 17. november 2023

(AU 2022/000921 m.fl.)

En kvindelig premierløjtnant, anmeldte sin overordnede, en premierløjtnant og næstkommanderende på et militært fartøj, for blufærdighedskrænkelse m.v. Den anmeldte havde over en periode på ca. en måned i 2021, hvor han var tjenestegørende på et militært fartøj, uberettiget optaget fotos og videoer af personer, som ankom og forlod den kvindelige premierløjtnants lukaf, ligesom han uberettiget havde skaffet sig adgang til hendes lukaf og undladt at forlade stedet, selvom han gentagne gange blev anmodet om det. Den pågældende havde endvidere anbragt en mobiltelefon og et GoPro kamera på den kvindelige premierløjtnants lukaf, hvorved han hemmeligt lydoptog hende, imens hun havde samleje med en anden person, ligesom han uberettiget fotograferede hende. Da den pågældende var næstkommanderende og overordnet, var der tillige tale om overtrædelse af militær straffelov § 18.

Han blev idømt 30 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232 om, uberettiget aflytning efter § 263, stk. 2, husfredskrænkelse efter § 264, stk. 1, og uberettiget fotografering efter § 264 a. Ved strafudmålingen blev der i forhold til at gøre straffen betinget lagt vægt på, at der var tale om en tilståelsessag, den pågældendes gode personlige forhold samt den tid, der var forløbet, siden forholdene var blevet begået.

Sagen er tillige omtalt ovenfor under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 18.

Sag 3 – Blufærdighedskrænkelser i forbindelse med afslutningsfest for konstabelelever

Retten i Aalborg, dom af 21. november 2023

(AU 2022/001071 m.fl.)

En premierløjtnant blev idømt 50 dages betinget fængsel for to forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser. Forholdene blev begået en nat i januar 2022 på premierløjtnantens bopæl i forbindelse med en afslutningsfest for konstabelelever. I det første forhold havde den pågældende befølt en kvindelig konstabelev på ballerne uden på tøjet og på brysterne uden på og inden for tøjet, ligesom han tog sin erigerede penis frem, hvorefter han lagde sin hånd på konstabelevens hoved og sagde "smag på den" eller lignende. I det andet forhold havde premierløjtnanten befølt en kvindelig konstabelev uden på og inden for tøjet, ligesom han tog sin erigerede penis frem og fik konstabeleven til at røre ved den. Forholdene var nogen tid efter festen anmeldt af en af de forurettede i sagen.

Da den pågældende var delingsfører og overordnet for den ene konstabelev, var det ene forhold tillige omfattet af militær straffelov § 18. I forhold til den anden konstabelev var forholdet tillige omfattet af militær straffelov § 27, stk. 1 om grov pligtforsømmelse.

Sagen er tillige omtalt ovenfor under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 18.

Vold

§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Begået forhold, der er nævnt i stk. 1, gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af § 245, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år.

Sag 1 – Vold og grov krænkelse af underordnet Vestre Landsret, anke dom af 23. marts 2023

(AU 2021/001565 m.fl.)

Efter anmeldelse fra en overordnet blev en premierløjtnant ved Vestre Landsret idømt 10 dagbøder á 400 kr. for vold efter straffelovens § 244, stk. 1, og overtrædelse af militær straffelov § 18 om grov krænkelse af underordnet. Premierløjtnanten havde under en feltøvelse i et øvelsesterræn grebet hårdt fat i en underordnet kvindelig sergents højre overarm og trukket hende flere meter baglæns med blå mærker på hendes arm til følge.

Landsrettens dom var en stadfæstelse af byrettens dom af 2. december 2022.

Sagen er tillige omtalt ovenfor under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 18.

Sag 2 – Vold begået på en kaserne mod en værnepligtig Vestre Landsret, anke dom af 13. december 2023 (Retten i Aalborg, dom af 4. november 2022)

(AU 2021/002557)

En sergent blev af Vestre Landsret idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om at udføre samfundstjeneste i 40 timer for en aften i november 2021 på en kaserne at have tildelt en værnepligtig et slag på næsen med næseblod, ømhed og hævelse til følge.

Landsretten lagde ved strafudmålingen i formildende retning vægt på forholdets karakter og tiltaltes gode personlige forhold. Landsrettens dom var en stadfæstelse af byrettens dom af 4. november 2022.

Sag 3 – Vold og trusler mod værnepligtig Retten i Holstebro, dom af 13. december 2023

(AU 2022/000753 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 40 dages betinget fængsel for vold efter af straffelovens § 244, stk. 1, og trusler efter § 266. Voldsepisoden fandt sted på en kaserne i forbindelse med indsamling af uniformsgenstande, hvor den pågældende skubbede en anden værnepligtig ind i en væg og forsøgte at slå ham i hovedet. Tidligere på dagen havde den pågældende tillige på skydebanen truet den samme værnepligtige på livet, idet han pegede med sit våben på den værnepligtige og udtalte "Du skal vente at se, til vi kommer ud på den anden side" og "Du skal passe på" eller lignende. Volden var motiveret i misundelse over at den forurettede blev tildelt flere ledelsesmæssige opgaver.

Retten lagde ved strafudmålingen vægt på forholdenes karakter og fandt det undtagelsesvis forsvarligt at gøre straffen betinget som følge af den pågældendes personlige forhold, herunder at han var ustraffet og på domstidspunktet bosat i udlandet.

Sag 4 – Vold i gentagelsestilfælde begået under udsendelse til Letland

Retten i Viborg, dom af 17. maj 2023

(AU 2022/001809 m.fl.)

En overkonstabel blev idømt 3 måneders ubetinget fængsel for tre forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1 om vold i gentagelsestilfælde. Forholdene blev begået under udsendelse til Letland i kraftig beruset tilstand i forbindelse med en bytur. Ved forhold 1 og 2 blev en konstabel fastholdt i nakken eller kraven, hvorefter han blev sparket i brystet, ligesom han kort tid efter blev sparket på benet og slået to gange på kroppen med knyttet hånd. Ca. en time senere blev en anden konstabel udsat for vold begået af overkonstablen, idet han blev skubbet med begge hænder, hvorved han faldt

henover et bord. Ved fastsættelse af straffen lagde retten vægt på, at overkonstabeln tidligere var straffet for vold, hvorfor der ikke fandtes grundlag for at gøre straffen betinget.

Sagens forhold 1 blev begået i forening med en konstabel, der blev idømt 40 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste. Den pågældende ankede dommen til Vestre Landsret, der den 14. februar 2024 stadfæstede byrettens afgørelse.

Uberettiget aflytning af personer på ikke frit tilgængeligt sted

§ 263. Med bøde eller fængsel i indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget skaffer sig adgang til en andens datasystem eller data, som er bestemt til at bruges i et datasystem.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel i indtil 6 måneder straffes den, der, uden at forholdet er omfattet af stk. 1, uberettiget

- 1) åbner et brev eller anden lukket meddelelse eller optegnelse eller gør sig bekendt med indholdet eller,
- 2) ved hjælp af et apparat hemmeligt aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i et lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.
- 3) undlader at forlade fremmed område efter at være opfordret dertil.

Stk. 2. Begås de forhold, der er nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2, med forsæt til at skaffe sig eller gøre sig bekendt med en virksomheds erhvervs-hemmeligheder, eller under andre særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år. På samme måde straffes de forhold, der er nævnt i stk. 1, når der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

Den sag, der i beretningsåret indeholder forhold vedrørende straffelovens § 263 er beskrevet ovenfor i afsnittet om blufærdighedskrænkelser.

Husfredskrænkelser

§ 264. Med bøde eller fængsel i indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget

- 1) skaffer sig adgang til fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted,
- 2) skaffer sig adgang til andres gemmer,
- 3) undlader at forlade fremmed område efter at være opfordret dertil.

Stk. 2. Begås de forhold, der er nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2, med forsæt til at skaffe sig eller gøre sig bekendt med en virksomheds erhvervs-hemmeligheder, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor forholdet er begået under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en risiko herfor.

Den sag, der i beretningsåret indeholder forhold vedrørende straffelovens § 264 er beskrevet ovenfor i afsnittet om blufærdighedskrænkelser.

Uberettiget fotografering mv. af personer på ikke frit tilgængeligt sted

§ 264 a. Den, der uberettiget fotograferer personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Det samme gælder den, der ved hjælp af kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer.

De to sager, der i beretningsåret indeholder forhold vedrørende straffelovens § 264 a er beskrevet ovenfor i afsnittet om blufærdighedskrænkelser.

Trusler

§ 266. Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorligt frygt for eget eller andres liv, helbred eller vedfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel i indtil 2 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at truslen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre den forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Sag 1 – Trussel om at brække fingre Retten i Viborg, dom af 31. august 2023 (AU 2023/000330)

En sergent blev idømt 20 dages betinget fængsel for trusler efter straffelovens § 266, idet han på en kaserne truede en overkonstabel på livet ved at udtale, at han ville brække hans fingre eller lignende, hvis ikke han stoppede med at skrive til en fælles kvindelig bekendt.

Sag 2 – Trussel på skydebane
Retten i Kolding, dom af 9. november 2023
 (AU 2023/000435 m.fl.)

En konstabelev blev idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om kriminalforsorgens godkendelse af økonomiske dispositioner jf. straffelovens § 57 a. Den pågældende havde gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266 om trusler på livet samt militær straffelov § 11 om ulydighed. Episoden foregik på en skydebane, idet pågældende udtalte til en anden konstabelev om en navngiven sergent *"Hvis han går hen og siger noget til mig - jeg mener det - jeg spørger om han skal skydes"* og *"Jamen jeg gør det"* eller lignende.

Retten fandt, at forholdet var omfattet af straffelovens § 266, idet man lagde vægt på, at udtalelsen var sket under en skydeøvelse, hvor der blev skudt med skarpt. Den pågældende gjorde sig tillige skyldig i overtrædelse af militær straffelov § 11 om ulydighed, idet han efterkom en tjenstlig ordre fra en overordnet på en klart utilfredsstillende måde, idet han undlod hurtigt og villigt at efterkomme en oversergent og skydeleders gentagne ordrer om, i overensstemmelse med sikkerhedsinstruksen, at tage sit gevær op fra et skyttehul og lægge det på kanten af hullet, hvorunder konstabeleven samtidig udtalte til oversergenten: *"Nej det skal jeg ikke. Det skal du ikke bestemme"* og *"Jamen det er dumt. Det skal du ikke bestemme"* eller lignende.

Tyveri

§ 276. For tyveri straffes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

Eksempel 1– Tyveri fra depot
Retten i Aalborg, dom af 13. oktober 2023
 (AU 2023/001205)

En værnepligtig stjal 90 stk."REX" emblemer til en samlet værdi af 1.690 kr. fra et depot på en kaserne. Han blev idømt 30 dages betinget fængsel for tyveri. Ved strafudmålingen lagde retten i formildende retning vægt på, at den pågældende ikke tidligere var straffet. Det blev vurderet som en skærpende omstændighed, at tyveriet var begået fra den værnepligtiges arbejdsplads.

Eksempel 2 – Tyveri af el ved opladning af privat bil
 (AU 2022/001339 m.fl.)

En overkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for i to tilfælde at have begået tyveri fra arbejdspladsen, idet den pågældende på militært område via et kabel, der var

forbundet til en stikdåse på stedet, havde opladet sin private elbil.

Eksempel 3 – Tyveri af skarp patron
 (AU 2023/000526)

En konstabelev vedtog en bøde på 2.500 kr. for tyveri, idet den pågældende på en skydebane stjal en skarp patron. Ved fastsættelse af bøden indgik det som en skærpende omstændighed, at der var tale om tyveri fra arbejdspladsen. I formildende retning blev der lagt vægt på patronens begrænsede værdi.

Underslæb

§ 278. For underslæb straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

- 1) tilegner sig en fremmed rørlig ting, der er i hans varetægt, uden at forholdet falder ind under § 277,
- 2) fragår modtagelsen af pengelån, eller andet lån til eje eller af en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag,
- 3) uretmæssigt forbruger ham betroede penge, selv om han ikke var forpligtet til at holde disse afsondrede fra sin egen formue.

Stk. 2. (udeladt)

Sag 1 – Underslæb ved tilegnelse af beløb på 16.808 kr.
Vestre Landsret, anke-dom af 4. september 2023 (Retten i Sønderborg, dom af 15. maj 2023)
 (AU 2022/1604 m.fl.)

En oversergent blev idømt 60 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for underslæb efter straffelovens § 278. Oversergenten havde tilbageleveret en lift tilhørende Hjemmeværnet til en forretning og fik udstedt et tilgodebevis på 16.808 kr. Han fik efterfølgende forretningen til at indsætte beløbet på tilgodebeviset på sin private konto.

Landsrettens afgørelse var en stadfæstelse af Retten i Sønderborgs dom af den 15. maj 2023.

Sag 2 – Underslæb ved salg af mobiltelefon
Retten i Herning, dom af 19. januar 2023
 (AU 2022/000920)

En sergent solgte en tjenstligt udleveret mobiltelefon på Facebook for 2.500 kr. og blev idømt 20 dages betinget fængsel for underslæb. Ved strafudmålingen blev der i skærpende retning lagt vægt på mobiltelefonens værdi, og at forholdet var sket i ansættelsesforhold. Der blev i formildende retning lagt vægt på tiltaltes gode personlige forhold.

6. Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning

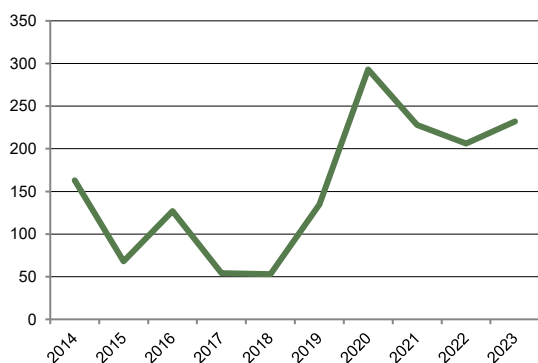
Oversigt over særlovgivningen - 2023

Færdselsloven
Våbenlovgivningen

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Indledning

Færdselslovsovertrædelser er på ny langt den hyppigste forseelse inden for de militære straffesager.

Figur 12: Antal sanktioner for overtrædelse af færdselsloven 2014-2023.

Flertallet af færdselssagerne vedrører fortsat hastighedsovertrædelser. De øvrige færdselslovsovertrædelser har bl.a. omfattet kørsel uden kørekort og manglende brug af sikkerhedssele mv.

De fleste færdselssager kan afgøres med bødeforlæg. Ved sanktionsfastsættelsen følger Auditørkorpset i henhold til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020 praksis i civile straffesager, herunder taksterne i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager."

Færdselsforseelser uden for færdselslovens område og i missionsområder kan efter omstændighederne sanktioneres efter militær straffelov § 27.

Skiltning på militære tjenestesteder

I forbindelse med behandlingen af en konkret hastighedssag blev Auditøren opmærksom på, at den lokale skiltning vedr. hastighed ikke var godkendt af politiet i overensstemmelse med det gældende regelgrundlag.

Auditøren konstaterede derefter, at det samme kunne være tilfældet med skiltningen på andre militære tjenestesteder, og det blev på den baggrund besluttet at sætte verserende hastighedssager i bero, indtil det var afklaret, om skiltningen på disse tjenestesteder var godkendt og dermed kunne danne grundlag for strafforfølgning.

Auditørkorpset har på denne baggrund rettet henvendelse til den ansvarlige myndighed på området, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES).

I forbindelse med drøftelserne med FES blev det afklaret, at politiets oprindelige godkendelse af skiltningen på flere tjenestesteder ikke var sket i overensstemmelse med gældende regler, og da skiltningen i øvrigt ikke kunne godkendes, blev hastighedssagerne fra disse tjenestesteder afsluttet uden tiltalerejsning.

Der blev herefter iværksat en gennemgang af straffesager, der var afgjort i tidsrummet fra 2006 og frem til identificeringen af problemstillingen i 2019 med henblik på at vurdere, hvorvidt der måtte være grundlag for at genoptage afgjorte sager pga. mangler ved godkendelsen af den skiltning, der havde dannet grundlag for bødeforlæg m.v.

Gennemgangen af sagerne viste, at der i over 400 sager var tale om, at bøder m.v. var udstedt på baggrund af skiltning, det måtte antages ikke var godkendt i overensstemmelse med reglerne herfor. Auditøren iværksatte derfor et arbejde med genoptagelse af disse sager og tilbagebetaling af bøder, der uretmæssigt måtte være inddrevet. Størstedelen af de sager, som Auditøren har kompetence til selv at genoptage, er i løbet af beretningsåret genoptaget og omgjort. Forsvarets Regnskabsstyrelse (FRS) er i den forbindelse anmodet om at tilbagebetale inddrevne bøder med renter. Der er i den forbindelse tilbagebetalt ca. 550.000 kr. i bøder og 481.000 kr. i renter. Da Auditøren imidlertid ikke selv

kan træffe afgørelse om genoptagelse af sager, der er afsluttet indenretligt, er de sager, der i byretterne er afgjort med dom, indbragt for landsretterne, mens tre sager om indenretligt vedtagne bødeforlæg er under indbringelse for den Særlige Klageret.

Et antal hastighedssager, der oprindeligt er behandlet af den civile anklagemyndighed, fordi hastighedsoverskridelsen er foretaget af personer, der ikke er omfattet af den militære straffe- og retsplejeordning, er videresendt til den civile anklagemyndighed med henblik på at det også der vurderes, i hvilket omfang der er grundlag for at genoptage afgjorte sager.

Problematikken med den aktuelle mangel på godkendelse af skiltningen på flere militære tjenestesteder har endvidere medført, at militærpolitiet flere steder for tiden ikke har praktisk mulighed for at foretage hastighedsmålinger efter lokalt fastsatte hastighedsbegrænsninger, da disse fortsat ikke er godkendte af politiet i overensstemmelse med reglerne herom.

Hastighedssager Færdselslovens §§ 4 & 41 ff.

Betinget objektivt strafansvar for ejer (registreret bruger) efter færdselslovens § 118 c

Ordnningen blev indført i 2015 for at effektivisere behandlingen af hastighedssager, der er konstateret ved ATK/fotovogne. Det betingede objektive strafansvar gælder i sager, hvor hastighedsoverskridelsen er på højst 30 % og betyder, at det er ejeren af et køretøj, der som udgangspunkt hæfter for bøden

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) er registreret ejer af forswarets køretøjer, og det er derfor FMI, der som udgangspunkt pålægges strafansvar i sager omfattet af det objektive ansvar, medmindre der er en fører, der erkender at have ført køretøjet.

Udpeges der en militært ansat fører, skal sagen behandles af Auditørkorpset, som kontakter føreren og orienterer denne om forseelsen. Erkender føreren overtrædelsen, udsteder Auditør-korpset et bødeforelæg til pågældende. Erkender føreren at have ført køretøjet, men eksempelvis bestrider fartmålingens rigtighed, indbringer Auditøren sagen for retten.

Hastighedssagerne udgjorde i 2023 ca. 67,7 % af de i alt 232 sanktioner i færdselssager. Elleve af sagerne medførte klip i kørekortet. I 2022 udgjorde hastighedssager ca. 48 % af de i alt 206 sanktioner i færdselssager, og 9 af sagerne medførte klip i kørekortet.

Eksempel 1 – Kørsel med for høj hastighed (AU 2023/001494))

En flyverspecialist vedtog en bøde på 1.800 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 2, ved på en Flyvestation at have ført et militært køretøj med en hastighed på mindst 101 km/t, selvom hastigheden uden for tættere bebygget område ikke måtte overstige 80 km/t.

Førerretsfrakendelse

Bestemmelserne om betinget og ubetinget frakendelse af førerretten fremgår af færdselslovens §§ 125-126. Førerretten frakendes betinget ved bl.a. hastighedsovertrædelser med mere end 60 % af den tilladte hastighed. Ved kørsel med busser eller lastbiler med en vægt på over 3500 kg dog allerede ved en overskridelse af den tilladte hastighed på 40 % eller derover. Ved flere forhold, højere hastigheder eller gentagelse, kan førerretten frakendes ubetinget. Førerretten frakendes endvidere betinget, hvis føreren under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden har voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor.

Eksempel 1 – Undladt at skrabe ruder fri for is og sne Retten i Viborg, bødevedtagelse den 12. maj 2023 (AU 2023/000427)

En overkonstabel vedtog i retten en bøde på 2.500 kr. og en betinget frakendelse af førerretten for overtrædelse af færdselslovens § 67, stk. 1, ved at have ført et militært køretøj på militært område, selvom ruderne var dækket af is, sne og dug, hvorved udsynet var væsentlig forringet.

Spiritus- og narkotikakørsel Færdselslovens §§ 53 & 54

To tilfælde af spirituskørsel Retten i Viborg, dom af 27. februar 2023 (AU 2022/001373 m.fl.)

En konstabelev blev idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om samfundsfundstjeneste samt en bøde på 13.500 kr. for bl.a. to tilfælde af spirituskørsel. Promillen var henholdsvis 0,99 og 1,14. Den pågældende blev tillige blev frakendt førerretten i 3 år.

Sagen er nærmere omtalt under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 2.

Bødeniveau i sager om spirituskørsel

Det gældende bødeniveau er fastlagt ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel mv.). Det er i bemærkningerne til lov-forslaget forudsat, at spirituskørsel med en promille mellem 0,51 og 2,00 som udgangspunkt skal straffes med en bøde svarende til en måneds nettoløn ganget med alkoholconcentrationen i blodet. Endvidere skal der ske førerretsfrakendelse.

Alkoholconcentration i blodet mellem 0,51 og 1,20 medfører i førstegangstilfælde betinget frakendelse.

Alkoholconcentration i blodet på 1,21 promille eller derover medfører førerretsfrakendelse i 3 år.

I gentagelsestilfælde frakendes førerretten i en længere periode.

Sanktioner m.v. er beskrevet udførligt i Rigsadvokat-meddelelsens afsnit om "Færdsel – Spirituskørsel".

Andre færdselssager

Eksempel 1- Uhensigtsmæssig kørsel i militært køretøj (AU 2023/000105)

En kadet vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, ved på militært område at have ført en minibus med passagerer, hvorunder pågældende på en isglat vejbane med ca. 30 –40 km/t, foretog en hård opbremsning, hvilket medførte, at bilen ukontrolleret snurrede rundt om sig selv, hvorved der var risiko for, at der opstod fare, skade eller ulempe for andre.

Eksempel 2- Unødig støj ved at lave hjulspin Retten i Esbjerg, bødevedtagelse den 20. april 2023 (AU 2023/000258)

En seniorsergent vedtog i retten en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 38 ved på militært område at have ført en bil, således den afgav unødig støj, idet den pågældende gassede bilen op og lavede hjulspin.

Eksempel 3 – Efterladt køretøj uaflåst og med nøgle i tændingslåsen (AU 2023/000265)

En konstabel vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 28, stk. 4, ved på militært område at have efterladt et militært køretøj uaflåst og med nøgle i tændingslåsen.

Eksempel 4 – Kørsel på knallert uden nærlys

(AU 2023/000392)

En korporal vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 33 a, stk. 1, ved på militært område at have ført en lille knallert uden at anvende nærlys.

Eksempel 5 – Brug af håndholdt mobiltelefon under kørsel

(AU 2023/000400)

En sergent vedtog en bøde på 1.500 kr. og et klip for overtrædelse af færdselslovens § 55 a, stk. 1, ved på militært område og som fører af et militært køretøj, at have benyttet håndholdt mobiltelefon under kørslen.

Eksempel 6 – Ej anvendt sikkerhedssele som passager

(AU 2023/000406)

En flyverspecialist vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 80, stk. 1, ved som passager at have undladt at anvende sikkerhedssele under kørsel.

Eksempel 6 – Kørsel venstre om helleanlæg og uberettiget udrykningskørsel

(AU 2023/000782)

En korporal fra militærpolitiet vedtog en bøde på 2.500 kr. og et klip for overtrædelse af færdselslovens § 15, stk. 4, samt for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen. Den pågældende førte et militært køretøj venstre om et helleanlæg, ligesom han foretog udrykningskørsel, idet han benyttede lyssignalet, selvom det ikke var nødvendigt af hensyn til politimæssige opgaver, personredning, brand, forureningsuheld, færdselsuheld eller afværgelse af skader i øvrigt.

Eksempel 7 –Kørsel med defekte lygter

(AU 2023/001040)

En overkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 67, stk. 3, ved på militært område at have ført en bil, som han også var ejer af, og som ikke var i forsvarlig stand, idet seks lygter var defekte og ikke virkede forskriftsmæssigt.

Eksempel 8 –Kørsel uden fastspændt styrthjelm

(AU 2023/001072)

En sergentelev vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 81, stk. 1, ved på militært område at have undladt at benytte fastspændt styrthjelm under kørsel.

Eksempel 9 – Manglende ansvarsforsikring på knallert (AU 2023/001369)

En konstabel vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 106, jf. § 105, ved på militært område at have ført sin knallert, selvom der ikke var tegnet lovpligtig ansvarsforsikring på den.

Eksempel 10 – Kørsel uden førerret (AU 2023/001551)

En konstabel vedtog en bøde på 7.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, ved at have ført en personbil på militært område selv om han var idømt et kørselsforbud.

Eksempel 11 – Kørsel uden fastgørelse af gods (AU 2023/001592)

En flyverspecialist vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 82, stk. 3, ved at have ført et militært køretøj på militært område, uden at have fastgjort det gods, der var anbragt på ladet.

Eksempel 12 – Kørsel med overlæs (AU 2023/001788)

En overkonstabel vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af bekendtgørelse nr. 1497 af 1. december 2016 om køretøjers største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk § 37, stk. 1, jf. § 31, stk. 1, jf. færdselslovens § 85, stk. 1, ved at have ført et militært køretøj, hvor køretøjets faktiske totalvægt overskred den tilladte totalvægt med 12 %.

Sanktioner for overtrædelse af andre strafferetlige særlove

Militære straffesager vedr. overtrædelser af den øvrige (civile) strafbelagte lovgivning er mindre hyppige. Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager, herunder bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelsen i det omfang, der er udfærdiget sådanne på området.

Våbenlovgivningen

Overtrædelse af våbenlovgivningen, herunder hjemtagelse af våben, ammunition mv.

Militært personel, der har hjemtaget genstande omfattet af våbenloven, f.eks. efter endt øvelse, vil – foruden et strafansvar efter våbenloven – normalt også skulle drages til ansvar for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. det militære bestemmelsesgrundlag, eller for overtrædelse af straffeloven, såfremt betingelserne for at rejse tiltale for berigelseskriminalitet, f.eks. tyveri fra arbejdsplads, er til stede.

Opbevares genstandene midlertidigt og uden berigelseshensigt, f.eks. på den pågældendes værelse på militært område, vil vedkommende normalt alene blive draget til ansvar for pligtforsømmelse efter militær straffelov.

Såfremt en person derimod ulovligt har tilegnet sig eksempelvis militær ammunition, vil dette som udgangspunkt medføre straf for overtrædelse af både våbenlovgivningen og straffelovens bestemmelser om tyveri, uafhængigt af om ammunitionen opbevares på pågældendes bopæl eller på eksempelvis et værelse på en kaserne. Tilsvarende gælder genstande, der er omfattet af fyrværkeriloven.

Overtrædelse af våbenlovgivningen under særligt skærpene omstændigheder kan henføres under straffelovens § 192 a.

Der har i beretningsåret været to sager, der har ført til straf for overtrædelse af våbenlovgivningen mv.

Sag 1 – uautoriseret opbevaring af haglggevær (AU 2022/001400)

En kaptajn vedtog en bøde på 6.000 kr. for overtrædelse af bekendtgørelse om våben og ammunition § 59, stk. 1, jf. § 24, stk. 4, ved på tjenestestedet at have opbevaret et haglggevær i et skab, der ikke var godkendt til opbevaring af skydevåben.

Sag 2 – besiddelse af peberspray (AU 2022/001016)

En overkonstabel blev i forbindelse med andre forhold dømt for overtrædelse af våbenlovens § 10, stk. 1, jf. § 2, stk. 1, jf. § 1, stk. 1, nr. 5, ved på sin bopæl, uden politiets tilladelse, at have været i besiddelse af en peberspray af typen CS-GAS Siliarde.

Sagen er nærmere omtalt under afsnittet om blufærdighedskrænkelser.

Herudover har uautoriseret opbevaring af ammunition, eksplosiver m.v. på tjenestestedet i en række tilfælde ført til straf efter bestemmelserne om særlig grov pligtforsømmelse i militær straffelov § 27

Eksempel 1 – Opbevaring af formbart sprængstof Retten i Viborg, dom af 27. februar 2023 (AU 2022/001373 m.fl.)

En konstabelev blev idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om samfundsfundstjeneste samt en bøde på 13.500 kr., bl.a. for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 2, om pligtforsømmelse af særlig grov karakter, fordi han på militært område på en belægningsstue opbevarede 24,6 gram formbart sprængstof, som han ikke havde afleveret efter endt øvelsesaktivitet.

Sagen er nærmere omtalt under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 2.

Knivloven

Med knivloven af 2016 er kursen over for knive i nattelivet og i kriminelle miljøer blevet skærpet, samtidig med, at reglerne for brug af knive til fornuftige dagligdags gøremål er blevet lempet.

Enhåndsbetjente foldeknive er således ifølge knivloven ikke længere kategoriseret som særligt farlige knive, det er forbudt at besidde, herunder på egen bopæl, uden tilladelse fra politiet. Herudover er princippet om, at lovlige knive mv. kun må medbringes på offentlige steder mv., når der er et anerkendelsesværdigt formål, udvidet til at omfatte alle knive og blankvåben.

Endelig er der indført en betydelig strafskærpelse for personer, som tidligere er dømt for vold mv., og som bærer kniv på steder, hvor der erfaringsmæssigt er høj risiko for vold, f.eks. i nattelivet eller kriminelle miljøer

Sanktionerne for overtrædelse af knivloven fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Sanktionspåstande i våbensager".

Straffen for personer, som bærer kniv i f.eks. nattelivet, og som tidligere er straffet for vold, trusler mv. er i førstegangstilfælde som udgangspunkt 40 dages ubetinget

fængsel, mens straffen i andengangstilfælde som udgangspunkt er 60 dages ubetinget fængsel.

Det følger heraf, at førstegangstilfælde af overtrædelse af knivloven straffes med en bøde på 3.000 kr., hvis der er tale om besiddelse af en almindelig kniv på et offentligt tilgængeligt sted. Er der tale om en kniv, som ikke lovligt kan besiddes, er straffen en bøde på 5.000 kr.

Eksempel 1 – Besiddelse af to knive

Retten i Viborg, dom af 27. februar 2023

(AU 2022/001373 m.fl.)

En konstabelev blev i forbindelse med at han blev idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om bl.a.

samfundsfundstjeneste samt en bøde på 13.500 kr. for besiddelse af forrbart sprængstof tillige dømt for overtrædelse af knivloven, idet han på en belægningsstue blev fundet i besiddelse af to knive med en klingelængde på over 12 cm., hvilket han ikke havde politiets tilladelse til, ligesom der ikke var tale om et anerkendelsesværdigt formål.

Sagen er nærmere omtalt under afsnittet om overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 2, og i dette afsnit om spiritus- og narkotikakørsel.

Anden lovgivning

Eksempel 1 – Transport af heste uden at medbringe hestepas

(AU 2023/000994)

En overkonstabel vedtog en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af bekendtgørelse nr. 248 af 23. februar 2022 om straffebestemmelser for overtrædelse af visse forordninger om dyresundhed, § 2, stk. 1, nr. 27, jf. Kommissionens delegerede forordning (EU) 2019/2035 af 28. juni 2019 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 for så vidt angår regler for virksomheder, der holder landdyr samt sporbarhed for visse opdrættede landdyr m.v., artikel 66, stk. 1. Den pågældende var operatør og fører af en militær lastbil, hvor hun transporterede syv af forsvarets heste uden at medbringe hestenes identifikationspapirer (hestepas).

Eksempel 2 – Besiddelse af kanonslag

(AU 2023/001529 m.fl.)

Et vedtaget bødeforlæg til en konstabelev på 6.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 22, som følge af at han var i besiddelse af kokainrester og ritalin, omfattede endvidere overtrædelse af fyrværkeriloven, idet han på militært område blev fundet i besiddelse af et kanonslag, som han opbevarede i sin bil.

7. Eksempler på sager afsluttet uden tiltale og frifindende domme

Øversigt: Sager uden sanktion efter retsplejeloven

1. Sager uden sigtelse

- Afvisning af anmeldelsen (§ 749, stk. 1),
- Indstilling af efterforskningen (§ 749, stk. 2).

2. Sager med sigtelse

Hel eller delvis påtaleopgivelse,

- hvis sigtelsen har vist sig grundløs (§ 721, stk. 1, nr. 1),
- på bevisets stilling (§ 721, stk. 1, nr. 2) eller
- i særlige tilfælde pga. af et uforholdsmæssigt ressourcforbrug (§ 721, stk. 1, nr. 3).

3. Sager med tiltale

- Frifindelse.

og sagen blev i stedet den 13. september 2023 sendt til Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Eksempel 2 – Hærværk

(AU 2023/002045)

Auditørkorpset modtog 8. december 2023 en anmeldelse om hærværk på et juletræ opstillet på en kaserne. Da det ikke vurderedes muligt at iværksætte efterforskning, der kunne identificere en eller flere mulige gerningsmænd, blev anmeldelsen på det foreliggende grundlag afvist.

Indstilling af efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2

Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan efterforskningen indstilles efter retsplejelovens § 749, stk. 2, hvis der ikke har været rejst sigtelse i sagen.

Indledning

I dette afsnit omtales eksempler på sager, som i 2023 er afsluttet uden en strafferetlig sanktion, enten fordi anmeldelsen er afvist, efterforskningen er indstillet, påtale er opgivet eller fordi retten har frifundet den tiltalte.

Sager afsluttet uden sigtelse

Afslutningen af en straffesag uden tiltale kan efter retsplejelovens regler ske ved afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen eller ved påtaleopgivelse.

Afvisning af anmeldelsen efter retsplejelovens § 749, stk. 1

En anmeldelse afvises, hvis det umiddelbart kan fastslås, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning.

Eksempel 1 – Anmeldelse om krænkende adfærd overfor sideordnet

(AU 2023/001554)

Auditørkorpset modtog den 8. september 2023 en henvendelse om muligt krænkende adfærd ved en sergents uønskede henvendelse på Facebook til en kvindelig kollega, ligesom han kortvarigt havde omfavnet hende bagfra. Efter en konkret vurdering af sagens omstændigheder fandt Auditøren ikke at sagen havde den for en militær straffesag fornødne grovhed,

Eksempel 1 – Anmeldelse om krænkende adfærd overfor sideordnet

(AU 2023/001964)

Auditørkorpset modtog den 29. november 2023, fra en overordnet, en anmeldelse om muligt krænkende adfærd i form af nedladende udtalelser af til dels trusselslignende karakter fra en mandlig konstabelevers side over for to andre konstabelevere, idet han bl.a. udtalte til den ene "hvis du var en dreng, så lå du godt nok nede på jorden nu" og "ja, du skal tage det som en trussel" eller lignende. Forurettede forklarede bl.a., at hun ikke opfattede det som en trussel, at hun til dels selv havde provokeret, samt at hun i øvrigt ikke selv ønskede at anmelde forholdet. Den 18. december 2023 blev efterforskningen i sagen indstillet, og sagen blev i stedet oversendt til disciplinarchefen.

Eksempel 2 – Vildskud i øvelsesterræn

(AU 2023/001704)

En entreprenørmaskine blev den 3. oktober 2023 ramt af et projektil under udførelse af entreprenørarbejde i et sommerhusområde. En rapport udarbejdet af Danske Artilleriregiment konkluderede, at det var overvejende sandsynligt, at projektilet stammede fra en skydning i Oksbøl øvelsesterræn, idet der den pågældende dag blev foretaget testskydning med en ny ammunitions-type. Det var oplyst til sagen, at skydebanen var eftersat efter de gældende forskrifter, samt at der var fokus på

sikkerheden både ved planlægningen og ved gennemførelsen af den pågældende skydning, og at de for skydningen gældende forskrifter ikke var tilsidesat. Den 20. november 2023 indstillede FAUK efterforskningen i sagen, da det ikke vurderedes, at enkeltpersoner i forsvaret havde handlet på en måde, der kunne aktualisere et strafferetligt ansvar.

Hændelsen gav i øvrigt anledning til ændring af den pågældende skydebane.

Eksempel 3 – Anmeldelse om krænkende adfærd over for kvindeligt personel

(AU 2023/000234)

Auditørkorpset modtog den 6. februar 2023 fra en overordnet en anmeldelse om muligt krænkende adfærd begået af en overkonstabel af 1. grad over for kvindeligt personel i forbindelse med skydelejre i Borris Skydeterræn. Anmeldelsen omhandlede episoder af fysisk såvel som verbal karakter ved eksempelvis at gå ind i bagdelen på en kvindelig konstabelev, der stod foroverbøjet, eller at tage fat i en geværrेम på en anden kvindelig konstabelev for at få opmærksomhed, samt udtalelser som ”at give en et blå øje” og ”skal du have en tur over knæet”. Efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder de forurettedes egne forklaringer om episoderne, fandtes sagen ikke at have den for en militær straffesag fornødne grovhed, hvorfor Auditøren traf afgørelse om indstilling af efterforskningen og oversendte sagen til disciplinarchefen.

2. Påtaleopgivelse efter retsplejeloens § 721, stk. 1

Har der i forbindelse med efterforskningen været rejst sigtelse i sagen, og er der efter afslutning af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, kan påtale opgives efter retsplejeloens § 721. I hovedparten af sagerne sker påtaleopgivelsen på *bevisets* stilling efter retsplejeloens § 721, stk. 1, nr. 2.

Eksempel 1 – Vagtforseelse

(AU 2022/001194)

En overkonstabel af 1. grad blev sigtet for vagtforseelse efter militær straffelov § 24 ved under vagttjeneste at have anvendt vagtkøretøjet til afhentning af pizza, hvilket var i strid med vagtbestemmelserne, som netop var blevet indskærpet. Det var oplyst til sagen, at sigtede ikke var bekendt med indskærpelsen, at afhentningen af pizza skete kortvarigt og i forlængelse af en patrulje, og at sigtede var tilgængelig på telefonen hele tiden. Herefter fandtes sagen ikke at have den for en militær straffesag fornødne grovhed, og den 12. maj 2023 blev sigtede meddelt påtaleopgivelse, og sagen blev i stedet oversendt til disciplinarchefen.

Som omtalt i tidligere årsberetninger er det centralt for personellens retssikkerhed og disciplinen i forsvaret, at

der foreligger et klart bestemmelsesgrundlag, og at det løbende sikres, at bestemmelsesgrundlaget er kendt af personellet, hvilket ikke var tilfældet i ovennævnte sag.

Eksempel 2 – Muligt misbrug af kreditkort

(AU 2022/001478)

En overkonstabel af 1. grad havde i forbindelse med en tjensterejse til Canada anvendt sit tjenstligt udleverede firmahæftende betalingskort til betaling for udgifter, der umiddelbart ikke havde direkte sammenhæng med en tjensterejse eller i øvrigt var tjenstligt begrundet, ligesom han i forbindelse med tjensterejsen overskred beløbet for optjente dagpenge.

På baggrund af efterforskningen kunne det ikke afvises, at kortet havde været brugt til køb af småforbrugsvarer samt mad og drikkevarer, hvilket er tilladt efter bestemmelsesgrundlaget. Samtidig vurderedes overskridelsen af dagpengebeløbet ikke at være så væsentlig, at sagen havde den for en militær straffesag fornødne grovhed. Påtale blev derfor opgivet den 1. marts 2023.

Frifindelse

Som frifindende domme regnes domme, hvor den tiltalte i det hele frifindes for den rejste tiltale. Der blev i beretningsåret afsagt 9 frifindelsesdomme. Auditørkorpset har anket en af dommene, der for tiden verserer ved Vestre Landsret.

Sagerne omtales nedenfor.

Sag 1 – Frifindelse for grov pligtforsømmelse i forbindelse med udbetaling af merarbejde

Vestre Landsret, anke dom af 1. februar 2023 (Retten i Esbjerg, dom af 17. januar 2022)

(AU 2021/001619)

En officer blev i byretten idømt en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 ved i strid med forsvarets bestemmelsesgrundlag at have godkendt udbetaling af merarbejde på ca. 220.000 kr. til en medarbejder, selvom denne refererede til en udenlandsk chef og ikke en dansk chef, som krævet i bestemmelsesgrundlaget. Byretten lagde til grund, at udbetalingen var i strid med bestemmelsesgrundlaget, og at tiltalte havde drøftet problemstillingen med Forsvarskommandoen, som havde tilkendegivet, at han ikke måtte foretage udbetaling af merarbejde til den pågældende medarbejder.

Med Procesbevillingsnævnets tilladelse blev sagen af domfældte anket til Vestre Landsret, der frifandt tiltalte. Landsretten lagde til grund, at der var en vis usikkerhed omkring fortolkningen af bestemmelsesgrundlaget, og at medarbejderen under alle omstændigheder var berettiget til honorering af merarbejdet, hvorefter tiltalte ikke fandtes at have

tilsidesat sine pligter i tjenesten på en sådan grov måde, at der foreligger en strafbar overtrædelse af militær straffelov § 27.

Landsrettens ændrede bevisvurdering pointerer bl.a. vigtigheden af til stadighed at have fokus på, om forsvarrets bestemmelsesgrundlag er tilstrækkeligt dækkende og præcist og er kendt af personellet. Auditørkorpset er i en god og løbende dialog med forsvarrets myndigheder herom.

Sag 2 – Seniorsergent frifundet for udøvelse af vold og grov krænkelse af underordnet overkonstabel

Retten i Viborg, dom af 2. februar 2023

(AU 2022/000322)

En seniorsergent blev tiltalt for vold efter straffelovens § 244 og grov krænkelse af underordnet, jf. militær straffelov § 18 ved på en kaserne som overordnet at have slået eller hakket en underordnet overkonstabel 4-6 gange i brystkassen med samlede fingre, hvorved overkonstabelen måtte træde baglands.

Retten lagde til grund, at tiltalte havde været i en situation, hvor overkonstabelen som underordnet stillede spørgsmål ved tiltaltes ordre, og at tiltalte var i sin ret til at reagere herpå. Selvom tiltalte havde råbt og prikket overkonstabelen i brystkassen flere gange, fandt retten efter en konkret vurdering af sagens beviser, herunder de afgivne divergerende forklaringer i retten, dog ikke, at karakteren af krænkelsen var af en sådan grovhed, at den var strafbar efter militær straffelovs § 18. Retten fandt endvidere ikke, at tiltalte havde prikket overkonstabelen i brystkassen med en sådan kraft, at der var tale om vold, hvorfor seniorsergenten blev frifundet.

Sag 3 – Forglemmelse af mappe med fortroligt klassificeret materiale var ikke grov pligtforsømmelse

Retten i Aalborgs dom af 22. februar 2023

(AU 2022/000718)

En konstabel blev frifundet for pligtforsømmelse efter militær straffelovs § 27, stk. 1, pligtforsømmelse, jf. FKOBST 358-1, kap. 4, pkt. 9, ved den 18. maj 2022 ca. kl. 04.00, uden for et indkvarteringsrum i Camp U III, Bagdad, Irak, at have efterladt en mappe indeholdende en FORTROLIGT klassificeret signalordre, der således ikke var under fysisk kontrol og uden mulighed for uvedkommendes indsigt. Retten lagde efter en samlet vurdering til grund, at den fejl tiltalte begik, da han ved en forglemmelse efter en lang vagt ikke fik den fortroligt klassificerede signalordre med sig ind i containeren, ikke havde karakter af en sådan grov pligtforsømmelse i tjenesten, at der var grundlag for at anse ham for skyldig i overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1. Som begrundelse for frifindelsen anførte retten:

”Retten lægger efter tiltales forklaring til grund, at han havde gjort tjeneste den foregående dag og i forlængelse

heraf var fortsat i nattevagt, at det var mørkt, da han lagde sin udrustning og mappen uden for containeren, og at området var dårligt oplyst. Retten lægger efter sagens oplysninger videre til grund, at det var praksis, at man havde signalordrer som den omhandlede med sig, og at bortkomsten af signalordren navnlig medførte, at der skulle udfærdiges en ny, hvilket tog et par dage, og at der indtil da var en vis reduktion af kørslerne”.

Sag 4 – Kørsel med nedslidte dæk ikke anset for en overtrædelse af færdselsloven

Retten i Viborg, dom af 7. marts 2023

(AU 2022/001255)

En seniorsergent blev tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 118, jf. udstyrsbekendtgørelsen, ved at have ført et militært køretøj, selvom køretøjet ikke var i forsvarlig stand, idet alle fire dæk var nedslidte med en mønsterdybde på under 1,6 mm. Retten lagde på baggrund af fremlagte fotos til grund, at dækkene flere steder var slidt ned til slidmærkerne. Retten fandt dog ikke, at der i den konkrete sag var ført fornødent bevis for, at dækkene på bilen havde en mønsterdybde på under 1,6 mm., idet der ikke forelå tekniske undersøgelser, der dokumenterede dækkenes mønsterdybde, hvorfor seniorsergenten blev frifundet.

På baggrund af rettens tilkendegivelse om, at der ikke var fremlagt tekniske undersøgelser om mønsterdybden, blev Militærpolitiet, der havde anmeldt sagen, opfordret til fremadrettet at anvende et måleredskab til at dokumentere mønsterdybde i lignende sager med nedslidte dæk.

Sag 5 – Utilsigtet skudafgivelse med pistol var ikke strafbar

Retten i Hjørrings dom 22. maj 2023

(AU 2021/002074)

En kadet blev tiltalt for pligtforsømmelse efter militær straffelovs § 27, stk. 1, ved på en skydebane, at have fejlbetjent sin udleverede pistol SIG SAUER i forbindelse med hylstring, hvorved hun utilsigtet påvirkede aftrækkeren og afgav et skarpt skud, som gik gennem bunden af hylsteret og slog ned i jorden ca. 10 cm fra hendes ben.

Retten frifandt kadetten og henviste til de i retten afgivne forklaringer, hvorefter den forudgående træning i at trække og hylstre pistolen i det konkrete tilfælde havde været for kort. Samtidig bemærkede retten, at SigSauer pistolen efter forklaringerne fra et vidne fra artilleriregimentet i få tilfælde kan gå af, selvom skytten ikke har haft fingeren på aftrækkeren. Endelig lagde retten til grund, at skuddet som blev afgivet, alene havde været til fare for tiltalte selv.

Retten fandt det herefter ikke godtgjort, at tiltalte i forbindelse med afgivelsen af skuddet med pistolen groft havde tilsidesat sine pligter i tjenesten.

Hændelsen gav i øvrigt anledning til, at Auditørkorpset efterfølgende indledte dialog med Forsvarskommandoen om bl.a. behovet for evt. styrkelse af den teoretiske og praktiske pistoluddannelse.

Sag 6 – Gruppeførers behandling af erhvervspraktikant var ikke strafbar

Retten i Nykøbing Falster, dom af 10. oktober 2023

(AU 2022/001662)

En konstabel blev tiltalt for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved på en kaserne som gruppefører for erhvervspraktikanter at have udsat en erhvervspraktikant for krænkende adfærd og forskelsbehandling ved bl.a. mundtligt at nedgøre og udstille erhvervspraktikanten over for de andre erhvervspraktikanter, ved at fremhæve praktikanten som et dårligt eksempel, ved at give ham en pind til brug for indlæring af skydestillinger, mens de andre praktikanter fik udleveret et gevær og ved at have anbragt et afskudt patronhylster i erhvervspraktikantens taske og efterfølgende beskyldt erhvervspraktikanten for tyveri af patronhylsteret foran de øvrige erhvervspraktikanter.

Retten frifandt tiltalte under henvisning til, at han ikke havde erfaring med personalehåndtering, ligesom det ikke fandtes bevist, at han inden praktikantforløbet havde fået udleveret ”Erhvervspraktikant Instruktør-briefing” eller på anden måde var blevet gjort bekendt med indholdet af denne i nødvendige detaljer. Retten fandt det endvidere ikke bevist, at tiltalte skulle have anbragt patronhylsteret i erhvervspraktikantens taske.

Retten fandt, at erhvervspraktikanten med rette havde følt sig negativt særbehandlet, og at flere episoder kunne have været taklet mere hensigtsmæssigt eller være undladt, men retten fandt det efter en samlet vurdering ikke bevist, at episoderne har haft en sådan karakter og grovhed, at de udgør en overtrædelse af militær straffelov § 27, hvorfor tiltalte blev frifundet.

Sagen blev efterfølgende oversendt til disciplinarchefen.

Sag 7 – Militær overlæge havde ikke tilsidesat sin tavshedspligt

Retten i Næstved, dom af 13. oktober 2023

(AU 2023/000043)

En militær overlæge var tiltalt for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved som senior medical officer under udsendelse til Letland ikke at have iagttaget tavshed om en patient, idet tiltalte i et baderum for kvinder rettede henvendelse til patienten og bad hende møde på infirmeriet i

forbindelse med en urinprøve, selvom der var flere personer, der overhørte samtalen, ligesom tiltalte samme dag om eftermiddagen rettede henvendelse til patienten og bad hende møde på infirmeriet med hendes ”ting”, selvom der var en anden person, der overhørte samtalen.

Retten fandt efter en konkret vurdering ikke, at der i forbindelse med hændelsen om eftermiddagen var fremkommet udtalelser, der er omfattet af den sundhedsfaglige tavshedspligt, eller som i øvrigt er overhørt af andre. Retten lagde ligeledes til grund, at udtalelsen i baderummet om urinprøven efter sin karakter m.v. ikke kunne karakteriseres som værende grov pligtforsømmelse, hvorfor tiltalte blev frifundet.

Sag 8 – Ledelsesmæssig håndtering af sag om tyveri af håndgranat var ikke strafbar

Vestre Landsret, anke dom af 22. december 2023

(Retten i Viborg, dom af 2. december 2022)

(AU 2021/001573)

En kompagnichef var tiltalt for pligtforsømmelse efter militær straffelovs § 27, stk. 1, ved at have undladt at iværksætte fornødne undersøgelser og underretninger efter at være blevet gjort opmærksom på en mistanke om, at en konstabelelev havde stjålet en håndgranat, ligesom han ved en efterfølgende samtale med konstabeleleven gav denne det indtryk, at der ikke ville ske yderligere i sagen, hvis han erkendte at have stjålet håndgranaten og leverede denne retur til forsvaret, ligesom han opfordrede konstabeleleven til uledsaget at hente håndgranaten, der blev opbevaret på dennes bopæl, uden at sørge for, at transporten foregik efter forskrifterne.

Landsretten stadfæstede Retten i Viborgs dom af 2. december 2022 og frifandt kompagnichefen. Landsretten lagde bl.a. til grund, at kompagnichefen indledningsvis ikke vurderede, at der var hold i mistanken, og at han undersøgte, om der manglede en håndgranat, hvilket han ifølge sin egen forklaring fik oplyst, at der ikke gjorde. Samtidig orienterede han efterfølgende bataljonschefen, der var enig i, at der ikke skulle foretages yderligere før efter sommerferien. Landsretten fandt det endvidere ikke bevist, at tiltalte havde lovet konstabeleleven, at der ikke ville ske yderligere i sagen, hvis konstabeleleven erkendte at have stjålet håndgranaten og leverede den retur.

Endelig lagde landsretten til grund, at håndgranaten indeholdt sprængstof, men ikke en detonator, og at håndgranatskallen efter det oplyste ikke i sig selv var farlig, ligesom det ikke fremgik af tiltalen, hvilke forskrifter om transport, der ansås for overtrådt ved forløbet.

Sagens sætter bl.a. fokus på behovet for, at der ud fra et sikkerhedsmæssigt hensyn løbende sikres en effektiv kontrol og håndhævelse af forsvarrets sikkerhedsbestemmelser vedr. afrapportering om bortkomst af forsvarrets våben og ammunition m.v.

Sag 9 – Overkonstabel frifundet for at have udvist krænkende adfærd over for kvindelig konstabel – Sagen anket af Auditøren

Retten i Kolding, dom af den 5. juli 2023

(AU 2022/001611)

En overordnet meldte en overkonstabel for krænkende adfærd udvist over for en anden konstabel.

Overkonstabelen blev i byretten frifundet for overtrædelse af militær straffelov § 19 ved som sideordnet forsættigt at have udsat en 27 år yngre konstabel for særlig krænkende behandling, idet han under en ca. 10 timer lang vagt bl.a. omtalte flere episoder fra sit eget sexliv samt sagde til konstabelen, at de to kunne da tage ud sammen, og se hvor det førte dem hen, og at alder jo kun var et tal, og det var kemien det handlede om eller lignende.

Efter bevisførelsen fandt retten, at overkonstabelen på en grænseoverskridende og upassende måde flere gange under vagten drejede samtalen ind på seksuelle forhold, men at udtalelserne hverken refererede til konstabelens udseende eller person og ikke indeholdt nogen direkte opfordringer til hende, hvorfor det ikke var godtgjort, at overkonstabelen ved sine udtalelser havde udsat konstabelen for en behandling, der ikke blot er krænkende, men også særlig krænkende. Byretten frifandt på denne baggrund overkonstabelen.

Sagen er anket af Auditøren og afventer berømmelse ved landsretten.

Eksempler på frifindelse i enkeltstående forhold m.v.

En særlig problemstilling vedrører de sager, hvor der sker domfældelse for en mindre alvorlig bestemmelse end den bestemmelse, der er rejst tiltale for.

Der kan f.eks. være tale om en frifindelse for overtrædelse straffelovens § 192 a om overtrædelse af våbenloven under særligt skærpende omstændigheder, hvor forholdet i stedet henføres under våbenloven. Der kan også være tale om frifindelse for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om blufærdighedskrænkelser, mandatsvig eller brugstyveri, hvor forholdet i stedet henføres under militær straffelovs bestemmelser om krænkelser af underordnede eller grov pligtforsømmelse.

Domstolens anvendelse af andre, mindre alvorlige straffebestemmelser indebærer således ikke, at domstolene har anset den udviste adfærd for at være lovlig.

Eksempel – Dom for tyveri – frifindelse for pligtforsømmelse

Retten i Viborg, dom af 15. marts 2023

(AU 2022/001023)

En marineoverkonstabel blev tiltalt for tyveri efter straffelovens § 276, jf. § 287, stk. 1, og pligtforsømmelse efter militær straffelovs § 27, stk. 1, jf. Kommandantskabsbefaling 30-2021 af 18. august 2021, ved i to tilfælde at have stjålet el til en ikke opgjort værdi på sit militære tjenestested, idet han opladede sin elbil af mærket Tesla, der via et kabel var forbundet til en eltavle på stedet.

Retten fandt tiltalte skyldig i tyveri af el men frifandt for pligtforsømmelse. Retten henviste til, at tyverierne ikke havde tilknytning til tiltaltes pligter i tjenesten som ansat i forsaret. Den omstændighed, at det fremgik af en kommandantskabsbefaling, at det ikke er tilladt at oplade private elbiler på tjenestestedet, kunne ikke føre til et andet resultat, idet befalingen ikke pålægger de ansatte yderligere pligter eller ansvar, men blot indskærper et allerede eksisterende retsgrundlag.

8. Undersøgelser i arbejdsskadesager

Oversigt

*Undersøgelser af tilskadekomst i tjenesten mv.
Samarbejdet med forsvarrets havarikommissioner
Undersøgelser i 2023*

Undersøgelser af tilskadekomst i tjenesten mv.

Den militære anklagemyndighed indleder rutinemæssigt en undersøgelse, når dansk militært personel afgår ved døden eller kommer alvorligt til skade i tjenesten. Der foretages i hvert enkelt tilfælde en individuel undersøgelse, der har til formål at fastslå eller udelukke, om der er begået et strafbart forhold. Den militære retsplejelov, retsplejeloven og sundhedsloven m.fl. finder anvendelse i disse sager.

Det følger af Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i forsvaret, at Auditørkorpset skal underrettes snarest muligt, hvis en ansat afgår ved døden. Det gælder også, hvis en ansat pådrager sig alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Auditørkorpset underrettes endvidere om en arbejdsskade i andre tilfælde end de anførte efter retningslinjerne i Kundgørelse for Forsvaret (KFF) B. 3-5, Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 om underretning af Auditørkorpset i arbejdsskadesager. Auditørkorpset har til opgave at foretage bevissikring i erstatningssager.

Auditørkorpset modtager bl.a. underretning i følgende tilfælde

- såfremt en ansat afgår ved døden og
- ved alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i Forsvaret. jf. Kundgørelse for Forsvaret B.3-5, (KFF B. 3-5) (Cirkulære om underretning af Forsvarets Auditørkorps i arbejdsskadesager).

Det følger i øvrigt af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 om retten til liv, at der må

kræves en uafhængig undersøgelse af omstændighederne omkring soldaters mistænkelige dødsfald i tjenesten, og at de personer, der foretager undersøgelsen, bør være uafhængige af dem, der er implicerede i hændelsen.

Europarådets Rekommandation om menneskerettigheder inden for de væbnede styrker og undersøgelser vedr. dræbte og tilskadekomne danske soldater er nærmere beskrevet i udgivelsen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*, som kan findes på Auditørkorpsets hjemmeside www.fauk.dk.

Samarbejdet med forsvarrets havarikommissioner

Der er i forsvaret fastlagt særskilte bestemmelsesgrundlag for håndtering af ulykker og etablering af havarikommissioner for hæren, søværnet og flyvevåbnet. Bestemmelsesgrundlagene fastlægger bl.a. rammerne for samarbejdet mellem havarikommissionerne og den militære anklagemyndighed i de tilfælde, hvor en hændelse/ulykke undersøges af både en nedsat havarikommission og af Auditørkorpset.

De militære havarikommissioners undersøgelser gennemføres overordnet set for at tilgodese sikkerhedsmæssige forhold, hvorimod Auditørkorpsets undersøgelse af et havari/en ulykke primært har til formål at afklare, om der er grundlag for at placere et strafferetligt ansvar. De militære havarikommissioners undersøgelsesarbejde og sagsbehandling foregår således adskilt fra en eventuel sideløbende strafferetlig undersøgelse, og oplysninger indsamlet til brug for en havarikommissions arbejde (interviews, rapporter mv.) må som udgangspunkt ikke overgives til Auditørkorpset til brug for en strafferetlig behandling.

De militære havarikommissioner har en forpligtigelse til straks at underrette Auditørkorpset, såfremt de i forbindelse med undersøgelsesarbejdet får mistanke om, at der er begået strafbart forhold i forbindelse med ulykken.

Fotograf: Leonora Frydensberg Sepstrup (Forsvargalleriet).

Undersøgelser i 2023

Auditørkorpset har i beretningsåret foretaget undersøgelser af en række ulykkestilfælde. Eksempler herpå omtales nedenfor.

Eksempel 1 – Militært øvelsesfly havareret med personskade til følge

(AU 2023/001027)

Auditørkorpset modtog den 29. juni 2023 en orientering om, at et militært øvelsesfly var havareret. Som følge af ulykken var politiet indledningsvis tilkaldt til stedet, ligesom flyvevåbnets havarikommission blev rekvireret. Af de indledende oplysninger fremgik, at der havde været en instruktør samt en pilotelev i øvelsesflyet, og at ulykken var sket i forbindelse med, at øvelsesflyet havde ramt nogle luftledninger. Både instruktøren og pilot-eleven kom alvorligt til skade som følge af ulykken.

Sagen verserer fortsat.

Eksempel 2 – Vådeskudsulykke på skydebane

(AU 2023/001523)

Auditørkorpset modtog den 15. august 2023 en anmeldelse om en vådeskudsulykke, som var sket på en skydebane i forbindelse med en førstegangssuddannelse på SigSauer pistol P320. I forbindelse med skydningen

havde en militær ansat hylstret sin pistol, hvorved han utilsigtet afgav et skud, som ramte ham i foden. Den pågældende var efterfølgende indlagt på hospitalet i en kortere periode og var sygemeldt i 18 dage.

Sagen verserer fortsat.

Eksempel 3 – Personskade ved kørsel med pansret mandskabsvogn

(AU 2023/001825)

Auditørkorpset modtog den 2. november 2023 en anmeldelse om en ulykke med en pansret Piranha mandskabsvogn, hvor en konstabel var meget tæt på at få knust sit hoved. Konstabelen stod som vognkommandør og kiggede bagud, da køretøjet kørte under en jernbanebro, hvorved han snittede jernbanebroen med hovedet og gled ned i køretøjet. Han blev efterfølgende indbragt på skadestuen, hvor han fik konstateret hjernerystelse og blev syet med fem sting.

Sagen verserer fortsat.

9. Efterforskning af sager i internationale missionsområder og sager vedr. humanitær folkeret mv.

Oversigt

Indledning

Statusaftaler og NATO SOFA m.v.

Udrykninger til udlandet

Sager ved de udsendte styrker mv. i 2023

Den humanitære folkeret og undersøgelsespligten

Militærjuridiske rådgivere i Forsvaret

Initiativ til ny lovgivning om bl.a. krigsforbrydelser

Indledning

En række af de sager, som Auditørkorpset undersøger, vedrører handlinger foretaget i udlandet. Det kan dreje sig om handlinger foretaget i de internationale missionsområder, hvor danske styrker er indsat, eller handlinger, der f.eks. er foretaget under udstationering eller under internationale øvelser og lignende. Karakteren og antallet af de internationale sager hænger derfor sammen med det danske forsvars operationsmønster.

Der har i medierne været interesse for disse sager. Forsvarsministeren orienterede således den 23. maj 2023 Folketingets Forsvarsudvalg om resultat af en aktindsigt fra pressen i en oversigt over sager om lovbrud m.v. i forbindelse med udsendelse til Estland og Letland fra 1. januar 2022 til 11. maj 2023. (FOU Alm.del – Bilag 96).

Statusaftaler og NATO SOFA m.v.

Auditørkorpsets strafforfølgning af sager ved de udsendte styrker sker på baggrund af en såkaldt statusaftale, som regulerer kompetencen til at retsforfølge strafesager begået af f.eks. danske tropper, som er i udlandet som led i en international mission eller en øvelse. Ofte sker Auditørkorpsets strafforfølgning i sådanne sager på baggrund af overenskomst af 19. juni 1951 mellem deltagerne i Den Nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker, den såkaldte NATO SOFA, som er gennemført i dansk ret ved lov. Ifølge NATO SOFA'en har et land som modtager tropper fra et andet NATO-land som hovedregel fuld jurisdiktion over disse inden for sit territorium, men aftalens artikel VII giver imidlertid i et vist omfang afsenderlandets militære myndigheder adgang til at udøve strafferetlig og

disciplinær jurisdiktion i opholdslandet for overtrædelser, der er strafbare i afsenderlandet, for så vidt angår personer, der er undergivet afsenderlandets militære lovgivning.

Efter forhandlinger blev Danmark og USA i slutningen af 2023 enige om en bilateral forsvarssamarbejdsaftale (Defense Cooperation Agreement eller DCA), som i et vist omfang vil supplere NATO SOFA'en for så vidt angår amerikansk personel og militært materiel i Danmark, når aftalen, efter gennemførelse af danske såvel som amerikanske nationale implementeringsprocesser, træder i kraft. Forsvarssamarbejdsaftalen betyder, at amerikansk personel og militært materiel kan stationeres på udvalgte danske militære områder i kortere eller længere tid, og Danmark frafalder med aftalen som udgangspunkt sin fortrinsret til at udøve strafferetlig jurisdiktion over amerikanske styrker eller civilt ansatte i alle tilfælde. Det vil således som udgangspunkt være USA, der udøver strafferetlig jurisdiktion over amerikanske soldater eller civilt ansatte for alle strafbare forhold begået i Danmark. Efter forsvarssamarbejdsaftalens artikel 12, stk. 1, 3. pkt., kan Danmark dog vælge at overtage udøvelsen af den strafferetlige jurisdiktion i konkrete tilfælde af særlig vigtighed for Danmark (Forsvarsministerens svar på FOU (Alm. del) spørgsmål nr. 21).

Auditørkorpsets jurisdiktion vil kun i sjældne tilfælde påvirkes af aftalen, idet Auditørkorpset primært har jurisdiktion over dansk tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område.

Udrykninger til udlandet

I nogle af de internationale sager foretager Auditørkorpset udrykning til de konkrete missionsområder i forbindelse med efterforskningen. Det beror dog altid på en konkret vurdering af sagens karakter, hvorvidt auditøren beslutter at sende auditørpersonel til missionsområdet.

Den militære anklagemyndigheds efterforskning i de internationale missionsområder er nærmere beskrevet i udgivelsen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*.

Generalauditørens retningslinjer for i hvilken type af sager, der som udgangspunkt normalt foretages udrykning, fremgår nærmere af Generalauditør Meddelelse 2/2020.

Auditørkorpset har i beretningsåret foretaget én udrykning til et missionsområde i forbindelse med efterforskningen af en krænkelsessag.

Militær straffelov

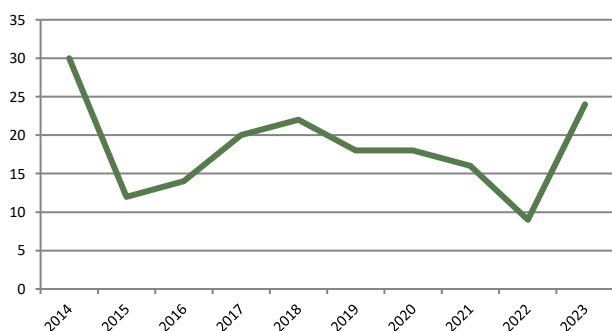
» § 3. Loven finder anvendelse på lovovertrædelser, der begås i og uden for den danske stat«

Sager ved de udsendte styrker mv. i 2023

Danmark har i beretningsåret bl.a. udsendt styrker til trænings- og kapacitetsopbygningsmission NATO Mission Irak (NMI), til NATO Enhanced Forward Presence (eFP) i Estland, hvor der aktuelt befinder sig et mindre antal stabsofficerer i det britiske eFP-hovedkvarter i Tallinn, Estland, samt til den internationale bevogtningsstyrke Kosovo Force (KFOR), som fra august 2023 og to år frem varetages af Hjemmeværnet. Desuden har Danmark fra maj 2022 til maj 2023 bidraget til beskyttelse af NATOs østlige flanke i Letland som led i NATOs forsvarsplaner (NFP Letland) ved at have en bataljonskampgruppe med understøttende kapaciteter indsat i Letland.

Der er i beretningsåret registreret 24 sanktioner ved de udsendte styrker, hvilket er en stigning i forhold til det foregående år, hvor der var ni sanktioner.

Antal sanktioner

Figur 13. Udviklingen i antallet af sanktioner for forhold i de udsendte styrker 2014-2023

Særligt om færdselsforseelser i udlandet

Den danske færdselslov gælder ikke i udlandet. Under tjeneste i internationale missioner mv. træder militære bestemmelser vedr. regulering af lokale færdselsforhold i stedet for bestemmelserne i færdselsloven. Overtræ-

delse af de pågældende bestemmelser kan behandles efter militær straffelov § 27 om grov pligtforsømmelse, jf. FKOBST O.096-3, Bestemmelser for indsættelse i internationale operationer mv.

Langt størstedelen af sanktionerne for de udsendte styrker i 2023 vedrørte grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, vedrørende eksempelvis våbenhåndtering, herunder tjenestevåben, der er efterladt frit tilgængeligt og uden opsyn, færdselsovertrædelser, samt sager af mere ordensmæssig karakter, herunder alkoholindtagelse ud over det omfang, der er tilladt på den enkelte mission. Én enkelt overtrædelse af § 27, stk. 1, vedrørte krænkende adfærd.

Desuden vedrørte én af sanktionerne ud over overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1, tillige overtrædelse af militær straffelov § 20, idet alkoholindtagelsen ud over det tilladte omfang i denne sag medførte, at den pågældende ikke var i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde. I beretningsåret har der endvidere været én sanktion for tre forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1 om vold i gentagelsestilfælde med 3 måneders ubetinget fængsel til følge. De tre forhold blev begået under udsendelse i forbindelse med en bytur.

Som nævnt i beretningens indledende afsnit om eksempler på nye strafferetlige undersøgelser i 2023 har Auditørkorpset endvidere været involveret i en sag vedrørende en dansk konstabels besiddelse af euforiserende stoffer i tjenesten i Letland. Auditørkorpset blev inddraget i sagen med henblik på overvejelser af, om jurisdiktion i sagen tilfaldt Danmark som udsendende stat eller værtslandet Letland efter reglerne i overenskomst af 19. juni 1951 mellem deltagerne i Den Nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker, den såkaldte NATO SOFA. Den pågældende vedtog efterfølgende en bøde udstedt af de lettiske myndigheder på 1.800 €.

Eksempler på sager fremgår i øvrigt i relevant omfang af beretningens afsnit om sanktioner på de respektive områder, hvortil der henvises.

Den humanitære folkeret og undersøgelsespligt

Der består i visse situationer en folkeretlig forpligtelse, herunder i medfør af den Europæiske Menneskerettighedskonvention, for Auditørkorpset til at indlede en uafhængig og effektiv undersøgelse.

Den militære anklagemyndighed undersøger således sager om mulige overtrædelser af den humanitære folkeret, herunder mulige civile tab, indberetninger om potentielle overgreb begået af andre landes myndigheder og mulig urigtig rapportering i forbindelse med tilbageholdte.

Der har ikke i beretningsåret været indledt efterforskning i sager vedr. overtrædelse af den humanitære folkeret.

Auditørkorpset har dog tidligere i perioden siden 2002 undersøgt en lang række sager om særlige hændelser i forbindelse med danske styrkers udsendelse til bl.a. Afghanistan, herunder mulige civile tab i dette missionsområde.

Under tjeneste i missionsområder kan danske soldater også blive vidner til overtrædelser af den humanitære folkeret eller andre ulovligheder, som begås af allierede styrker eller af modpartens styrker. Danske soldater har i de senere år i henhold til bl.a. Forsvarskommandoens direktiv 005-1 om forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf haft en udvidet pligt til om muligt at gribe ind over for, og under alle omstændigheder ad kommandovejen at melde om alle overtrædelser af f.eks. den humanitære folkeret, som observeres i forbindelse med tjenesten. Men også før implementeringen af direktivet i 2004 var danske soldater forpligtede til at melde om sådanne overgreb.

Der kan herom nærmere henvises til tidligere årsberetninger og publikationen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*.

»Artikel 82

Juridiske rådgivere i de væbnede styrker

De Høje Kontraherende Parter skal til enhver tid, og de stridende Parter under en væbnet konflikt, sikre, at juridiske rådgivere er til rådighed, når det er nødvendigt, med henblik på at vejlede militære ledere på passende niveau vedrørende anvendelsen af Konventionerne og denne Protokol og vedrørende den behørig instruksion, der skal gives de væbnede styrker om dette spørgsmål«

Tillægsprotokol I af 18. juni 1977 til Genève-konventionerne af 12. august 1949 vedr. beskyttelsen af ofre i internationale væbnede konflikter.

Militærjuridiske rådgivere i forsvaret

Danmark er ifølge folkeretten forpligtet til at sikre, at juridiske rådgivere i nødvendigt omfang er til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer i humanitæretlige spørgsmål.

Efter artikel 82 i Tillægsprotokol I til Genève-konventionerne skal juridiske rådgivere være til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer på passende niveau vedr. anvendelsen af den humanitære folkeret og den instruksion, som de væbnede styrker skal have herom.

I beretningsåret var der 13 fastansatte militærjuridiske rådgivere i forsvaret: syv ved Forsvarskommandoen, én ved hver af hærens to brigader samt én ved henholdsvis Militærpolitiet, Hærens Efterretningscenter, Specialoperationskommando samt Arktisk Kommando.

De militærjuridiske rådgiveres primære opgave er at rådgive militære chefer om anvendelsen af humanitær folkeret mv. i planlagte og aktuelle militære operationer, ligesom de med henblik herpå deltager i operationsplanlægning og i militære øvelser for at vurdere juridiske spørgsmål i forbindelse hermed.

Herudover bidrager de militærjuridiske rådgivere til undervisningen i humanitær folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder ikke mindst i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse, som gennemføres af forsvarets enheder, inden de bliver udsendt i internationale operationer.

Ved Danmarks ratifikation af Tillægsprotokollen i 1982 blev ansvaret for denne rådgivning pålagt Auditørkorpset. Med henblik på at styrke den ekspertise, som den militære chef skal have til sin rådighed for at løse et stigende antal juridiske spørgsmål, besluttede Forsvarsministeriet i 1997 at oprette en særlig militærjuridisk rådgiverordning i forsvaret.

Forsvarsministeriet har iværksat en evaluering af den militærjuridiske rådgiverordning i det danske forsvar. Evalueringen og et forslag til revision af ordningen forventes at foreligge i 2024.

Militærjuridiske rådgivere udsendt til internationale operationer

Et vigtigt arbejdsområde for militærjuridiske rådgivere har fra begyndelsen været deltagelse i udsendelser til internationale militære operationer, hvor danske styrker har deltaget.

Under udsendelse vil den militærjuridiske rådgiver bl.a. rådgive militære chefer om anvendelsen af den humanitære folkeret og om reglerne for magtanvendelse. Den militærjuridiske rådgiver yder bistand i form af både konkret rådgivning af staben under planlægning af militære operationer og undervisning af soldaterne.

Under løsningen af konkrete militære opgaver er det den militærjuridiske rådgivers rolle at forholde sig til de juridiske udfordringer, der måtte opstå, imens operationerne pågår. Opgaverne under udsendelse kan ud over den traditionelle folkeretlige rådgivning bestå i en række andre opgaver inden for området *operational law* (OPLAW), som f.eks. anden juridisk gennemgang af operationsplanlægning, undervisning i direktiver for

magtanvendelse, forhandling af og rådgivning om indholdet af internationale aftaler og behandling af erstatningskrav rettet mod danske udsendte styrker.

I 2023 har én militærjuridisk rådgiver forrettet tjeneste ved en international mission i forbindelse med NFP Letland fra november 2022 til maj 2023.

Initiativ til ny lovgivning om bl.a. krigsforbrydelser

I lyset af situationen i Ukraine nedsatte regeringen i sommeren 2023 et udvalg, som har til opgave at udarbejde et forslag til, hvordan en selvstændig kriminalisering af tortur, krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden kan indføres mest hensigtsmæssigt i dansk straffelovgivning. Udvalget har derudover til opgave at tilvejebringe et beslutningsgrundlag for regeringens stillingtagen til, om Danmark skal ratificere ændringen i Statutten for den Internationale Straffedom-

stol om aggressionsforbrydelsen. Udvalget skal på baggrund af sine overvejelser udarbejde et udkast til lovforslag, som indfører selvstændige straffebestemmelser om tortur, krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden samt øvrige ændringer af dansk lovgivning, som udvalgets overvejelser giver anledning til, herunder eventuelle lovændringer, som en dansk ratifikation af aggressionsforbrydelsen vil indebære.

Dansk ret indeholder ikke i dag egentlig selvstændig materiel hjemmel til strafforfølgning af krigsforbrydelser, m.v., idet militær straffelovs § 10 a og § 27 a, samt straffelovens § 157 a og § 93 b, stk. 1, dog indeholder regler om strafskærpelse, hvis en overtrædelse er begået ved tortur, samt om uforældelighed for sådanne forbrydelser. Auditørkorpset kan endvidere bl.a. efter gældende militær straffelov § 36 strafforfølge visse krigsforbrydelser. Auditørkorpset imødeser resultatet af udvalgets arbejde.

10. Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.

Oversigt

Sager omtalt i Årsberetningen 2022
Afsluttede ankesager i landsretterne i 2023
Verserende ankesager i landsretterne i 2024

Sager omtalt i Årsberetningen 2022

Nedenfor følger supplerende oplysninger vedr. en række sager omtalt i Årsberetningen 2022.

Sag 1 – Efterforskning af misbrug af tjenestekøretøjer (AU 2022/000231)

Auditørkorpset modtog den 7. februar 2022 en anmeldelse om gentagen uretmæssig anvendelse af militære tjenestekøretøjer til private formål, herunder til kørsel til og fra arbejde, blandt medarbejderne på et militært tjenestested. På den baggrund besluttede Auditørkorpset at indlede en strafferetlig efterforskning. Den 1. marts 2022 blev efterforskningen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, men da Auditørkorpset modtog nye oplysninger den 13. og 19. april 2022 blev efterforskningen genoptaget. Efter yderligere efterforskning blev efterforskningen den 25. april 2023 på ny indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 9.

Sag 2 – Spiritussejladts Retten i Odense, dom af 15. september 2023 (AU 2022/000408)

En officer blev idømt en bøde på 10.000 kr. for overtrædelse af søsikkerhedslovens § 29 c, stk. 1, jf. § 29 a, stk. 1, og militær straffelovs § 21, jf. bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret § 4, nr. 9.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 9, og i nærværende årsberetning på side 30.

Sag 3 – Vold og trusler mod værnepligtig Retten i Holstebro, dom af 13. december 2023 (AU 2022/000753 m.fl.)

En værnepligtig blev idømt 40 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1 om vold og § 266 om trusler.

Sagen er nærmere omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 10, og i nærværende årsberetning på side 42.

Sag 4 – Besvimelse under fysisk træning (AU 2022/000934)

En konstabelev kom i juli 2022 til skade i forbindelse med fysisk træning, som involverede løb i uniform med udrustning. På et tidspunkt besvimede konstabeleven på grund af hedeslag. Han blev afhentet af en ambulance, og på sygehuset blev han lagt i respirator og havde efterfølgende en længerevarende hospitalsindlæggelse. På baggrund af sagens oplysninger besluttede Auditøren at indlede en strafferetlig efterforskning i sagen, hvorunder bl.a. Arbejdstilsynet blev involveret i sagen i forhold til at vurdere, om der var sket en overtrædelse af arbejdsmiljøloven. Efterforskningen blev indstillet den 16. januar 2023 i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var en rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 51.

Sag 5 – Blufærdighedskrænkelser ved beluring, uberettiget fotografering samt besiddelse af peberspray Retten i Næstved, dom af 30. august 2023 (AU 2022/001016 m.fl.)

En overkonstabel blev idømt 10 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for to forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser samt et forhold vedrørende § 264 a om uberettiget fotografering, efter tiltalerejsning den 22. december 2022.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 10, og i nærværende årsberetning på side 41 m.v.

Sag 6 – Tre voldsforhold begået under udsendelse

Retten i Viborg, dom af den 17. maj 2023.

(AU2022/001809 m.fl. – i tidligere beretninger anført med AU 2022/001547)

En overkonstabel blev idømt 3 mdr. ubetinget fængsel for tre forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1 om vold i gentagelsestilfælde. Sagens forhold 1 blev begået i forening med en konstabel, som ligeledes blev fundet skyldig i vold, og han blev idømt 40 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste.

Den pågældende ankede dommen til Vestre Landsret, der den 14. februar 2024 stadfæstede byrettens afgørelse om betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 11, og i nærværende årsberetning på side 42 og 65.

Sag 7 – Misbrug af firmabehæftede betalingskort

(AU 2022/001895)

En seniorsergent vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 27 om grov pligtforsømmelse ved at have anvendt sit tjenstligt udleverede firmabehæftede betalingskort til betaling af private udgifter til en samlet værdi af 3.714 kr., der ikke havde direkte sammenhæng med en tjensterejse eller i øvrigt var tjenstligt begrundet.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 11.

Sag 8 – Uberettiget udbetaling af rejsegodtgørelse og ukorrekt registrering af arbejdstid

(AU 2023/000171 m.fl. – i tidligere beretninger anført med AU 2021/001580)

En overkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse ved at have afgivet urigtige oplysninger til brug for registrering af arbejdstid og variable ydelser.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 57, og i nærværende årsberetning på side 39.

Sag 9 - Bestikkelse i form af modtagelse af Michelin-middag

Københavns Byret, dom af 27. maj 2021

(AU sag 2019/001750 & 2021/001575)

Auditørkorpset modtog den 27. november 2019 en anmeldelse om mulig bestikkelse begået af en på nuværende tidspunkt tidligere ansat medarbejder ved Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI). Den pågældende medarbejder havde selv rettet henvendelse til Auditørkorpset for at fortælle om sin rolle i en sag, hvor han kunne mistænkes for i forbindelse med sit arbejde at have modtaget bestikkelse i form af en middag på Michelin-restauranten Kong Hans Kælder.

På baggrund af anmeldelsen indledte Auditørkorpset en strafferetlig efterforskning, og der blev i oktober 2020 rejst tiltale mod den pågældende for bestikkelse efter straffelovens § 144 ved i 2011, som indkøber i FMI, uberegtiget at have modtaget en middag med vinmenu på Michelin-restaurant Kong Hans Kælder fra en medarbejder hos en våbenproducent, der leverede ammunition til forsvaret i forbindelse med forhandlinger vedrørende kvaliteten af den pågældende ammunition.

Den tiltalte blev ved Københavns Byrets dom af 27. maj 2021 idømt 10 dages betinget fængsel for bestikkelse ved uberettiget at have modtaget middagen til en værdi af mindst 2.500 kr.

Tiltalte ankede dommen, hvor den var berammet til hovedforhandling ved Østre Landsret den 8. juni 2022. Grundet ønske om yderligere bevisførelse fra forsvarerens side måtte sagen udsættes.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 57. Sagen verserer fortsat, idet den er blevet berammet til den 12. og 13. november 2024.

Sag 10 - Mulig svindel i Forsvarsministeriets

Ejendomsstyrelse

(AU 2020/000349 og 2021/001658)

Auditørkorpset modtog den 20. februar 2020 en anmeldelse fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse om, at en seniorsergent ansat ved styrelsen havde leveret ydelser til styrelsen gennem sit private firma. På den baggrund besluttede Auditøren at iværksætte en efterforskning i sagen.

I forbindelse med efterforskningen blev seniorsergenten sigtet for stillingsmisbrug efter straffelovens § 155 om embedsmisbrug og grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have bestilt sit eget firma til at udføre opgaver for forsvaret, bl.a. i form af snerydning og saltning, selvom et andet firma havde vundet udbuddet på opgaverne, ligesom sigtede bevirkede, at de fakturaer, som hans eget firma udskrev for opgaverne, blev godkendt til betaling, hvorved sigtedes firma fik udbetalt lidt over 400.000 kr. ekskl. moms af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse.

Retsmødebegæring blev efterfølgende fremsendt til Retten i Glostrup, hvor sagen den 17. august 2022 blev behandlet. Sagen kunne ikke gennemføres som en tilståelsessag, hvorefter Auditøren rejste tiltale.

Sagen blev derefter berammet til den 31. oktober 2023, men retsmødet blev afløst.

Sagen verserer således fortsat, og der er ikke fastsat nyt tidspunkt for sagens behandling i retten.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 56.

Sag 11 – Gentagen krænkende adfærd

(AU 2021/000609 & 2021/001606)

Auditørkorpset modtog den 21. april 2021 en anmeldelse om en seniorsergents gentagne krænkende og kønskrænkende adfærd over for både mandlige og kvindelige underordnede. På baggrund af disse oplysninger blev der iværksat en strafferetlig efterforskning. Den pågældende er ved anklageskrift af 13. oktober 2022 tiltalt for 10 forhold af bl.a. blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232 og vold efter straffelovens § 244.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 56.

Københavns Byret har den 14. februar 2024 fundet den pågældende skyldig i blufærdighedskrænkelse og vold efter straffelovens § 232 og 244, samt overtrædelse af militær straffelov §§ 18 og 27, stk. 1, og idømt den pågældende 40 dages fængsel. Dommen er gjort betinget med vilkår om bl.a. 60 timers samfundstjeneste. Der skete delvis frifindelse. Sagen er anket til landsretten og afventer berømmelse.

Afsluttede ankesager i landsretterne i 2023

Der blev i 2023 behandlet fem ankesager.

Sag 1 – Frifindelse for grov pligtforsømmelse i forbindelse med udbetaling af merarbejde

Vestre Landsret, ankeDOM af 1. februar 2023

(AU 2021/001619)

En officer blev i byretten idømt en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 ved i strid med forsvarets bestemmelsesgrundlag at have godkendt udbetaling af merarbejde på ca. 220.000 kr. til en medarbejder, selvom denne refererede til en udenlandsk chef og ikke en dansk chef, som krævet i bestemmelsesgrundlaget. Vestre Landsret, frifandt tiltalte, idet Landsretten lagde til grund, at der var en vis usikkerhed omkring fortolkningen af bestemmelsesgrundlaget m.v.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 58, og i nærværende årsberetning på side 56.

Sag 2 – Vold og grov krænkelse af underordnet

Vestre Landsret, ankeDOM af 23. marts 2023

(AU 2021/1565 m.fl.)

Efter anmeldelse fra en overordnet blev, en premierløjtnant ved Vestre Landsret idømt 10 dagbøder á 400 kr. for vold efter straffelovens § 244, stk. 1, og overtrædelse af militær straffelov § 18 om grov krænkelse af underordnet. Landsrettens dom var en stadfæstelse af byrettens dom af 2. december 2022.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 57, og i nærværende årsberetning på side 27 og 42.

Sag 3 – Underslæb ved tilegnelse af beløb på 16.808 kr.

Vestre Landsret, ankeDOM af 4. september 2023

(AU 2022/1604 m.fl.)

En oversergent blev idømt 60 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for underslæb efter straffelovens § 278. Landsrettens afgørelse var en stadfæstelse af Retten i Sønderborgs dom af den 15. maj 2023.

Sagen er omtalt i nærværende årsberetning på side 44.

Sag 4 – Vold på kaserne

Vestre Landsret, ankeDOM af 4. december 2023

(AU 2021/002557)

Landsretten stadfæstede Retten i Aalborgs dom af den 4. november 2022, hvor en sergent blev idømt 20 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste for overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1 om vold.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 58, og i nærværende årsberetning på side 42.

Sag 5 – Ledelsesmæssig håndtering af sag om tyveri af håndgranat var ikke strafbar

Vestre Landsret, ankeDOM af 22. december 2023

(AU 2021/001573)

Landsretten stadfæstede Retten i Viborgs dom af 2. december 2022, hvor en kompagnichef blev frifundet for overtrædelse af militær straffelov § 27 om grov pligtforsømmelse i forbindelse med sin ledelsesmæssige håndtering af en sag, hvor en konstabelev havde stjålet en håndgranat (AU 2021/1849 m.fl. omtalt i årsberetning 2022). Den pågældende havde i en periode undladt at iværksætte de fornødne undersøgelser af sagen og endvidere undladt at orientere relevante myndigheder og sin chef om sagen.

Sagen er omtalt i Årsberetningen for 2022 på side 48 og 58, og i nærværende årsberetning på side 54.

Verserende ankesager i landsretterne 2024

Der verserede pr. 1. januar 2024 fire byretsdomme fra 2023 som ankesager for landsretterne. Tre af de fire domme er anket af tiltalte, mens en er anket af Auditørkorpset. Ved afgivelsen af denne beretning var der ingen verserende sager ved Procesbevillingsnævnet.

Sag 1 – vold og grov krænkelse af underordnede

Retten i Viborg, dom af 7. marts 2023

(AU 2023/000063)

En overordnet anmeldte en løjtnant til Auditørkorpset for dennes adfærd ved en afslutningsfest for værnepligtige. Løjtnanten udsatte i forbindelse med festen tre værnepligtige for vold efter straffelovens § 244, stk. 1, blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 32 og grov krænkelse efter militær straffelov § 18, bl.a. ved at sparke to dem over skinnebenene, at have taget

fat i alle tre's brystvorter og vredet dem rundt, og ved at have taget fat i den ene værnepligtiges kønsdele uden på tøjet og givet dem et lille klem. Den tiltalte blev ved retten i Viborgs dom idømt fængsel i 30 dage. Tiltalte ankede dommen til Vestre Landsret, der ved anke dom af 30. januar 2024 i det væsentlige stadfæstede byrettens dom for så vidt angår bevisvurderingen, men gjorde dommen betinget med vilkår om samfundstjeneste i 40 timer, idet den tiltalte til brug for ankesagens behandling havde ønsket at medvirke til udarbejdelsen af en personundersøgelse.

Sag 2 – Tre voldsforhold begået under udsendelse Retten i Viborg, dom af den 17. maj 2023.

(AU2022/001809 m.fl. – i tidligere beretninger anført med AU 2022/001547)

En overkonstabel blev idømt 3 mdr. ubetinget fængsel for tre forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1. Sagens forhold i blev begået i forening med en konstabel, som ligeledes blev fundet skyldig i vold, og som ankede domme til Vestre Landsret, der den 14. februar 2024 stadfæstede byrettens afgørelse om betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste.

Sagen er omtalt ovenfor på side 43.

Sag 3 - Bestikkelse i form af modtagelse af Michelin-middag

Københavns Byret, dom af 27. maj 2021

(AU sag 2019/001750 & 2021/001575)

Sagen er beskrevet ovenfor på side 63. Sagen er berammet til hovedforhandling den 12. og 13. november 2024.

Sag 4 – Krænkende adfærd over for konstabel Retten i Kolding, dom af den 5. juli 2023

(AU 2022/001611)

Sagen er beskrevet ovenfor på side 55. Sagen er anket af Auditøren, og afventer at blive berammet ved landsretten.

11. Generalauditørens personvurderinger i hjemmeværnssager

Oversigt

Indledning

Hjemmeværnets organisation

Optagelse i hjemmeværnet

Generalauditørens personvurderingssager

Konkrete sager i beretningsåret

Eksempler på udtalelser i hjemmeværnssager i beretningsåret

Indledning

Generalauditøren yder bistand til hjemmeværnsmyndighederne i form af en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er sigtet for eller dømt for strafbare forhold. Generalauditørens bistand til hjemmeværnsmyndighederne udgør et væsentligt område inden for Auditørkorpsets opgaver uden for strafferetsplejen.

Generalauditariatet løbende holder sig orienteret om hjemmeværnets virke gennem tjenstedbesøg mv. og gennemførte som led efteruddannelse af medarbejderne den 3. maj 2023 et besøg ved midlertidigt militært område (MMO) i Esbjerg med henblik på orientering om Hjemmeværnets opgavevaretagelse i relation til oprettelse og bevogtning af et MMO.

Hjemmeværnets organisation

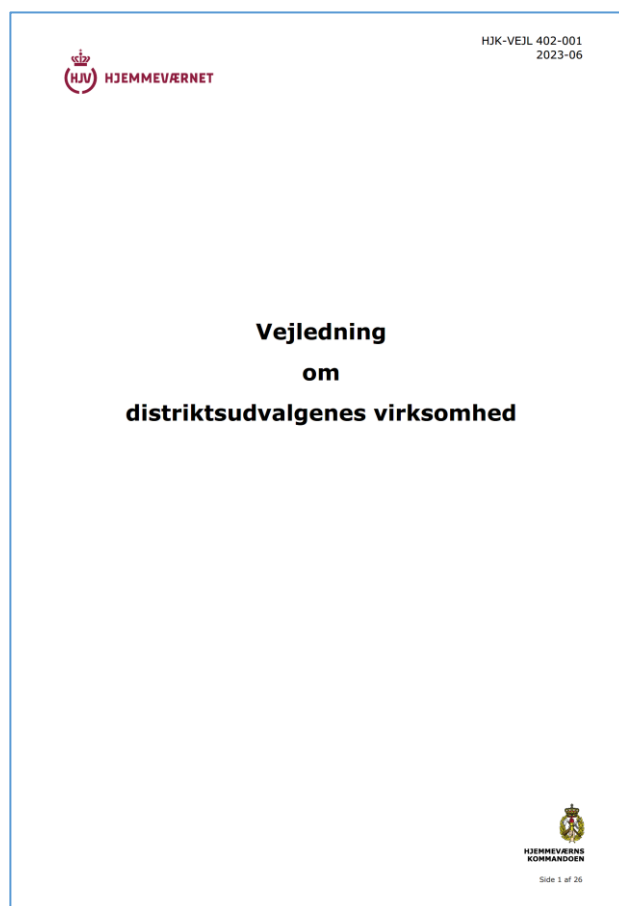
Hærhjemmeværnet er inddelt i Landsdelsregion Vest og Landsdelsregion Øst. Hver region er inddelt i seks hærhjemmeværnsdistrikter, som geografisk svarer til landets politikredse, bl.a. fordi hjemmeværnet i dag løser mange opgaver for politiet. Dertil kommer flyverhjemmeværnet og marinehjemmeværnet.

Der er i alt 18 værnssfælles distriktsudvalg fordelt med et til to udvalg ved hvert af de 12 hærhjemmeværnsdistrikter, hvor de er administrativt forankret. Medlemmerne af de enkelte distriktsudvalg mødes 10-12 gange om året og behandler de indkomne ansøgninger om optagelse i hjemmeværnet.

Formanden for et distriktsudvalg udpeges af Forsvarsministeriet efter indstilling af den kommitterede for hjemmeværnet. Distriktsudvalgets øvrige medlemmer

udpeges af Forsvarsministeriet efter indstilling fra hver af landets kommunalbestyrelser, jf. cirkulære om hjemmeværnets distriktsudvalg, § 3, stk. 2.

Hjemmeværnskommandoen har den 1. juni 2023 udstedt en vejledning om distriktsudvalgenes virksomhed, med henblik på at orientere og vejlede udvalgene om opgaverne og ansvaret i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om optagelse i Hjemmeværnet.

HJK-VEJL 402-001 af 1. juni 2023.

Optagelse i hjemmeværnet

Som udgangspunkt kan mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, optages som frivillige i hjemmeværnet, forudsat at de har dansk indfødsret. De skal endvidere for at være egnede til tjenesten i hjemmeværnet som udgangspunkt være bosiddende i landet og være værdig til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter. Det følger af § 7 i hjemmeværnsloven.

Hjemmeværnsloven

»§ 7. Som frivillige i hjemmeværnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

- 1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2,
- 2) er egnede til tjeneste i hjemmeværnet,
- 3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2, og som
- 4) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter.

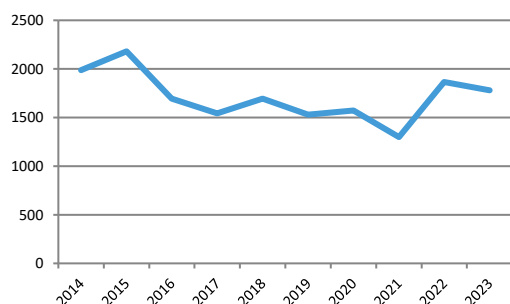
Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, kan optages som frivillig i hjemmeværnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat. ....«

Bekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007 af lov om hjemmeværnet.

Hjemmeværnets distriktsudvalg, som er uvildige og uafhængige organer, træffer afgørelse om optagelse af frivillige i hjemmeværnet på baggrund af indstilling afgivet af Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS).

FPS indhenter ved behandling af alle ansøgninger oplysninger om, hvorvidt personen er registreret i Det Centrale Kriminalregister. Er dette tilfældet, anmodes politiet om yderligere oplysninger. Alle oplysninger sendes til Generalauditøren, som på baggrund heraf udarbejder en begrundet udtalelse, der indeholder en vurdering af, om ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering er egnet. Læs nærmere herom i afsnittet straks nedenfor.

Ved vurderingen lægges der vægt på, om udlevering af våben vil kunne udgøre en risiko for misbrug af våbnet (farlighed), samt om tidligere straffe har betydning for den pågældendes værdighed. Udtalelsen sendes til distriktsudvalget.

Figur 14. Det samlede antal ansøgere til hjemmeværnet 2014-2023.
Kilde: hjemmeværnet.

Distriktsudvalget foretager den fornødne oplysning af sagen, herunder indhentelse af oplysninger fra relevante myndigheder. Kommandolægen vurderer ligele-

des ansøgerens egnethed. Distriktsudvalget træffer endelig afgørelse om en ansøgers optagelse på baggrund af de indhentede oplysninger, hvis ansøgeren opfylder de fastsatte krav i hjemmeværnsloven. Disse afgørelser kan ikke påklages.

Generalauditørens personvurderingssager

Indledning

Generalauditøren foretager en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af hjemmeværnet, såfremt disse er sigtet eller sanktioneret for strafbare forhold. Vurderingen sker på baggrund af en rapport fra Forsvarsministeriets styringsgruppe om et forbedret vurderingssystem i visse personelsager fra 1990, og det nuværende kontrolsystem vedr. frivillige medlemmer af hjemmeværnet blev etableret med virkning fra 1. januar 1992 med henblik på at øge sikkerheden vedr. de personer, der som frivillige medlemmer af hjemmeværnet kan få udleveret skydevåben.

Politiets Administrative Center (PAC) har ansvaret for at sende afgørelser og akter til brug for den strafferetlige vurdering til Generalauditøren. Det Centrale Kriminalregister er i dag således en del af PAC.

Der medgår erfaringsmæssigt nogen tid med fremsendelse af akter og afgørelser fra PAC til Generalauditøren, navnlig i de sager, hvor en sag vedr. et medlem, der registreres med en sigtelse, skal afgøres ved domstolene, eller hvor en ansøger er sigtet for et forhold, der skal færdigefterforskes og evt. afgøres ved domstolene.

Det kan endvidere erfaringsmæssigt give anledning til en forøget sagsbehandlingstid, hvis PAC skal indhente konkrete afgørelser fra politikredsene til brug for fremsendelsen til Generalauditøren. Sagsbehandlingstiden i PAC har selvsagt også betydning for den samlede sagsbehandlingstid for afgivelse af Generalauditørens udtalelse.

Medlemmer

Hvis et medlem af hjemmeværnet registreres med strafbare forhold i Det Centrale Kriminalregister, vurderer politiet i henhold til databeskyttelsesreglerne, i hvilket omfang der skal ske underretning til hjemmeværnet. I de tilfælde, hvor denne underretning gives, sendes den strafferetlige afgørelse eller sagens akter til Generalauditøren, der her fungerer som konsulent for hjemmeværnsmyndighederne

Generalauditariatet foretager herefter en konkret vurdering af sagens strafferetlige elementer og afgiver på den baggrund en udtalelse om den pågældendes egnethed som frivillig i hjemmeværnet.

Generalauditoriatet afgiver en udtalelse, hvorefter medlemmet kan være "egnet" (positiv udtalelse), "muligt egnet" (forbeholden positiv udtalelse) eller "uegnet" (negativ udtalelse). Vurderingen af en person som "muligt egnet" angiver, at hjemmeværns-myndighederne på baggrund af de indberettede oplysninger bør have skærpet opmærksomhed med den pågældendes medlemskab. Den endelige afgørelse om medlemskab træffes dog af hjemmeværnsmyndighederne.

Ansøgere

Proceduren er den samme, når der er tale om *ansøgere* til hjemmeværnet. Der vil dog her altid på forhånd foreligge et samtykke fra den pågældende til at indhente oplysninger hos politiet.

FPS anmoder i ansøgnings-sager politiet om at sende de relevante akter til Generalauditøren. Den endelige afgørelse om optagelse i hjemmeværnet træffes af vedkommende distriktsudvalg. Distriktsudvalget modtager foruden Generalauditørens udtalelse også akterne fra de straffesager, der har dannet grundlag for udtalelsen.

Tjenestestedsbesøg ved MMO i Esbjerg 2023.

Kriterier for egnethedsvurderingen

Der anvendes to kriterier i forbindelse med Generalauditørens egnethedsvurdering – et farlighedskriterium og et værdighedskriterium.

Kriterier for egnethedsvurderingen

Farlighed: karakteren af den begåede kriminalitet.

Værdighed: sanktionens karakter i form af ubetinget frihedsstraf.

I farlighedsvurderingen indgår bl.a. registreringer af visse overtrædelser af straffeloven, herunder vold, samt overtrædelse af våbenloven, lov om euforiserende stof-

fer og lov om jagt- og vildtforvaltningen. I værdighedsvurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, der har medført ubetinget frihedsstraf.

Generalauditoriatets udtalelser i hjemmeværnssager indeholder alene en *strafferetlig* vurdering af ansøgerens eller medlemmets egnethed til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet.

Der foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag. I vurderingen indgår bl.a. karakteren af lovovertrædelsen, strafudmålingen, antallet af lovovertrædelser og gentagelse af ligeartet kriminalitet samt den medgæede tid siden lovovertrædelserne blev begået.

Generalauditoriatet vurderer løbende praksis og interne retningslinjer for behandling af hjemmeværnssager og afholder bl.a. årlige møder med hjemmeværnsledelsen og distriktsudvalgene med henblik på erfaringsudveksling., ligesom Generalauditoriatet løbende holder sig orienteret om hjemmeværnets virke gennem tjenestestedsbesøg mv. Generalauditoriatet er endvidere i løbende dialog med PAC med henblik på optimering af samarbejdet og sagsbehandlingstiden for politiets fremsendelse af straffesagsakter til Generalauditøren.

Konkrete sager i 2023

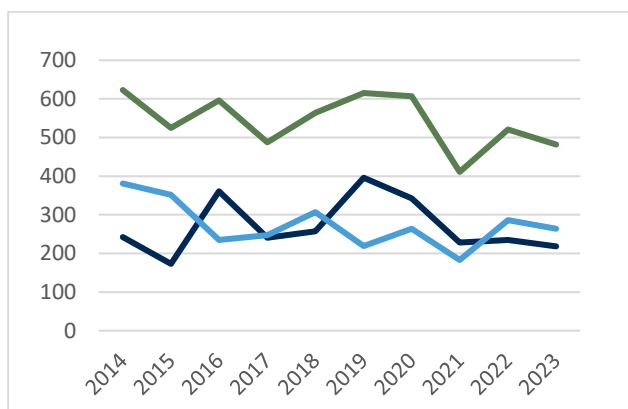
Der blev i 2023 registreret 482 sager mod 521 sager i 2022. Det fremgår af figur 15, at der i beretningsåret har været et fald i antallet af både ansøgersager og medlemssager i forhold til 2022.

Faldet i ansøgersager følger i nogen grad det fald i antallet i ansøgere til hjemmeværnet fra 2022 til 2023, der fremgår ovenfor af figur 14.

For så vidt angår faldet i antallet af sager vedrørende medlemmer er det pga. sagsbehandlingstiderne i det civile retsvæsen, hvor sagerne afgøres forinden Generalauditoriatet udarbejder en udtalelse, svært at konkludere noget definitivt om baggrunden for faldet i antallet af modtagne medlemssager. Der kan dog i beretningsåret konstateres et mærkbart fald i antallet af afsluttede medlemssager vedrørende overtrædelse af våbenloven. En mulig forklaring herpå kunne være, at hjemmeværnets kampagner om bl.a. knivlovgivningen har båret frugt.

Personvurderinger af ansøgere i 2023

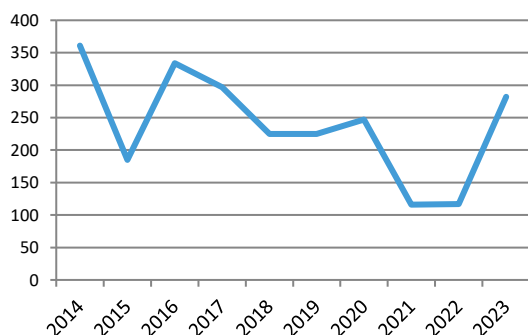
Ved behandlingen af i alt 334 afsluttede ansøgersager blev 78 ansøgere fundet "egnet", mens 81 blev fundet "muligt egnet" og 123 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af hjemmeværnet. Resten af sagerne (42) blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi ansøgeren har trukket sin ansøgning tilbage eller af lægelige årsager er blevet

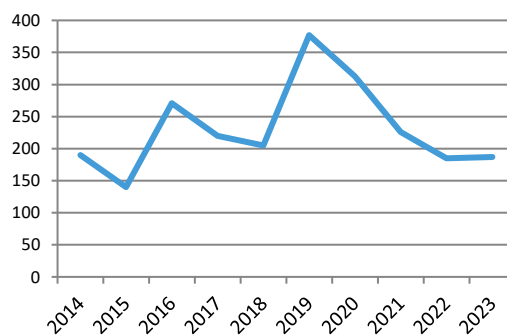
Figur 15. Antal personvurderingssager ved Generalauditoren i perioden 2014-2023 - ansøgere og medlemmer samlet (grøn), ansøgere (lys blå) og medlemmer (mørk blå).

21 sagerne – ca. 10 % – blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi medlemmet har meldt sig ud, før behandlingen af sagen er tilendebragt, eller er opsagt på grund af manglende opfyldelse af uddannelseskra v eller af helbreds mæssige årsager.

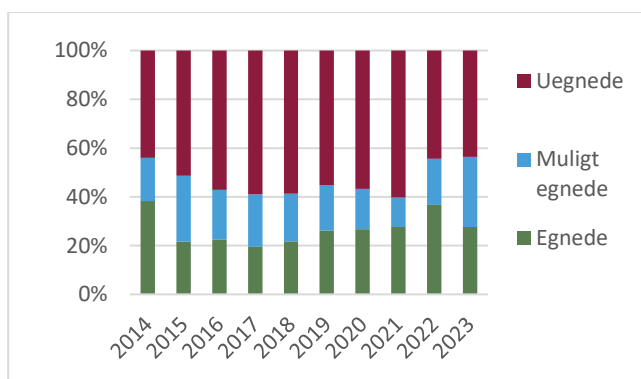
I 2023 har 30 af de afsluttede medlemssager omhandlet overtrædelse af våbenlovgivningen, og 30 % af disse sager har omhandlet overtrædelse af knivloven i form af f.eks. besiddelse eller import af ulovlige knive som springknive, halsknive og kasteknive mv. Størsteparten af sagerne vedr. knivlovsovertrædelser har ført til, at de pågældende medlemmer ud fra en strafferetlig vurdering er blevet erklæret uegnet til fortsat at forrette tjeneste i hjemmeværnet.

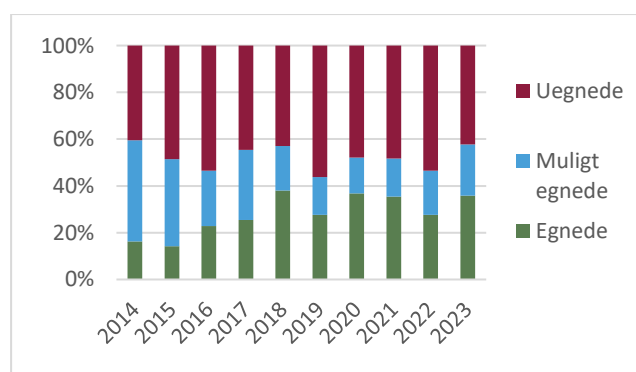
Figur 16. Antal personvurderinger af ansøgere 2014-2023.

Figur 18. Antal personvurderinger af medlemmer 2014-2023

Figur 17. Personvurderinger af ansøgere 2014-2023 (fordeling af afgørelser i procent).

Figur 19. Personvurderinger af medlemmer 2014-2023 (fordeling af afgørelser i procent).

bedømt som uegnet, eller fordi ansøgningen af andre årsager er blevet henlagt.

Personvurderinger af medlemmer i 2023

Ved behandlingen af i alt 208 afsluttede sager blev 67 medlemmer fundet "egnet", mens 41 blev fundet "muligt egnet" og 79 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af hjemmeværnet.

Eksempler på udtalelser i hjemmeværnssager i 2023

Udvalgte eksempler på udtalelser i såvel ansøgnings- som medlemssager, som Generalauditoriatet har afgivet til hjemmeværnsmyndighederne i 2023:

Ansøgere til hjemmeværnet

Eksempel 1: Egned

(GAU 2023/000862)

En ansøger blev i juni 2022 idømt fire dagbøder á 325 kr. for hærværk ved i november 2021 med sin hånd at have knust en rude på en station i Gentofte, hvorved der skete skade for 5.531 kr.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var *egnet* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets karakter og den idømte sanktion.

Eksempel 2: Muligt egned

(GAU 2022/001628)

En ansøger blev i december 2016 idømt seks dagbøder á 150 kr. for tyveri ved i august 2015 i Føtex at have stjålet makeup og tøj til en samlet værdi af 1.140 kr. Ansøgeren vedtog endvidere i oktober 2018 en bøde på 1.750 kr. for tyveri ved i oktober 2017 i Magasin, i forening med en anden, at have stjålet parfumer og makeup til en samlet værdi af 4.132 kr. (bøden var nedsat grundet lav indtægt).

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var *muligt egned* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved i skærpende retning lagt vægt på, at ansøgeren var straffet for tyveri i gentagelsestilfælde med forholdsvis kort recidiv. I formildende retning blev der lagt vægt på sanktionsvalgene (bøde), samt at ansøgeren ikke sås straffet siden 2018.

Eksempel 3: Uegnet

(GAU 2023/001108)

En ansøger blev i marts 2021 idømt 30 dages betinget fængsel med en prøvetid på 1 år og vilkår om samfundstjeneste for blufærdighedskrænkelser ved i tre tilfælde i 2020 at have krænket andres blufærdighed, bl.a. ved at have cyklet mod en kvinde med blottet lem, imens han onanerede.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var *uegnet* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på, at ansøgeren var idømt en betinget fængselsstraf for ved tre lejligheder at have krænket andres blufærdighed.

Medlemmer af hjemmeværnet

Eksempel 1: Egned

(GAU 2022/001534)

Et medlem blev i januar 2023 idømt en bøde på 17.000 kr. samt betinget frakendelse af førerretten i 3 år for overtrædelse af færdselsloven ved i september 2022 at have ført en personbil med påhængsvogn uden at ude vise tilstrækkelig agtpågivenhed, idet medlemmet påkørte en påhængsvogn, der var efterspændt en personbil, der holdt stille på vejen, samt ved at have ført bilen selv om han på grund af mangel på søvn befandt sig i en sådan tilstand, at han var ude af stand til at føre køretøjet på en fuldt betryggende måde, idet han faldt i søvn under kørslen.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var *egnet* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets karakter og den idømte sanktion.

Eksempel 2: Muligt egned

(GAU 2023/000496)

Et medlem vedtog i juni 2023 en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af bekendtgørelse om euforiserende stoffer ved i december 2022 at have købt 3 gram hash til eget forbrug.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var *muligt egned* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Det blev herved i skærpende retning lagt vægt på, at medlemmet var straffet for køb af hash. I formildende retning blev der lagt vægt på den idømte sanktion.

Eksempel 3: Uegnet

(GAU 2022/001764)

Et medlem blev i marts 2023 idømt 20 dages betinget fængsel for vold efter straffelovens § 244 ved i november 2022 at have slået en person én gang i hovedet med flad hånd. Politiet oplyste i den forbindelse, at medlemmet ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn/våbentilladelse.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var *uegnet* til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på, at medlemmet var idømt en betinget fængselsstraf for vold, samt politiets negative udtalelse vedrørende medlemmets mulighed for at erhverve jagttegn og våbentilladelse.

Bilag

Oversigt over vejledende bødetakster (Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020)

Ved gentagelsestilfælde (bortset fra overtrædelse af § 25) pålægges i 2.gangstilfælde et tillæg på 50 % og i 3. gangstilfælde et tillæg på 100 %.

Bestemmelser i militær straffelov med pendant i militær disciplinarlov	
§ 11 (ulydighed)	2.500 kr.
§ 13 (respektstridig opførsel)	1.500 kr.
§ 15 (forskelsbehandling)	2.000 kr.
§ 16 (uberettiget modtagelse af ydelser)	2.000 kr.
§ 17 (myndigheds ikke brug)	2.000 kr.
§ 18 (overordnetes krænkelse)	2.000 kr.
§ 19 (sideordnetes krænkelse)	2.000 kr.
§ 23, stk. 1 (offentlig uorden, synlig beruselse i Danmark)	1.000 kr.
§ 23, stk. 2 (offentlig uorden, synlig beruselse i udlandet)	2.000 kr.
§ 24 (vagtforseelse)	2.500 kr.
§ 25 (ulovligt fravær ved første mødedag)	Første gang: 1.500 kr. Anden gang: 2.000 kr. Tredje gang: 2.500 kr. Fjerde gang: 3.000 kr.
§ 25 (ulovligt fravær efter første mødedag, > 10 tjenestedage)	2.500 kr.
§ 26 (militært hærværk)	Se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffeloven"
§ 27 (pligtforsømmelse, groft uagtsomt)	1.500 kr.
§ 27 (pligtforsømmelse, forsætligt)	2.500 kr.
§ 27 (§ 27 træder i stedet for særlovgivning)	Se den relevante særlovgivning, herunder Rigsadvokatens Meddelelser
Bestemmelser i militær straffelov uden pendant i militær disciplinarlov	
§ 20 (påvirkethed i tjenesten)	2.500 kr.
(i forbindelse med vagt eller andre skærpende omstændigheder)	3.500 kr.
§ 21 (overtrædelse af promillegrænser)	2.500 kr.
§ 22 (narko/euforiserende stoffer)	Se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Narkotika" med tillæg på 50 % af bødens størrelse.

Sagsstatistik 2023

1. Det samlede antal oprettede sager i Forsvarsministeriets Auditørkorps

Antal sager oprettet	2019	2020	2021	2022	2023
Straffesager ²⁾	806	864	861	808	843
Hjemmeværnssager	615	607	411	521	482
Øvrige sager	482 ¹⁾	481	553	530	458
I alt	1.903	1952	1825	1859	1783

Noter

1) Tallet er i forbindelse med Årsberetningen for 2020 korrigeret fra 497 til 482, idet testsager og fejlrettede sager indgik i Årsberetningen for 2019.

2) Antal forhold. Ud over de 843 anførte sager for 2023 er der oprettet 350 straffesager vedrørende genoptagelse af bødesager, som er behandlet med henblik på genoptagelse fordi skiltning på militære områder (skiltcases) ikke var godkendt.

2. Straffesager

Anklagevirksomhed ^{1, 2)}	2019	2020	2021	2022	2023
Oprettede sager	806	864	861	808	843
Verserende sager	274	220	296	302	281
Afsluttede sager ³⁾	719	787	889	820	813

Noter

1) Konkrete straffesager oprettet hos Auditøren. Oversigten omfatter ikke generelle sager om strafferet og -proces samt sager, der er behandlet af Generalauditøren.

2) Hvert forhold tælles som en sag.

3) Sager afsluttet ved afvisning af anmeldelsen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, indstilling af efterforskning i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722, stk. 1 og 2, bødevedtagelse, dom, henlæggelse uden yderligere sagsbehandling samt oversendelse til den civile anklagemyndighed, fordi sagen ikke angår personer, der er omfattet af den militære retspleje, herunder f.eks. sager vedr. civilt personel, der er registreret i Automatisk Trafik Kontrol (ATK).

Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2023

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte personsager ofte rummer flere strafbare forhold. Der kan således være sager, hvori der indgår overtrædelser af eksempelvis både den civile straffelov og den militære straffelov. Sager, der indeholder flere forhold, er rubriceret under sagens hovedforholdet.

Karakteren af sanktioner mv. ¹⁾	2019 ⁵⁾	2020 ⁶⁾	2021 ⁷⁾	2022	2023	%
Bødevedtagelse (udenretlig)	200	402	307	251	364	84,1
Tilkendegivelse	5	6	3	1	1	0,2
Tiltalefrafald	5	4	22	13	4	0,9
Dom	118	38	55	82	64	14,8
- heraf frihedsstraf ²⁾	29	22	15	19	18	4,2
- heraf bødestraf ³⁾	86	16	39	63	46	10,6
- heraf psykiatrisk behandling	1	-	1	-	-	-
- andet ⁴⁾	2	-	-	-	-	-
I alt	328	450	387	347	433	100
Frifindelse	2	3	6	6	8	
Ankesager	4	5	4	5	5	

Noter

- ¹⁾ Der kan indgå flere forhold i én afgørelse.
- ²⁾ Domme vedr. betinget/ubetinget frihedsstraf/samfundstjeneste. I beretningsåret 2019 var der 22 domme med ubetinget fængsel og syv domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2020 var der fire domme med ubetinget fængsel og 18 domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2021 var der tre domme med ubetinget fængsel og 12 domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2022 var der 11 domme med ubetinget fængsel og otte domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2023 var der 6 domme med ubetinget fængsel og 12 domme med betinget fængsel.
- ³⁾ Herunder indenretlig bødevedtagelse.
- ⁴⁾ Advarsel, strafbortfald mv.
- ⁵⁾ Korrigeret 2020.
- ⁶⁾ Opgørelsen for 2020 er opjusteret med to ankede domme (en efter hhv. militær straffelov og færdselsloven), hvor anken blev frafaldet.
- ⁷⁾ Opgørelse for 2021 er opjusteret med én afgørelse. Opgørelsen er ligeledes nedjusteret med én afgørelse, idet et tiltalefrafald er ændret til påtaleopgivelse.

Fordelingen af sanktioner	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	2021	2022	2023	%
Militær straffelov	178	129	140	128	183	42,2
Straffeloven	13	23	14	11	16	3,7
Færdselsloven	135	294	228	206	232	53,6
Øvrig særlovgivning	2	4	5	2	2	0,5
I alt	328	450	387	347	433	100

Noter

- ¹⁾ Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.
- ²⁾ Se tabel 1, note 6.

Værnsfordeling	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	2021 ³⁾	2022	2023	%
Forsvarskommandoen	-	-	-	-	-	-
Hæren	252	351	304	264	345	79,7

Søværnet	25	48	45	45	41	9,5
Flyvevåbnet	51	50	33	36	44	10,1
Hjemmeværnet	-	-	4	0	1	0,2
Øvrige	-	1	1	2	2	0,5
I alt	328	450	387	347	433	100
- heraf udsendte styrker	16	18	16	16	24	5,5

Noter

- 1) Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.
2) Se tabel 1, note 6.
3) Se tabel 1, note 7

Tabel 3.b. Fordelingen af sanktioner (personelgrupper)						
Personelgruppe mv.	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	2021 ³⁾	2022	2023	%
M3xx / M4xx Officersgruppen	31	71	41	37	65	15,0
M2xx Sergentgruppen	75	122	113	89	101	23,3
M1xx Konstabelgruppen	97	155	130	131	156	36,0
Værnepligtige	124	99	97	87	109	25,2
Øvrige, herunder musikere, mekanikere og myndigheder mv.	1	3	6	3	2	0,5
I alt	328	450	387	347	433	100

Noter

Statistikens opbygning svarer til Forsvarsministeriets Personalestyrelses (FPS) statistik over disciplinarafgørelser.

- 1) Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.
2) Opgørelsen for 2020 er justeret på fordelingen mellem M1xx, værnepligtige og øvrige samt tabel 1, note 6.
3) Se tabel 1, note 7

Tabel 4. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov						
Bestemmelse	2019 ¹⁾	2020 ²⁾	2021 ³⁾	2022	2023	%
Pligter som underordnet (§ 11 ulydighed mv.) ¹⁾	-	9	8	3	5	2,7
Pligter som overordnet/sideordnet mv.	4	5	4	3	6	3,3
Rusmidler mv.	23	24	13	17	29	15,8
§ 20 påvirkethed (alkohol)	10	10	9	13	15	8,2
§ 20 påvirkethed (narkotika)	1	3	1	2	1	0,5
§ 21 promillegrænser	-	1	-	-	1	0,5
§ 22 narkotikabesiddelse / indtagelse	12	10	-	1	12	6,6
§ 23 offentlig uorden mv.	-	-	3	1	-	-
Andre pligtforsømmelser	151	91	115	105	143	78,1
§ 24 vagtforseelse	3	30	15	5	11	6,0
§ 25 ulovligt fravær	97	10	49	56	30	16,4
§ 26 militært hærværk	-	1	-	1	2	1,0
§ 27 pligtforsømmelse	51	50	51	43	100	54,6
§ 27 a strafskærpelse for tortur	-	-	-	-	-	-
Forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 28-38)	-	-	-	-	-	-
I alt	178	129	140	128	183	100

Noter

- 1) Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.
 2) Se tabel 1, note 6.
 3) Se tabel 1, note 7

Tabel 5. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af straffeloven						
Bestemmelse	2019	2020	2021	2022	2023	%
Vold mv.	1	12	4	4	6	37,5
Berigelse	3	6	3	4	7	43,7
Andet	9	5	7	3	3	18,8
I alt	13	23	14	11	16	100

Tabel 6. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af færdselsloven						
Sanktioner Færdselslov	2019	2020 ¹⁾	2021	2022	2023	%
§ 3 manglende agtpågivenhed	3	-	-	3	1	0,4
Hastighedsovertrædelser	100	227	101	98	157	67,7
- heraf § 4 skiltning	60	115	50	55	70	3,0
- heraf § 42 generel	38	110	51	41	86	37,0
- heraf § 43 tunge køretøjer	2	2	-	2	1	0,4
§ 53 spirituskørsel	3	3	1	-	-	-
§ 54 medicin- og narkotikakørsel	1	-	-	-	-	-
§ 56 kørsel uden kørekort	7	9	4	7	-	-
§ 80 undladt at bruge sikkerhedssele	8	14	28	14	14	6,0
Øvrige bestemmelser	13	41	94	84	60	25,9
I alt	135	294	228	206	232	100
- heraf frakendelser af førerret	5	7	3	3	2	0,9
- heraf klip	43	15	29	9	11	4,7

Noter

- 1) Se tabel 1, note 6.

Tabel 7. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af øvrig særlovgivning						
Øvrige særlove	2019	2020	2021	2022	2023	%
Våben/fyrværkerilovgivning	2	1	2	1	1 ¹⁾	50
Øvrige	-	3	3	1	1 ²⁾	50
I alt	2	4	5	2	2	100

Noter

- 1) Våbenloven
 2) Bekg. Nr 248 af 23. februar 2022 om straffebestemmelser for overtrædelse af visse forordninger om dyresundhed

3. Oversigt over Hjemmeværnssager i 2023

Indkomne sager	2019	2020	2021	2022	2023	%
Indkomne sager	615	607	392	521	482	
- heraf sager vedr. medlemmer	396	343	230	235	218	45%
- heraf sager vedr. ansøgere	219	264	162	286	264	55%
Behandlede sager i alt	642	613	402	388	532	

Personvurderinger ¹⁾	2019	2020	2021	2022	2023	%
Egnet til tjeneste	163	181	112	94	145	
- heraf medlemmer	104	115	80	51	67	46%
- heraf ansøgere	59	66	32	43	78	54%
"Muligt egnet"	103	89	51	57	122	
- heraf medlemmer	61	48	37	35	41	34%
- heraf ansøgere	42	41	14	22	81	66%
Uegnet til tjeneste	336	290	179	151	202	
- heraf medlemmer	212	150	109	99	79	39%
- heraf ansøgere	124	140	70	52	123	61%
Antal udtalelser	602	560	342	302	469	
Udtalelser vedr. medlemmer	377	313	226	185	187	40%
Udtalelser vedr. ansøgere	225	247	116	117	282	30%
Henlagte uden udtalelse ²⁾	40	53	60	86	63	
Behandlede sager i alt	642	613	402	388	532	

Noter

¹⁾ Procent af afgivne udtalelser vedr. henholdsvis medlemmer og ansøgere (afrundet).

²⁾ Denne kategori omfatter navnlig sager, hvor medlemmet har udmeldt sig af hjemmeværnet, eller ansøgeren har opgivet sin ansøgning om optagelse i hjemmeværnet, inden Generalauditørens udtalelse foreligger.

Generalauditøren
Kastellet 14A
2100 København Ø

Telefon: ++ 45 7281 1040
E-mail: FAUK-MYN@MIL.DK
WEB: WWW.FAUK.DK

EAN: 5798000201996
CVR: 25 77 56 35
ISBN 978-87-92431-20-2